

คู่มือการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์
โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง-อีเอฟ
ด้านการกำกับตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3

2SQL MODEL

นางจุฑามาศ สมาทอง
ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนเทศบาล 3 สามัคคีวิทยาคาร
สำนักงานศึกษา เทศบาลนครอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

คู่มือการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์ โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3

2SQL MODEL

นางจุฑามาศ สมาทอง
ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนเทศบาล 3 สามัคคีวิทยาคาร
สำนักงานการศึกษา เทศบาลนครอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

คำนำ

คู่มือการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3 เป็นรูปแบบที่ให้ความสำคัญสำหรับเด็ก ซึ่งเป็นช่วงวัยที่สมองพัฒนาสูงสุดและส่งผลกระทบต่อสติปัญญา บุคลิกภาพ และความฉลาดทางอารมณ์ รูปแบบการจัดประสบการณ์ประกอบไปด้วย หลักการของรูปแบบการจัดประสบการณ์ วัตถุประสงค์ของการจัดประสบการณ์ กระบวนการของรูปแบบการจัดประสบการณ์ และการประเมินรูปแบบการจัดประสบการณ์ โดยมีกระบวนการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานตามขั้นตอนการจัดประสบการณ์ แบบ 2SQL Model 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ (Stimulus: S) ขั้นตอนเล่าเรื่องให้สนุก (Storytelling: S) ขั้นตอนตั้งคำถาม (Question: Q) ขั้นตอนเชื่อมโยง (Link: L) มุ่งเน้นให้เด็กมีความสามารถในการควบคุมตนเองอย่างมีสติและด้วยความตั้งใจ เพื่อเปลี่ยนแปลงการตอบสนองไปสู่มาตรฐานที่พึงปรารถนา หรือการรอยคยสิ่งทีก่อให้เกิดความอึดใจ รอยคยรางวัลในอนาคต หรือการยับยั้งการตอบสนองแบบอัตโนมัติต่อพฤติกรรมที่มีคุณค่าต่ำ โดยการกำกับตนเองนั้นเป็นการควบคุมทางปัญญาเพราะเป็นความสามารถในการคิดก่อนการกระทำ โดยรูปแบบการจัดประสบการณ์นี้เน้นพัฒนาทักษะการจดจ่อใส่ใจ ทักษะการยั้งคิดไตร่ตรอง ทักษะการควบคุมอารมณ์ และทักษะการตรวจสอบตนเอง

หวังว่าคู่มือการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ฉบับนี้จะส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยอย่างเต็มศักยภาพ และเป็นการวางรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่จะเป็นกำลังขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคต

จุฬามาศ สมาทอง

สารบัญ

	หน้า
บทนำ.....	1
แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์.....	5
รูปแบบการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง-อีเอฟ	
ด้านการกำกับตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3.....	23
หลักการของรูปแบบการจัดประสบการณ์.....	26
วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดประสบการณ์	26
กระบวนการของรูปแบบการจัดประสบการณ์	27
การประเมินรูปแบบการจัดประสบการณ์	30
ข้อควรปฏิบัติก่อนการจัดประสบการณ์	30
การจัดเตรียมสิ่งจำเป็นสำหรับการจัดประสบการณ์.....	30
แนวทางการดำเนินการจัดประสบการณ์.....	31
ตัวอย่างแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง-อีเอฟ	
ด้านการกำกับตนเอง ตามขั้นตอนการจัดประสบการณ์ แบบ 2SQL Model.....	32
แบบวัดทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3.....	91
เฉลยวัดทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3	98
แบบสอบถามความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อรูปแบบการจัดประสบการณ์.....	105
บรรณานุกรม.....	106

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1	รูปแบบการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน แบบ 2SQL Model.....	23
ภาพที่ 2	แผนผังรูปแบบการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3	24
ภาพที่ 3	แผนผังองค์ประกอบของรูปแบบการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3	25
ภาพที่ 4	กระบวนการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน ตามขั้นตอนการจัดประสบการณ์ แบบ 2SQL Mode.....	27
ภาพที่ 5	แผนผังขั้นการกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ (Stimulus: S)	28
ภาพที่ 6	แผนผังขั้นการเล่าเรื่องให้สนุก (Storytelling: S).....	28
ภาพที่ 7	แผนผังขั้นการตั้งคำถาม (Question: Q)	29
ภาพที่ 8	แผนผังขั้นการเชื่อมโยง (Link: L)	29

คู่มือการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3

บทนำ

ประเทศไทยมุ่งพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน ซึ่งให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็ง และมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์ให้เข้มแข็ง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 เพื่อเตรียมคนในสังคมไทยให้มีทักษะในการดำรงชีวิตสำหรับโลกศตวรรษที่ 21 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ถือเป็นแผนแม่บทหลักในการพัฒนาประเทศได้ระบุว่าการสำคัญ คือ “ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาค้นหาให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2559: 4) มุ่งเน้นส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีการพัฒนาทักษะทางสมองและทักษะทางสังคมที่เหมาะสม ให้ความรู้แก่พ่อแม่หรือผู้ดูแลเด็กในเรื่องการมีโภชนาการที่เหมาะสม วิธีการเลี้ยงดูเด็กที่จะกระตุ้นพัฒนาการเด็กในช่วง 0-3 ปีแรก รวมทั้งสนับสนุนให้แม่เลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างน้อย 6 เดือน กำหนดมาตรการสร้างความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงานให้พ่อแม่สามารถเลี้ยงดูบุตรได้ด้วยตนเองทั้งการจูงใจให้สถานประกอบการจัดให้มีการจ้างงานที่ยืดหยุ่น รณรงค์ให้ผู้ชายตระหนักและมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่ในบ้านและดูแลบุตรมากขึ้น พัฒนาหลักสูตรการสอนที่อิงผลงานวิจัยทางวิชาการและปรับปรุงสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่เน้นการพัฒนาทักษะสำคัญด้านต่าง ๆ อาทิ ทักษะทางสมอง ทักษะด้านความคิดความจำ ทักษะการควบคุมอารมณ์ ทักษะการวางแผนและการจัดระบบ ทักษะการรู้จักประเมินตนเองควบคู่กับการยกระดับบุคลากรในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีความพร้อมทั้งทักษะ ความรู้ จริยธรรม และความเป็นมืออาชีพ สนับสนุนการผลิตสื่อสร้างสรรค์ที่มีรูปแบบหลากหลายที่ให้ความรู้ในการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กปฐมวัย อาทิ ครอบครัวศึกษา อนามัยแม่และเด็ก วิธีการพัฒนาทักษะทางสมองและทักษะทางสังคม ผลักดันให้มีกฎหมายการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ครอบคลุมทั้งการพัฒนาทักษะการเรียนรู้เน้นการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ระบบการศึกษา การพัฒนาสุขภาพอนามัยให้มีพัฒนาการที่

สมวัย และการเตรียมทักษะการอยู่ในสังคมให้มีพัฒนาการอย่างรอบด้าน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2559: 98)

การพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะในศตวรรษที่ 21 อันเนื่องมาจากความเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นครูจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีคิด วิธีการสอน วิธีการสร้างองค์ความรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการในการพัฒนาให้เด็กเกิดทักษะดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยทักษะสมอง-อีเอฟ (Executive Function) ซึ่งนักวิทยาศาสตร์ได้กล่าวถึงว่าเป็นชุดของทักษะที่ต้องอาศัยฟังก์ชันการทำงานของสมองสามส่วน คือ ความจำในการปฏิบัติงาน ความยืดหยุ่นด้านจิตใจ และการควบคุมตนเอง (Center on the Developing Child Harvard University. 2020: Online) เด็กทุกคนไม่ได้เกิดมาพร้อมกับทักษะเหล่านี้ แต่เด็กเกิดมาพร้อมกับศักยภาพในการพัฒนาทักษะเหล่านี้ การพัฒนาทักษะสมอง-อีเอฟ เป็นการพัฒนาความเป็นปัจเจกบุคคล และความฉลาดทางสังคม ซึ่งส่งผลกระทบต่อกระบวนการคิด พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สร้างความคิดเชิงบวก สร้างสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี พัฒนาทักษะการเข้าสังคม รวมถึงการสร้างภูมิคุ้มกันตนเองจากสภาวะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นรอบตัว (เกดิษฐ์ จันทรขจร. 2562: 111) ดังนั้น EF จึงเปรียบเสมือนนั่งร้าน (Scaffold) ที่เป็นตัวเชื่อมรอยต่อระหว่างทักษะที่พวกเขามีอยู่พัฒนาไปสู่ทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้พวกเขาสามารถปรับตัว และดำรงชีวิตอยู่ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

เด็กปฐมวัยถือเป็นวัยทองแห่งการเรียนรู้ เพราะเป็นช่วงเวลาที่สมองพัฒนาสูงสุดและส่งผลกระทบต่อสติปัญญา บุคลิกภาพ และความฉลาดทางอารมณ์ การพัฒนาเด็กในช่วงวัยนี้จึงเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทักษะและความสามารถในระดับที่สูงขึ้นต่อไป ทักษะสมอง-อีเอฟเป็นทักษะที่อยู่บนพื้นฐานขององค์ความรู้เกี่ยวกับสมองทั้งองค์ประกอบและกลไกหน้าที่การทำงานของสมอง แต่มีจุดเน้นที่ต่างกันจึงทำให้เป้าหมาย หลักการ และการปฏิบัติแตกต่างกันไป ดังนั้นการนำทักษะสมอง-อีเอฟสู่การปฏิบัติเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจึงขึ้นอยู่กับครู ผู้ปกครองเลือกให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่ต้องการพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยอย่างเต็มศักยภาพ และเป็นการวางรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่จะเป็นกำลังขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศชาติต่อไป (ดุขฎี อนุการ. 2561: 1635)

การกำกับตนเอง เป็นกระบวนการทางจิตที่ช่วยในการวางแผน การสร้างสมาธิ การจดจำ วิธีการ การจัดการเวลาการในการปฏิบัติงานหลาย ๆ อย่างให้ประสบความสำเร็จ เปรียบเสมือนกับระบบการควบคุมการจราจรทางอากาศที่อยู่ในภาวะวุ่นวายที่ต้องบริหารจัดการการขึ้นลงของเครื่องบินพร้อม ๆ กันอย่างปลอดภัย ซึ่งสมองต้องการทักษะเหล่านี้ในการคัดกรองสิ่งรบกวน การจัดลำดับความสำคัญของงาน การกำหนดเป้าหมาย วิธีการที่จะบรรลุเป้าหมาย และการควบคุมอารมณ์ ทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง ขึ้นอยู่กับการทำหน้าที่ของสมองสามลักษณะ คือ ความจำในส่วนปฏิบัติการ (Working Memory) ความยืดหยุ่นทางด้านจิตใจ (Mental Flexibility)

และการควบคุมตนเอง (Self-control) ซึ่งทักษะเหล่านี้ต้องอาศัยความเชื่อมโยงกัน ในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโมเดลพัฒนาการของทักษะสมอง-อีเอฟ ของเกดิษฐ์ จันทรขจร และคณะ (2560: 16-17) ได้สรุปความหมายของทักษะสมอง-อีเอฟ ว่าเป็นกระบวนการทางสมองที่ทำหน้าที่ควบคุมกำกับดูแลการปฏิบัติในสองมิติ ได้แก่ มิติทางปัญญา (Cognitive Dimension) ประกอบด้วยทักษะที่สำคัญ 5 ทักษะ คือ การวางแผน/การจัดลำดับความสำคัญ (Planning/Prioritization) หมายถึง ความสามารถในการสร้างสรรค์แผนกลยุทธ์แผนงานเพื่อไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ รวมถึงความสามารถที่จะจัดลำดับความสำคัญว่าสิ่งใดมีความสำคัญควรที่จะปฏิบัติก่อน-หลัง การจัดกรอย่างเป็นระบบ (Organization) หมายถึง ความสามารถในการจัดมอบหมายงานให้แก่บุคคลตามลักษณะงาน และความสามารถของแต่ละบุคคล รวมถึงการจัดสรรข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และทรัพยากรให้เป็นระบบหรือเหมาะสมกับลักษณะของงาน และการกำกับดูแลติดตามงานว่ามีการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้จนเสร็จสมบูรณ์ทักษะนี้จะให้ความสำคัญกับระบบการออกแบบการจัดการทรัพยากร และสารสนเทศที่มีคุณภาพ การบริหารจัดการเวลา (Time Management) หมายถึง ความสามารถที่จะคาดการณ์เกี่ยวกับเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงานการจัดสรรเวลาที่มี และจะทำอย่างไรให้งานที่ได้รับมอบหมายเสร็จในเวลาที่กำหนด และทันเวลา รวมถึงการตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องของเวลา ความจำในส่วนปฏิบัติการ (Working Memory) หมายถึง ความสามารถในการรวบรวมสารสนเทศที่รับรู้ได้จากการได้ยิน การมองเห็น เพื่อจดจำ และทำความเข้าใจ เพื่อนำไปใช้ในขณะที่ปฏิบัติงาน ซึ่งรวมถึงความสามารถในการนำการเรียนรู้ในอดีต หรือประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นขณะนั้น หรือแผนงานที่จะเกิดขึ้นในอนาคตการเรียนรู้เกี่ยวกับการรู้คิดของตนเอง (Metacognition) หมายถึง ความสามารถในการใช้ทักษะการคิดหลาย ๆ แบบมาประกอบกัน รวมถึงการสำรวจตนเองว่ามีกระบวนการวิธีการในการแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างไร และสามารถที่จะย้อนกลับตรวจสอบตนเองในสถานการณ์นั้น ๆ มิติด้านพฤติกรรม (Behavioral Dimension) ประกอบด้วยทักษะที่สำคัญหกทักษะ คือ การยับยั้งการตอบสนอง (Response Inhibition) หมายถึง ความสามารถในการคิดก่อนที่จะลงมือปฏิบัติ เป็นความสามารถในการอดทนต่อสิ่งเร้าที่จะกระตุ้นให้แสดงพฤติกรรมทั้งทางบวกและลบ การกำกับควบคุมอารมณ์ (Emotional Control) หมายถึง ความสามารถในการจัดการอารมณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ เกิดความสมบูรณ์ของงาน การมีสมาธิอย่างจดจ่อ (Sustained Attention) หมายถึง ความสามารถในการติดตามให้ความสนใจกับงานที่ได้รับมอบหมายอย่างต่อเนื่อง ถึงแม้ว่าจะถูกรบกวนจากสิ่งรอบข้าง หรือเกิดความเบื่อหน่าย เหนื่อยล้าจากการปฏิบัติ กระบวนการเริ่มต้นงาน (Task initiation) หมายถึง ความสามารถในการที่จะเริ่มต้น ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ทันทีหลังจากที่ได้รับมอบหมายโดยไม่ผัดวันประกันพรุ่ง ความยืดหยุ่นทางความคิด (Flexibility) หมายถึง ความสามารถในการปรับปรุงแผนการหรือวิธีการปฏิบัติเมื่อพบกับอุปสรรคเฉพาะหน้า ความผิดพลาดที่เกิดขึ้น การติดขัดของงานเนื่องจากปัญหาหรือความเปลี่ยนแปลง

ตามสภาพแวดล้อม หรือการได้รับสารสนเทศใหม่ ๆ และยังเกี่ยวข้องกับความสามารถในการปรับเปลี่ยนให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่มีการเปลี่ยนแปลงความคงอยู่ของพฤติกรรมการไปสู่เป้าหมาย (Goal-directed Persistence) หมายถึง ความสามารถในการกำหนดเป้าหมาย ความพยายามที่จะปฏิบัติจนสำเร็จตามเป้าหมาย และไม่ล้มเลิก หรือไขว่เขวจากอุปสรรคต่าง ๆ ที่มาเบี่ยงเบนความสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2558: 23) ที่กล่าวว่า ทักษะสมอง-อีเอฟ คือ ชุดกระบวนการทางความคิด (Mental Process) ที่ช่วยให้เราคิดเป็น มีเหตุผล ยับยั้งชั่งใจ ได้กำกับอารมณ์ และพฤติกรรมตนเองได้ วางแผนทำงานเป็น มุ่งใจจดจ่อ ทำอะไรไม่วกแวก จำคำสั่ง และจัดการกับงานหลาย ๆ อย่างให้ลุล่วงเรียบร้อยได้ จัดลำดับงานเป็นขั้นตอน ยึดเป้าหมาย แล้วทำไปเป็นขั้นตอนจนสำเร็จนั่นเอง ทักษะสมอง-อีเอฟ มีความสำคัญยิ่งยวดของมนุษย์ทั้งต่อความสำเร็จในการเรียน การทำงานอาชีพ และการสร้างความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ

การจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยเพื่อส่งเสริมทักษะสมอง-อีเอฟ (Executive Function) ซึ่งกิจกรรมที่กระตุ้นให้เด็กได้สื่อสารหรือแสดงออกความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การวาดภาพ การเล่าเรื่อง การเล่นเกม เป็นต้น โดยเฉพาะกิจกรรมการเล่านิทานเป็นกิจกรรมที่สื่อสารเรียนรู้เรื่องผ่านภาพ เป็นนิทานที่ไม่มีประโยคยาว ๆ เพื่อเล่าเรื่องมีเพียงประโยคสั้น ๆ แต่เป็นการให้เด็กได้ใช้ทักษะความจำเพื่อใช้งาน คือเมื่อดูภาพ หรือสัญลักษณ์ แล้วจดจำเพื่อไปหาในหน้าต่อ ๆ ไป เกิดการใส่ใจจดจ่อในแต่ละเรื่องราว มีการเชื่อมโยงเนื้อเรื่องตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงตอนจบ การฝึกทักษะจดจ่อใส่ใจอย่างสม่ำเสมอจะช่วยยืดช่วงสมาธิของเด็กให้ยาวขึ้น และที่สำคัญการฝึกให้เด็กได้ฝึกความจำเพื่อใช้งาน เด็กจะจัดระบบและเก็บข้อมูลไว้ในระบบของสมองเพื่อนำกลับมาใช้อีกครั้ง เช่น เมื่อครูเล่านิทานจบ เด็กสามารถเล่าเรื่องราวในนิทานที่ฟังตั้งแต่ต้นจนจบได้ ซึ่งนิทานเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของกิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการ เป็นกิจกรรมที่เด็กสนใจและดึงดูดความสนใจของเด็กได้อย่างเหมาะสมกับวัย (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ และสถาบัน RLG. 2562) การพัฒนาการกำกับตนเองของเด็ก จึงมีผลลัพธ์ในเชิงบวกในด้านการพัฒนาพฤติกรรมและการปรับตัวในโรงเรียนของเด็กปฐมวัย (Perry and Hutchinson, 2012)

การฝึกทักษะสมองส่วนหน้าหรือทักษะสมอง-อีเอฟด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานที่สัมพันธ์กับหลักสูตร เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง โดยการคัดสรรนิทานที่ใช้ในการเรียนการสอนแบบวรรณกรรมเป็นฐานอย่างมีคุณภาพ เพื่อนำมาใช้เป็นแกนหลักในการจัดการเรียน การสอน เป็นการจัดประสบการณ์ผ่านการเล่าเรื่องราวเมื่อเด็กฟังอย่างตั้งใจ อย่างเป็นลำดับ จะช่วยให้เด็กซึมซับพฤติกรรมของตัวละคร แล้วเด็กเกิดพฤติกรรมเลียนแบบตัวละคร จนเกิดทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง ช่วยให้เด็กเกิดพฤติกรรมการกำกับตนเอง สามารถควบคุมตนเองได้ ไม่ใจร้อน รู้จักการรอคอย ไม่หุนหันพลันแล่น ไม่วกแวกง่าย มีสมาธิในการทำกิจกรรมต่าง ๆ การเรียนและการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และเป็นรากฐานในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ต่อไปในอนาคต

แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์

1. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ

รูปแบบเป็นกลวิธีการสอนที่ออกแบบขึ้นให้ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญอย่างเป็นระบบ ตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิดหรือความเชื่อต่าง ๆ โดยอาศัยวิธีสอน และเทคนิคการสอนต่าง ๆ มาใช้จัดการจัดประสบการณ์เพื่อช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจยิ่งขึ้น และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งรูปแบบถูกจำแนกออกอย่างหลากหลายแนวทาง ได้แก่ รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ รูปแบบเชิงกายภาพ รูปแบบเชิงสัญลักษณ์ รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ รูปแบบเชิงสาเหตุ รูปแบบเชิงแนวคิด นอกจากนี้ยังมีรูปแบบที่มุ่งเน้นพัฒนาพุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย และทักษะกระบวนการ ซึ่ง บุญเลี้ยง ทุมทอง (2556: 60) ได้เสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบรวมที่สำคัญดังนี้

1) หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นส่วนที่กล่าวถึงความเชื่อและแนวคิด ทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานของการออกแบบ และพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งจะเป็นการกำหนดจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม และขั้นตอนการดำเนินงานของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

2) จุดประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นส่วนที่ระบุถึงความคาดหวังหรือสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

3) กระบวนการจัดการเรียนการสอน เป็นส่วนที่ระบุถึงขั้นตอน วิธีการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

4) การวัดและประเมินผล เป็นส่วนของการประเมินผลการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

Joyce & Weil (1986: 243, อ้างถึงใน จันทริมา สุคนธ์ทรัพย์. 2561: 18-19) ได้เสนอองค์ประกอบของรูปแบบการสอนเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ที่มาของรูปแบบการสอน (Orientation to Model) จะเป็นการอธิบายความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเป็นที่มาของรูปแบบการสอน ประกอบด้วยเป้าหมายของรูปแบบทฤษฎีข้อสมมุติ หลักการ และแนวคิดสำคัญที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบการสอน

ส่วนที่ 2 รูปแบบการสอน (The Model of Teaching) จะเป็นการอธิบายถึงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยละเอียด ตามหัวข้อต่อไปนี้

1) ขั้นตอนการสอนตามรูปแบบการสอน (Syntax) เป็นการให้รายละเอียดเกี่ยวกับการลำดับขั้นตอนการสอนหรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2) หลักการของการปฏิสัมพันธ์ (Social System) เป็นการอธิบายถึงบทบาทของครู นักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน ซึ่งจะ

แตกต่างกันไปแต่ละรูปแบบ เช่น บทบาทของครูอาจเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมเป็นผู้อำนวยความสะดวก เป็นผู้แนะแนว เป็นแหล่งข้อมูล เป็นต้น

3) ระบบการสนับสนุนการเรียนการสอน (Support System) เป็นการอธิบายถึงเงื่อนไขหรือสิ่งจำเป็นที่จะทำให้การใช้รูปแบบนั้นได้ผล เช่น รูปแบบการสอนแบบทดลองในห้องปฏิบัติการ ต้องใช้ผู้นำการทดลองที่ผ่านมาฝึกฝนมาอย่างดีแล้ว รูปแบบสอนแบบฝึกทักษะนักเรียนจะต้องได้ฝึกการทำงานในสถานที่และใช้อุปกรณ์ใกล้เคียงสภาพการทำงานจริง

ส่วนที่ 3 การนำรูปแบบการสอนไปใช้ (Application) เป็นการให้คำแนะนำและตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการนำรูปแบบการสอนไปใช้ให้ได้ผล เช่น ควรใช้กับเนื้อหาประเภทใด ควรใช้กับผู้เรียนระดับใด เป็นต้น

ส่วนที่ 4 ผลที่ได้จากการใช้รูปแบบการสอน ทั้งผลทางตรงและทางอ้อม (Instructional and Nurturant Effects) เป็นการระบุถึงผลของการใช้รูปแบบการสอนที่คาดว่าจะเกิดแก่ผู้เรียนทั้งผลทางตรง ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของรูปแบบการสอนนั้น และผลทางอ้อม ซึ่งเป็นผลพลอยได้จากการใช้รูปแบบการสอนนั้น ซึ่งจะเป็แนวทางสำหรับครูในการพิจารณาและเลือกรูปแบบการสอนไปใช้

Ivancevich et al. (1989: 54, อ้างถึงใน พัฒนา พรหมณี. 2560: 131-132) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ดังนี้

1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เป็นการกำหนดว่าจะสร้างและพัฒนารูปแบบเพื่อวัตถุประสงค์ โดยทั่วไปมักจะพัฒนารูปแบบขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเพื่อให้การดำเนินงานเกิดผลงานที่ดีขึ้นตามภารกิจขององค์กร

2) ทฤษฎีพื้นฐานและหลักการของรูปแบบ ผู้สร้างและพัฒนารูปแบบต้องกำหนดรูปแบบสร้างขึ้นจากฐานคิดของทฤษฎีและหลักการใดบ้าง

3) ระบบงานและกลไกของรูปแบบ สำหรับใช้ในการดำเนินงานให้เป็นไปตามหลักการและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบ

4) วิธีการดำเนินงานของรูปแบบ เป็นการกำหนดภารกิจ กระบวนการ วิธีการกิจกรรมและอื่น ๆ ที่ต้องดำเนินการเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบ

5) แนวทางการประเมินผลการดำเนินงานของรูปแบบ เป็นการกำหนดแนวทางและเครื่องมือในการประเมินผลรูปแบบตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบว่าเป็นไปตามระบบงานที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบว่ารูปแบบทำหน้าที่ตามที่สร้างไว้มากน้อยเพียงใดและเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงใด ตลอดจนกำหนดแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงรูปแบบให้สมบูรณ์และตอบสนองการดำเนินงานมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

6) คำอธิบายประกอบรูปแบบ เป็นการอธิบายคำศัพท์เฉพาะที่นำมาใช้ในการสร้างและพัฒนาแบบเพื่อสื่อความให้มีความเข้าใจตรงกันในการนำรูปแบบไปใช้

7) การระบุเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ เนื่องจากแบบมีข้อจำกัดของแบบเอง ดังนั้น การสร้างและพัฒนาแบบควรได้ระบุเงื่อนไขที่จะทำให้การนำรูปแบบไปใช้ประสบผลสำเร็จ และข้อควรระวังเพื่อป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น

8) การจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบ การสร้างหรือพัฒนาแบบควรจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบโดยนำสาระของแบบ เครื่องมือ และเอกสารประกอบการใช้รูปแบบทั้งหมดมาบรรจุไว้ในคู่มือเพื่อการพัฒนาแบบการดำเนินงานที่สมบูรณ์ครบถ้วน และเมื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบแล้วต้องรายงานการตรวจสอบแบบไว้ในภาคผนวกของคู่มือ เพื่อประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษาและนำแบบไปใช้ในการดำเนินงานอย่างเหมาะสม

2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

วรรณกรรมสำหรับเด็กมีคุณค่าต่อการพัฒนาเด็ก เป็นการฝึกสมาธิให้เด็กรู้จักจดจ่ออยู่กับเรื่องที่ฟัง การคาดเดาเรื่องราวหรือเหตุการณ์ และความสนุกสนานเพลิดเพลิน สร้างจินตนาการแก่เด็ก เตรียมความพร้อมด้านการอ่านหนังสือและปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน และได้รับความรู้จากเรื่องที่อ่านหรืออาจสร้างแรงบันดาลใจให้แก่เด็กได้ ซึ่ง Jalongo (1999: 125, อ้างถึงใน เนตรชนก รักกาญจน์. 2558: 23-25) จำแนกหนังสือวรรณกรรมสำหรับเด็กออกเป็นประเภทต่าง ๆ ตามลักษณะของแต่ละประเภท ดังนี้

1) หนังสือภาพแบบดั้งเดิม (Picture Books in the Traditional Style) หนังสือประเภทนี้คุณครูมักจะนำมาเล่าให้นักเรียนใหม่ฟัง โดยการนำนิทานไปบูรณาการกับหลักสูตร นิทานประเภท Picture Books in the Traditional Style ได้แก่

- 1.1) หนังสือกล่อมเด็ก (Nursery Rhymes)
- 1.2) นิทานชาวบ้าน (Folk Tale)
- 1.3) เทพนิยาย (Fairy Tale)

2) หนังสือประเภทอื่น ๆ (Others Types of Picture Books) ได้แก่

2.1) หนังสือสำหรับเด็กทารกและเด็กวัยเตาะแตะ (Books for Infants and Toddler) เด็กวัยนี้จะได้สัมผัสหนังสือเป็นครั้งแรก เป็นหนังสือที่มีตัวหนังสือน้อย ซึ่งเป็นคำอธิบายภาพหรือบอกเกี่ยวกับภาพ โครงเรื่องจะมีเพียงเหตุการณ์เดียวซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตประจำวันของเด็ก เช่น การใส่เสื้อผ้า การอาบน้ำ เป็นต้น หนังสือจะต้องมีความแข็งแรงทนทานเป็นพิเศษ ทำจากกระดาษหนา เรียกว่า Board books ซึ่งเด็กสามารถหยิบจับได้ง่าย

2.2) หนังสือที่เด็กสามารถจัดกระทำได้ (Participation Books) หนังสือประเภทนี้จะทำให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับหนังสือ

2.3) หนังสือเพื่อสอนความคิดรวบยอด (Concept Books) หนังสือประเภทนี้จะให้แนวคิดพื้นฐานแก่ผู้อ่าน เช่น สี ตัวเลข ตัวหนังสือ สิ่งที่ตรงกันข้าม เป็นต้น

2.4) หนังสือเพื่อให้ข้อมูล (Information Books) จะเป็นหนังสือประเภทสารคดีเกี่ยวกับโลกและการดำรงชีวิต

2.5) หนังสือประกอบภาพ (Picture Story Books) หนังสือประเภทนี้จะต้องผูกติดกับตัวหนังสือ เพราะจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องได้อย่างชัดเจน ส่วนภาพประกอบจะเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องได้มากขึ้นเท่านั้น

2.6) หนังสือนิทานที่มีภาพประกอบ (Illustrated Story Books) เป็นหนังสือที่จะเน้นเกี่ยวกับคำบรรยาย ซึ่งจะมีประโยคที่ยาว แต่ผู้อ่านจะไม่เข้าถึงเนื้อเรื่องถ้าไม่มีภาพประกอบ และจะมีภาพประกอบน้อยและอยู่ระยะห่างกัน ซึ่งหนังสือประเภทนี้จะเหมาะสมกับการอ่านให้เด็กโตฟัง

3) หนังสือสำหรับส่งเสริมการอ่านโดยเฉพาะ (Books Especially for Emergent Readers) เป็นหนังสือที่ส่งเสริมให้ผู้อ่านหรือเด็กที่เริ่มอ่านหนังสือ หนังสือประเภทนี้ได้แก่

3.1) หนังสือที่เอื้อต่อการคาดเดาของเด็ก (Predictable Books) เป็นหนังสือที่สนับสนุนให้เด็กคาดเดาเรื่องราวที่จะเกิดขึ้นต่อไป ซึ่งกระตุ้นให้เด็กได้มีส่วนร่วมและได้สร้างความมั่นใจให้กับผู้อื่นซึ่งเป็นเด็กด้วย หนังสือประเภทนี้จะมีกลวิธีในการเล่าเรื่องโดยใช้คำซ้ำ ๆ ประโยคซ้ำ ๆ กล่าวถึงเหตุการณ์ที่คล้าย ๆ กันและจังหวะหรือคำคล้องจองซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นสัญลักษณ์ที่บ่งบอกให้ผู้อ่านคาดเดาได้ว่าเหตุการณ์ใดจะเกิดขึ้นต่อไป

3.2) หนังสือเล่มใหญ่ (Big Books) เป็นหนังสือสำหรับเด็กที่มีขนาดใหญ่กว่าปกติ ซึ่งใช้ในการอ่านให้เด็กฟังเป็นกลุ่มเพื่อให้เด็กได้เห็นทั้งภาพและคำบรรยาย หนังสือประเภทนี้หลายเรื่องที่ส่งเสริมให้เด็กได้คาดเดาเหตุการณ์ ซึ่งเป็นการฝึกทักษะการอ่านด้วย

3.3) หนังสือหัดอ่าน (Easy Readers) หนังสือประเภทนี้จะมีการควบคุมปริมาณคำศัพท์เพื่อส่งเสริมให้ผู้อ่านเกิดความมั่นใจในการอ่าน โดยหนังสือบางส่วนจะเป็นงานที่ร่วมสมัยที่สร้างสรรค์และให้ความบันเทิง อีกทั้งยังเหมาะสำหรับการอ่านในจุดมุ่งหมายอื่น ๆ อีกด้วย

3.4) หนังสือที่ไร้คำ (Wordless Book) เป็นหนังสือที่ไม่มีตัวหนังสือหรือมีตัวหนังสือน้อย ดังนั้นความเข้าใจในเนื้อเรื่องจึงขึ้นอยู่กับภาพประกอบเป็นสำคัญ หนังสือประเภทนี้จะเป็นประโยชน์กับผู้ที่เริ่มหัดอ่าน เนื่องจากมีการจัดลำดับภาพที่เด็กสามารถเล่า บอก และเขียนเรื่องได้ด้วยตนเอง

4) หนังสือกลอนและเพลง (Poetry and Lyrics) เป็นประเภทของหนังสือที่เน้นคุณภาพของภาษา จังหวะ กลอน ท่วงทำนอง หนังสือประเภทนี้ ได้แก่

4.1) หนังสือนิทานที่เล่าเรื่องเป็นบทกลอนและบทร้อยกรอง (Poetry and Story)

4.2) หนังสือเพลงประกอบภาพ (Song Picture Books) เป็นหนังสือที่เล่าเรื่องโดยใช้เพลง ซึ่งเป็นหนังสือที่เด็กสามารถอ่านได้และได้รับความสนุกสนาน

4.3) หนังสือรวมบทเพลงหรือบทกลอน (Poetry and Song Collections)

นอกจากนี้ การเลือกวรรณกรรมเป็นขั้นตอนแรกที่สำคัญของการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก ซึ่ง Eliason and Jenkins (1990: 99, อ้างถึงใน เนตรชนก รักกาญจน์นธ์. 2558: 30-31) กล่าวว่า ควรมีการเลือกวรรณกรรมตามเกณฑ์เนื่องจากเรื่องที่พิมพ์จำหน่ายทุกเรื่องไม่ได้เป็นที่ชื่นชอบของนักเรียนเสมอไป ในการเลือกควรมีหลักในการพิจารณา ดังนี้

1) เด็กอายุ 3-4 ปีควรหลีกเลี่ยงเรื่องที่น่ากลัว เรื่องจินตนิยายบางเรื่องต้องเลื่องจนกว่าเด็กจะแยกแยะระหว่างความจริงกับจินตนาการได้เรื่องควรสั้น ถ้าเรื่องมาจากหนังสือควรมีตัวหนังสือน้อย ง่าย โครงเรื่องเป็นแนวเดียว (Linear Plot) มีข้อความซ้ำ ๆ ควรเป็นเรื่องจริง เด็กชอบเรื่องเกี่ยวกับสัตว์ เด็กและผู้คนอื่น ๆ เด็กอายุ 5-6 ปีเรื่องสามารถซับซ้อนขึ้น เด็กแยกแยะความจริงออกจากจินตนาการได้แล้ว เด็กชอบเรื่องผจญภัย และเรื่องที่ดูเหมือนไร้สาระและเรื่องที่จบด้วยความฉงนหรือหักมุม เด็กอายุ 7-8 ปี มักชอบเรื่องตำนาน นิทานพื้นบ้าน เรื่องเกี่ยวกับสัตว์ เรื่องวิทยาศาสตร์เรื่องเกี่ยวกับงานอดิเรกและเรื่องที่น่าสนใจอื่น ๆ เรื่องผจญภัย เด็กสามารถมีความสนใจเรื่องที่ยาว ๆ ได้และสามารถฟังการอ่านโดยไม่ต้องดูรูปภาพได้อย่างไรก็ตามเด็กจะชอบการเล่าเรื่อง (Storytelling) มากกว่าการอ่าน

2) ควรเลือกให้เหมาะสมกับระดับอายุความสนใจ ระดับความสนใจ

3) สำหรับเด็กเล็ก ๆ หนังสือนิทาน หรือเรื่องราวต่าง ๆ ควรประกอบด้วยภาพที่สวยงามชัดเจน (อย่างไรก็ตามครูก็สามารถเล่าเรื่อง โดยไม่ต้องมีรูปภาพประกอบ ซึ่งก็ยังคงเป็นวิธีการมีประสิทธิภาพ)

4) ควรเลือกให้วรรณกรรมที่นำมาสอนมีความหลากหลายและสมดุลทั้งในด้านวัฒนธรรม เพศและจริยธรรมของนักเรียน

5) หนังสือที่เด็กชื่นชอบเป็นพิเศษจะได้รับการอ่านซ้ำแล้วซ้ำเล่าอยู่เสมอ ดังนั้นหนังสือเรื่องนั้น ๆ จึงควรมีจำนวนเพียงพอให้เลือกเพื่อให้ได้อ่านหมุนเวียนไปแต่ไม่ควรมีจำนวนมากนักในแต่ละครั้ง

6) โครงเรื่องที่เลือกควรมีคุณค่าและมีประโยชน์ ควรค่าแก่การเป็นที่ประทับใจในความทรงจำของเด็กการคัดเลือกวรรณกรรม

การจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสร้างเจตคติที่ดีต่อการแสวงหาความรู้ ช่วยให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน เรียนรู้ว่าการอ่านเป็นเรื่องที่สนุกสนาน และสามารถนำไปสู่การค้นพบสิ่งที่มีความหมายอีกมากมาย ซึ่ง สันตดา ด้านศิริวิโรจน์ (2547: 69-70, อ้างถึงใน เนตรชนก รักกาญจน์นัท. 2558: 31-32) ได้กล่าวถึงการใช้วรรณกรรมเป็นสื่อในการจัดประสบการณ์โดยใช้การวิพากษ์วรรณกรรมสำหรับเด็กเป็นหลักในการจัดกิจกรรม โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1) กิจกรรมฟังครูอ่านวรรณกรรม เป็นกิจกรรมที่นำวรรณกรรมสำหรับเด็กมาอ่านให้เด็กฟังในกลุ่มใหญ่โดยกิจกรรมนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนย่อย ๆ ดังนี้

1.1) การแนะนำวรรณกรรมในส่วนของรูปเล่ม ชื่อเรื่องและผู้แต่ง

1.2) การอ่านวรรณกรรมให้เด็กฟัง

2) กิจกรรมอภิปรายเกี่ยวกับวรรณกรรมร่วมกัน เป็นกิจกรรมอภิปรายพูดคุยในกลุ่มใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมที่เด็กได้ฟัง เพื่อให้เด็กได้ทบทวนเรื่องราวในวรรณกรรม ได้เข้าใจประเด็นต่าง ๆ โดยแยกแยะ ตรวจสอบ และตัดสินคุณภาพขององค์ประกอบทางวรรณกรรม ได้แก่ ตัวละครฉากและโครงเรื่อง โดยการใช้คำถามของครู ซึ่งกระตุ้นให้เด็กได้เกิดความคิด

3) กิจกรรมขยายความเข้าใจในองค์ประกอบของวรรณกรรมเป็นกิจกรรมที่สะท้อนและขยายความเข้าใจในองค์ประกอบของวรรณกรรม เช่น กิจกรรมการวาดภาพ และปะติด

4) กิจกรรมสรุป เป็นกิจกรรมที่ให้เด็กได้นำเสนอผลงานของตนเอง ซึ่งเมื่อเสนอแล้วครูจะชมเชย และถามคำถามนำ เพื่อช่วยสรุปความทางวรรณกรรมที่เด็กได้รับรวมถึงการสรุปสิ่งที่เด็กคิด เช่น เด็กสามารถบอกลักษณะรูปร่าง หน้าที่ของตัวละครได้อย่างไร

นอกจากนี้ นฤมล เนียมหอม (2561: ออนไลน์) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานมีลักษณะของการบูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้จากวรรณกรรมกับกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมกลางแจ้ง และกิจกรรมเกมการศึกษา การจัดประสบการณ์เน้นการออกแบบกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจของเด็ก ซึ่งสัมพันธ์กับวรรณกรรมที่เด็กชื่นชอบ และสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่างเป็นองค์รวม โดยมีหลักการ วัตถุประสงค์และวิธีการนำไปใช้ ดังต่อไปนี้

1) หลักการของการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน มีหลักดังนี้

1.1) ตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐานตามธรรมชาติของเด็กในการค้นหาความหมาย

1.2) เปิดโอกาสให้เด็กกำหนดรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตน

1.3) ให้ความสำคัญกับบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก

- 1.4) เปิดโอกาสให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น
- 2) วัตถุประสงค์ของการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน มีดังนี้
 - 2.1) เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็กปฐมวัย
 - 2.2) เพื่อส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีประสบการณ์ทางภาษาที่ครอบคลุมทั้งทางด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนอย่างมีความหมาย
 - 2.3) เพื่อส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาเหมาะสมกับวัย
- 3) วิธีการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานสำหรับเด็กปฐมวัยห้องเรียนที่จะจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน ควรมีการจัดวางวรรณกรรมที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัยจำนวน 8-10 เท่าของจำนวนเด็ก มีการปรับเปลี่ยนหนังสือที่จัดแสดงตามหน่วยการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ครูต้องมีการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจากการอ่านที่สัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้จัดเวลาให้เด็กมีโอกาสเลือกอ่านอย่างอิสระตามโอกาสสิ่งที่สำคัญ คือ ครูต้องอ่านออกเสียงให้เด็กฟังทุกวันทั้งในลักษณะกลุ่มใหญ่และกลุ่มย่อย หากครูสังเกตว่าเด็กสนใจวรรณกรรมเรื่องใดเป็นพิเศษ ให้นำวรรณกรรมเรื่องนั้นมาใช้ในการออกแบบหน่วยการจัดประสบการณ์หากเด็กสนใจวรรณกรรมมากกว่า 1 เรื่อง ครูอาจใช้การอภิปรายร่วมกันเพื่อหาข้อสรุปว่าจะนำวรรณกรรมเรื่องใดมาใช้ในการจัดประสบการณ์ต่อไป โดยในช่วงหน่วยการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานสามารถดำเนินการ ดังนี้
 - 3.1) อ่านวรรณกรรมให้เด็กฟัง โดยแนะนำชื่อเรื่อง แนะนำชื่อผู้แต่ง และผู้วาดภาพ แล้วจึงอ่านให้เด็กฟัง โดยใช้น้ำเสียง และท่วงทำนองที่เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง เพื่อให้เด็กได้รับอารมณ์ของเรื่อง และสนทนากับเด็กเพื่อเชื่อมโยงเรื่องราวกับชีวิตประจำวันของเด็ก
 - 3.2) กระตุ้นให้เด็กสนทนาเกี่ยวกับตัวละคร วัตถุสิ่งของ ฉาก หรือสถานการณ์ที่สัมพันธ์กับวรรณกรรม โดยใช้คำถามหลาย ๆ ระดับ ทั้งความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การประเมินค่า และการสร้างสรรค์การถามคำถามจะกระตุ้นให้เด็กคิดถึงเรื่องราวที่ได้รับฟังมาได้ไตร่ตรองและทบทวนเกี่ยวกับนิทาน รวมทั้งได้สำรวจความคิดเห็นของตนเองเกี่ยวกับนิทานด้วย สิ่งเหล่านี้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญสำหรับเด็กในการคิด หรือทำกิจกรรมในช่วงต่อไป
 - 3.3) วางแผนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการลงมือกระทำร่วมกับเด็ก และผู้ปกครอง โดยถามความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้จากเด็กและผู้ปกครอง เพื่อออกแบบกิจกรรมที่สัมพันธ์กับวรรณกรรมและสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา กิจกรรมที่จัดควรมีความหลากหลาย ทำท่ายเหมาะสมกับวัย ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้านของเด็ก และเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม โดยมีศิลปะและละครเป็นองค์ประกอบสำคัญของการจัดประสบการณ์ตัวอย่างกิจกรรมที่จัดประกอบด้วยการวิเคราะห์ตัวละคร การวิเคราะห์สถานการณ์

จากเรื่อง การจัดทำวัตถุสิ่งของ อุปกรณ์ประกอบฉากหรือเครื่องแต่งกายที่สัมพันธ์กับเรื่อง การเล่นละครสร้างสรรค์ การจัดโต๊ะนิทาน การทำหนังสือนิทาน การทำศิลปะแบบร่วมมือ การประดิษฐ์และการสร้าง การเคลื่อนไหวและจังหวะ เพลง คำคล้องจอง การประกอบอาหาร การเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ เกมการศึกษา ฯลฯ โดยระหว่างการจัดกิจกรรมในชั้นนี้ครูอาจอ่านวรรณกรรมให้เด็กฟังเพื่อการทบทวน หรือเพื่อนำเข้าสู่บทเรียนได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ สิ่งที่ไม่ควรละเลยคือการจัดสิ่งแวดล้อมในห้องเรียนให้สัมพันธ์กับเรื่องโดยให้เด็กมีส่วนร่วม

3.4) จัดนิทรรศการแสดงสิ่งที่เด็ก ๆ เรียนรู้โดยทบทวนกิจกรรมที่จัดแล้วร่วมกับเด็กให้เด็กช่วยกันคัดเลือกสิ่งที่ต้องการนำเสนอให้ผู้อื่นรับรู้เกี่ยวกับวิธีการที่เด็กเรียนรู้และสิ่งที่เด็กเรียนรู้ และร่วมกันจัดนิทรรศการ การจัดนิทรรศการจะช่วยให้เด็กได้จัดระบบความคิด เพื่อหาทางนำเสนอสิ่งที่ตนได้เรียนรู้

เนตรชนก รักกาญจน์ (2558: 35-36) ได้สรุปขั้นตอนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน ครูผู้สอนควรออกแบบกิจกรรมให้เหมาะกับวัย และพัฒนาการของเด็กดังนี้

- 1) ชั้นครูเล่าวรรณกรรม โดยชั้นเริ่มต้น ด้วยการแนะนำหนังสือ ชื่อเรื่อง ผู้แต่ง จากนั้นครูเล่าวรรณกรรมให้เด็กฟังจนจบเรื่องโดยไม่ขาดตอน และเด็กได้เห็นภาพประกอบอย่างชัดเจน
- 2) ชั้นเด็กเล่าและต่อเติม เป็นชั้นให้ได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวรรณกรรม ได้แก่ เนื้อเรื่อง ตัวละคร พล็อตกรรม ลักษณะนิสัยผลของพฤติกรรม และนำมาสร้างหนังสือเล่มใหญ่ (Big Books)
- 3) ชั้นแสดงบทบาทสมมติเป็นชั้นที่เด็กนำเนื้อหาหรือเหตุการณ์ในวรรณกรรมมาแสดงบทบาทสมมติพฤติกรรมที่ดีที่ควรนำมาเป็นแบบอย่าง
- 4) ชั้นสรุปและประเมินผลเป็นชั้นที่เด็กและครูร่วมกัน สรุปพฤติกรรมที่ดีในวรรณกรรมและประเมินผล

3. แนวคิดเกี่ยวกับทักษะสมอง-อีเอฟ

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2558: 23) กล่าวว่า ทักษะสมอง-อีเอฟ คือ ชุดกระบวนการทางความคิด (Mental Process) ที่ช่วยให้เราคิดเป็น มีเหตุผล ยับยั้งชั่งใจ ได้กำกับอารมณ์ และพฤติกรรมตนเองได้ วางแผนทำงานเป็น มุ่งใจจดจ่อ ทำอะไรไม่วกแวก จำคำสั่ง และจัดการกับงานหลาย ๆ อย่างให้ลุล่วงเรียบร้อยได้ จัดลำดับงานเป็นขั้นตอน ยึดเป้าหมายแล้วทำไปเป็นขั้นตอนจนสำเร็จนั่นเอง ทักษะสมอง-อีเอฟ มีความสำคัญยิ่งยวดของมนุษย์ทั้งต่อความสำเร็จในการเรียน การทำงานอาชีพ และการสร้างความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ

เมื่อเด็กได้รับโอกาสพัฒนาทักษะสมอง-อีเอฟ ทั้งตัวเด็กเองและสังคมได้รับประโยชน์ จะช่วยสร้างพฤติกรรมเชิงบวกและเลือกตัดสินใจในทางที่สร้างสรรค์ต่อตัวเองและครอบครัว นำสิ่งที่เคยเรียนรู้มาก่อนในประสบการณ์มาใช้ในการทำงานหรือกิจกรรมใหม่ (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.). 2561: 49) ดังนี้

- 1) รู้จักยับยั้งควบคุมตนเองไม่ให้ทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสมแม้จะมีสิ่งยั่วยวน
- 2) สามารถปรับเปลี่ยนความคิดได้ เมื่อเงื่อนไขหรือสถานการณ์เปลี่ยนไป ไม่ยึดติดตายตัว จนถึงขั้นมีความคิดสร้างสรรค์ คิดนอกกรอบได้
- 3) มีความจำดี มีสมาธิจดจ่อ สามารถทำงานต่อเนื่องได้จนเสร็จ
- 4) รู้จักแสดงออกในครอบครัว ในห้องเรียนกับเพื่อน หรือในสังคมอย่างเหมาะสม ซึ่งจะนำไปสู่การรู้จักเคารพผู้อื่น อยู่กับคนอื่นได้ดี ไม่มีปัญหา
- 5) รู้จักประเมินตนเอง นำจุดบกพร่องมาปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้นได้
- 6) รู้จักการวิเคราะห์ มีการวางแผนงานอย่างเป็นระบบ ลงมือทำงานได้ และจัดการกับกระบวนการทำงานจนเสร็จทันตามกำหนด
- 7) เป็นคนที่อดทนได้ รอคอยเป็น มีความมุ่งมั่นพร้อมความรับผิดชอบที่จะไปสู่ความสำเร็จ

Cooper-Kahn and Foster (2013: 111-120) กล่าวว่า องค์ประกอบของทักษะสมอง-อีเอฟ มีดังนี้

- 1) การสลับ (Shift) คือ ความสามารถในการเปลี่ยนความสนใจจากเหตุการณ์หนึ่งไปยังอีกเหตุการณ์หนึ่ง
- 2) การยับยั้งชั่งใจ (Inhibit) คือ การกระทำจากสิ่งเร้าที่มากระตุ้น และหยุดพฤติกรรมได้ในช่วงเวลาที่เหมาะสม
- 3) การควบคุมอารมณ์ (Emotional Memory) คือ ความสามารถในการตอบสนองทางอารมณ์ระดับกลางที่ไม่มากหรือน้อยเกินไป เช่น ร้องไห้เสียใจเมื่อถูกเพื่อนแกล้ง ยิ้มดีใจเมื่อได้รับของขวัญ เป็นต้น
- 4) ความจำขณะทำงาน (Working Memory) คือ ความสามารถในการคิดวางแผน นำไปใช้ ดูผลการดำเนินการ และตรวจสอบผลการดำเนินการตามแผน
- 5) การวางแผน (Plan/Organize) คือ ความสามารถในการคิดวางแผน นำไปใช้ ดูผลการดำเนินการ และตรวจสอบ

Morin (2014: 4) ได้เสนอองค์ประกอบของทักษะสมอง-อีเอฟ ซึ่งประกอบด้วยทักษะสำคัญ 8 ด้าน ได้แก่

- 1) การควบคุมตน (Impulse Control) เป็นความสามารถยังคิดก่อนลงมือทำ

2) การควบคุมอารมณ์ (Emotional Control) เป็นความสามารถในการจัดการความรู้สึก

3) การคิดยืดหยุ่น (Flexible Thinking) เป็นความสามารถในการดัดแปลงความรู้หรือประสบการณ์ให้เกิดประโยชน์หลาย ๆ ด้าน ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพในการแก้ปัญหา

4) ความจำใช้งาน (Working Memory) เป็นความสามารถในการจำที่จะเก็บข้อมูลที่ได้เห็นหรือได้ยินในระยะเวลานั้น ๆ เพื่อนำมาแปรผลและปฏิบัติการต่อ

5) การติดตามงานด้วยตนเอง (Self-monitoring) เป็นความสามารถในการติดตามและประเมินผลงานด้วยตนเอง

6) การวางแผนและการจัดลำดับความสำคัญ (Planning and Prioritizing) เป็นความสามารถในการวางแผนที่จะทำงาน การทำงานอย่างมีขั้นตอนเพื่อนำไปสู่จุดหมายรวมถึงการตัดสินใจในสิ่งที่สำคัญ การบริหารงานและเวลาเพื่อให้การทำงานเสร็จสมบูรณ์

7) การเริ่มต้นงาน (Task Initiation) เป็นความสามารถที่ยอมรับว่า เมื่อถึงเวลาเริ่มต้นงานก็ต้องทำทันที เป็นความสามารถที่จะเริ่มต้นงาน สามารถทำงานทันทีที่ได้รับมอบหมายไม่ล่าช้าหรือไม่เลื่อนเวลาออกไปเรื่อยจนทำให้งานเสียหาย ทำงานไม่สำเร็จ

8) การจัดการ (Organization) เป็นความสามารถในการสร้างและมีระบบรักษาสีงต่าง ๆ ไว้ได้ เช่น การเก็บรักษาข้อมูลในรายวิชาต่าง ๆ

นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล (2558) ได้นำเสนอองค์ประกอบหลักของทักษะสมอง-อีเอฟ ในเด็กเล็กวัย 2-5 ปี ไว้ทั้งหมด 5 องค์ประกอบดังต่อไปนี้

1) การยับยั้ง (Inhibitory Control) คือ การควบคุมความคิดให้มีสมาธิจดจ่อในเรื่องที่กำลังทำและยับยั้งความคิดไม่ให้คิดเรื่อยเปื่อยในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการยับยั้งควบคุมตนเองไม่ให้แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมออกมา สามารถแสดงออกอย่างเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ ไม่รบกวนผู้อื่น ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

2) ความจำขณะทำงาน (Working Memory) คือ ความสามารถในการจดจำข้อมูลไว้ในใจชั่วขณะเพื่อจัดการกับข้อมูลเหล่านั้นทั้งในด้านเหตุผล ความเข้าใจ ซึ่งความจำขณะทำงานเป็นการคิดและทำงานกับข้อมูลที่ไม่ได้มีอยู่จริงในปัจจุบัน แต่เป็นการนำข้อมูลที่จำได้หรือข้อมูลที่หลากหลายที่เก็บไว้ในใจมาใช้ในการคิดแก้ปัญหา ซึ่งต้องอาศัยความมีสมาธิตั้งใจจดจ่อ (Attention) ร่วมด้วย

3) การเปลี่ยนความคิดเมื่อเงื่อนไขเปลี่ยนไป (Shift) เป็นความยืดหยุ่นทางการคิด (Cognitive Flexibility) แบบหนึ่ง หมายถึง ความสามารถในการปรับความคิดและการกระทำให้เหมาะสมกับสถานการณ์หรือลำดับความสำคัญที่เปลี่ยนไปจากเดิม การเปลี่ยนมุมมองโดยมองจากหลาย ๆ มุมที่จะทำให้คิดแตกต่างไปจากเดิม ไม่ยึดติดกับความคิดแบบเดิม

4) การควบคุมอารมณ์ (Emotional Control) คือ ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ให้แสดงออกอย่างเหมาะสมตามบริบทหรือตามสถานการณ์ในขณะนั้น

5) การวางแผนจัดการอย่างเป็นระบบ (Planning/Organization) คือ การวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบเป็นขั้นตอน เช่น มีการตั้งเป้าหมาย การคิดหาแนวทางวิธีการทำงานที่เหมาะสม การวางแผนการทำงาน การคาดการณ์เหตุการณ์หรือผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

สุภาวดี หาญเมธี (2560: 10-11) กล่าวว่า องค์ประกอบของทักษะสมอง-อีเอฟ แบ่งเป็น 9 ด้าน จัดเป็น 3 กลุ่มทักษะดังนี้ มี

1) กลุ่มทักษะพื้นฐาน

1.1) Working Memory = ความจำเพื่อใช้งาน คือ กระบวนการของสมองที่ใช้ในการจำข้อมูลจัดระบบและหยิบใช้ข้อมูล ข้อมูลต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการได้เข้าไปอยู่ในประสบการณ์ต่าง ๆ ที่หลากหลาย จะถูกเก็บรักษาอยู่ในสมอง ความจำเพื่อใช้งาน (Working Memory) เป็นกระบวนการที่จะปลุกให้ข้อมูลเคลื่อนไหว แล้วเลือกข้อมูลที่เหมาะสมออกมาใช้ ช่วยให้บุคคลนั้นจำข้อมูลได้หลายต่อหลายเรื่องในเวลาเดียวกันเป็นความจำที่เรียกมาใช้งานได้ เพื่อนำมาใช้ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ สำเร็จ ความจำเพื่อใช้งาน (Working Memory) มีบทบาทสำคัญมากในชีวิต ตั้งแต่การคิดเลขในใจ การอ่านให้เข้าใจ การปฏิบัติตามกฎกติกา

1.2) Inhibitory Control = การยั้งคิดไตร่ตรอง คือ ทักษะความสามารถที่บุคคลใช้ในการควบคุมกลั่นกรองความคิดและแรงอยากต่าง ๆ จนสามารถต้านหรือยับยั้งสิ่งชั่วร้าย ความว้าวุ่น หรือนิสัยความเคยชินต่าง ๆ แล้วหยุดคิดก่อนที่จะทำ ทำให้บุคคลสามารถคัดเลือก มีความจดจ่อรักษาระดับความใส่ใจ จัดลำดับความสำคัญ และกำกับกับการกระทำ ทักษะความสามารถ ด้านนี้จะช่วยป้องกันบุคคลที่จากการเป็นสัตว์โลกที่มีสัญชาตญาณ และทำทุกอย่างตามที่ยาก โดยไม่คิดอะไร เป็นทักษะที่ช่วยให้บุคคลมุ่งจดจ่อไปที่เรื่องที่สำคัญกว่า ไม่ใช่เรื่องเปื่อยโดยไม่คิดอะไร เป็นทักษะที่ทำให้มนุษย์พูดในสิ่งที่ควรพูด และเมื่อโกรธเกรี้ยว หงุดหงิดก็สามารถควบคุมตนเองได้ ไม่ตะโกน ตบตี เตาะต่อคนอื่น และเมื่อมีความวุ่นวายใจก็ละวางได้ จนทำงานต่าง ๆ ได้สำเร็จลุล่วง

1.3) Shift Cognitive Flexibility = การยืดหยุ่นความคิด คือ ทักษะความสามารถที่จะ “เปลี่ยนเกียร์” ให้อยู่ในจังหวะที่เหมาะสม ปรับตัวเข้ากับข้อเรียกร้องของสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป ไม่ว่าจะเป็นเวลาเปลี่ยน ลำดับความสำคัญเปลี่ยน หรือเป้าหมายเปลี่ยน ช่วยให้บุคคลนั้นปรับประยุกต์กติกาที่แตกต่างไปใช้ในสถานการณ์ที่แตกต่างได้ เป็นทักษะที่ช่วยให้เรียนรู้การไม่ยึดติด ทักษะนี้ช่วยให้มองเห็นจุดผิดแล้วแก้ไข และปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานด้วยข้อมูลใหม่ ๆ ช่วยให้พิจารณาสิ่งต่างๆ จากมุมมองของตนเอง และสามารถคิดนอกกรอบได้

2) กลุ่มทักษะกำกับตนเอง

2.1) Attention = การใส่ใจจดจ่อ คือ ทักษะความสามารถในการรักษาความตื่นตัว รักษาความสนใจให้อยู่ในทิศทางที่ควร เพื่อให้ตนเองบรรลุสิ่งที่ต้องการจนสำเร็จด้วยความจดจ่อ มีสติรู้ตัวต่อเนื่องในระยะเวลาที่เหมาะสม ตามสมควรของวัยและความยากง่ายของภารกิจนั้น ๆ การใส่ใจจดจ่อ (Attention) เป็นอีกคุณสมบัติพื้นฐานที่จำเป็นในการเรียนรู้หรือทำงานใด ๆ เด็กบางคนแม้จะมีระดับสติปัญญาที่ฉลาดรอบรู้ แต่เมื่อขาดการใส่ใจจดจ่อ (Attention) เมื่อมีสิ่งใดไม่ว่าสิ่งเร้าภายนอกหรือจากสิ่งเร้าภายในตนเองก็จะทำให้ขาดสมาธิ ไม่สามารถจดจ่อทำงานต่อไปได้ ส่งผลให้ทำงานต่าง ๆ ไม่สำเร็จ

2.2) Emotional Control = การควบคุมอารมณ์ คือ ทักษะความสามารถในการจัดการกับอารมณ์ของตนเอง ตระหนักรู้ว่าตนเองกำลังอยู่ในภาวะอารมณ์ความรู้สึกอย่างไร สามารถปรับสภาพอารมณ์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และควบคุมการแสดงออกทั้งทางอารมณ์ และพฤติกรรมได้เหมาะสม เด็กที่ควบคุมอารมณ์ไม่ได้ อาจกลายเป็นคนที่โกรธเกรี้ยวฉุนเฉียวง่าย ขี้หงุดหงิด ขี้รำคาญเกินเหตุ ระเบิดอารมณ์ง่าย เรื่องเล็กสามารถทำให้เป็นเรื่องใหญ่ได้ และอาจจะกลายเป็นคนขี้กังวล อารมณ์แปรปรวน และซึมเศร้าได้ง่าย

2.3) Self - Monitoring = การติดตามประเมินตนเอง คือ ทักษะในการตรวจสอบความรู้สึก ความคิด หรือการกระทำของตนเองทั้งในระหว่างการทำงาน หรือหลังจากทำงานแล้วเสร็จ เพื่อให้มั่นใจว่า จะนำไปสู่ผลดีต่อเป้าหมายที่วางไว้ หากเกิดความบกพร่องผิดพลาดก็จะนำไปสู่การแก้ไขได้ทันการณ์ และเป็นการทำให้รู้จักตนเองทั้งในด้านความต้องการ จุดแข็งและจุดอ่อนได้ชัดเจนขึ้น รวมไปถึงการตรวจสอบความคิด ความรู้สึกหรือตัวตนของตนเอง กำกับติดตาม ปฏิบัติของตนเอง และดูผลจากพฤติกรรมของตนเองที่กระทบต่อผู้อื่น

3) กลุ่มทักษะปฏิบัติ

3.1) Initiating = การริเริ่มและลงมือทำ คือ ทักษะความสามารถในการคิดค้น ไตร่ตรองแล้วตัดสินใจว่าจะต้องทำสิ่งนั้น ๆ และนำสิ่งที่คิดมาสู่การลงมือปฏิบัติให้เกิดผล บุคคลที่กล้าริเริ่มนั้น จำเป็นต้องมีความกล้าหาญ กล้าตัดสินใจ กล้าลองผิดลองถูก ทักษะนี้เป็นพื้นฐานของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และนำไปสู่การพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้น

3.2) Planning and Organizing = การวางแผนและการดำเนินงาน คือกระบวนการในการปฏิบัติที่เริ่มตั้งแต่การวางแผนที่จะต้องนำส่วนประกอบสำคัญต่าง ๆ มาเชื่อมต่อกัน เช่น การตั้งเป้าหมาย การเห็นภาพรวมทั้งหมดของงาน การกำหนดกิจกรรม เป็นการนำความคาดหวังที่มีต่อเหตุการณ์ในอนาคตมาทำให้เป็นรูปธรรม วางเป้าหมายและจัดวางขั้นตอนไว้ล่วงหน้า มีการจินตนาการหรือคาดการณ์ในสถานการณ์ต่าง ๆ เอาไว้ล่วงหน้าแล้วจัดทำเป็นแนวทางเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายต่อไป จากนั้นจึงเข้าไปสู่กระบวนการดำเนินการ จัดการจนลุล่วง ได้แก่

การแตกเป้าหมายให้เป็นขั้นตอน มีการจัดกระบวนการ ระบบกลไกและการดำเนินการตามแผน ตั้งแต่จุดเริ่มต้นไปจนถึงจุดหมายปลายทาง รวมถึงการบริหารพื้นที่ วัสดุ และการบริหารจัดการเวลา อย่างมีประสิทธิภาพและยืดหยุ่นเพื่อให้งานสำเร็จ

3.3) Gold – Directed Persistence = การมุ่งเป้าหมาย คือ ความสามารถในการวางแผนเพื่อบรรลุเป้าหมาย และจดจำข้อมูลนี้ไว้ในใจตลอดเวลาที่ทำงานตามแผนนั้น จนกว่าจะบรรลุ ซึ่งรวมถึงความใส่ใจในเรื่องเวลา กับความสามารถในการสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง และติดตามความก้าวหน้าของเป้าหมายต่อเนื่อง

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) (2561: 44-48) ได้จำแนกองค์ประกอบของทักษะสมอง-อีเอฟออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1) กลุ่มทักษะพื้นฐาน

1.1) ความจำเพื่อใช้งาน (Working Memory) คือความสามารถของสมองที่ใช้ในการจำข้อมูล จัดระบบและหยิบใช้ข้อมูล ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ ที่หลากหลาย จะถูกเก็บรักษาอยู่ในสมอง Working Memory จะปลุกให้ข้อมูลเคลื่อนไหว แล้วเลือกข้อมูลขึ้นที่เหมาะสมนำมาออกมาใช้ ช่วยให้เรารู้จำข้อมูลได้หลายต่อหลายเรื่องในเวลาเดียวกัน Working Memory เป็นความจำที่เรียกมาใช้งานได้ จึงมีบทบาทสำคัญมากในชีวิต ตั้งแต่การคิดเลขในใจ การจดจำสิ่งที่อ่านเพื่อนำมาประมวลให้เกิดความเข้าใจ การจดจำกติกาข้อตกลงเพื่อนำมาปฏิบัติ ความสามารถนี้ช่วยให้เด็กจดจำกติกาในการเล่น การลำดับขั้นตอนในการเก็บของให้เข้าที่ ฯลฯ

1.2) การยั้งคิดไตร่ตรอง (Inhibitory Control) คือความสามารถที่เราใช้ในการควบคุมกลั่นกรองความคิดและแรงอยากต่าง ๆ จนเราสามารถต้านหรือยับยั้งสิ่งชั่วร้าย ความว้าวุ่น หรือนิสัยความเคยชินต่าง ๆ แล้วหยุดคิดก่อนที่จะทำ Inhibitory Control ทำให้เราสามารถคัดเลือก มีความจดจ่อ รักษาระดับความใส่ใจ จัดลำดับความสำคัญ และกำกับการกระทำ ความสามารถด้านนี้จะช่วยป้องกันเราจากการเป็นสัตว์โลกที่มีแต่สัญชาตญาณและทำทุกอย่างตามที่ยอยาก โดยไม่ได้ใช้ความคิด เป็นความสามารถที่ช่วยให้เรามุ่งจดจ่อไปที่เรื่องที่สำคัญกว่า ช่วยให้เราระวังวาจา พูดในสิ่งควรพูด และเมื่อโกรธเกรี้ยว เร่งร้อน หงุดหงิด ก็สามารถควบคุมตนเองได้ ไม่ตะโกน ตบตีเตะตอยคนอื่น และแม้มีความวุ่นวายใจก็ลงวางได้ จนทำงานต่าง ๆ ที่ควรต้องทำได้ลุล่วง ความสามารถนี้จะช่วยให้เด็กรู้จักอดทน รอได้ รอเป็น ไม่แฉงคิว ไม่หยาบคายของผู้อื่นมาเป็นของตน เพราะความอยากได้

1.3) การยืดหยุ่นความคิด (Shifting/Cognitive Flexibility) คือความสามารถที่จะ “เปลี่ยนเกียร์” ให้อยู่ในจังหวะที่เหมาะสม ปรับตัวเข้ากับข้อเรียกร้องของสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป ไม่ว่าจะเป็นเวลาเปลี่ยน ลำดับความสำคัญเปลี่ยน หรือเป้าหมายเปลี่ยน ช่วยให้เรารับประยุต์กติกาเดิมหรือที่คุ้นเคยไปใช้ในสถานการณ์ที่แตกต่างได้ เป็นความสามารถที่ช่วยให้เราเรียนรู้ การไม่ยึดติดตายตัว ช่วยให้เรามองเห็นจุดผิดแล้วแก้ไข และปรับเปลี่ยนวิธีทำงานด้วยข้อมูลใหม่ ๆ

ช่วยให้เราพิจารณาสิ่งต่าง ๆ จากมุมมองที่สด ให้คิดนอกกรอบ นอกกล่อง ความสามารถนี้จะช่วยให้เด็กสนุกกับการปรับเปลี่ยนวิธีเล่นให้มีความหลากหลาย แปลกใหม่ ช่วยปรับตัวปรับใจยอมรับได้ดีในสถานการณ์ที่ไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง เช่น การผลสมสี่ที่ไม่ได้ตั้งใจ

2) กลุ่มทักษะกำกับตนเอง

2.1) การจดจ่อใส่ใจ (Focus / Attention) คือ ความสามารถในการรักษาความตื่นตัว รักษาความสนใจให้อยู่ในทิศทางที่ควร เพื่อให้ตนเองบรรลุสิ่งที่ต้องการจะทำให้สำเร็จด้วยความจดจ่อ มีสติรู้ตัวต่อเนื่องในระยะเวลาที่เหมาะสม ตามสมควรของวัยและความยากง่ายต่อภารกิจนั้น ๆ การใส่ใจจดจ่อเป็นอีกคุณสมบัติพื้นฐานที่จำเป็นในการเรียนรู้หรือทำงาน เด็กบางคนแม้จะมีระดับสติปัญญาฉลาดรอบรู้ แต่เมื่อขาดทักษะความสามารถในการจดจ่อ เมื่อมีสิ่งใดไม่ว่าสิ่งเร้าภายนอก หรือจากสิ่งเร้าภายในตนเองก็วอกแวก ไม่สามารถจดจ่อทำงานต่อไปได้ เช่นนี้ก็ยากที่จะทำงานใด ๆ ให้สำเร็จ ความสามารถนี้จะช่วยให้เด็ก ๆ มีสมาธิจดจ่อกับการร้อยลูกปัด ต่อบล็อก ฟังนิทานจนจบเรื่องและทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างใส่ใจ ไม่วอกแวก

2.2) การควบคุมอารมณ์ (Emotional Control) คือความสามารถในการจัดการกับอารมณ์ของตนเอง ตระหนักรู้ว่าตนเองกำลังอยู่ในภาวะอารมณ์ความรู้สึกอย่างไร สามารถปรับสภาพอารมณ์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และควบคุมการแสดงออกทั้งทางอารมณ์และพฤติกรรมได้เหมาะสมเด็กที่ควบคุมอารมณ์ไม่ได้อาจกลายเป็นคนที่โกรธเกรี้ยวฉุนเฉียวง่าย ขี้หงุดหงิด ขี้รำคาญ เกินเหตุ ระเบิดอารมณ์ง่าย เรื่องเล็กกลายเป็นเรื่องใหญ่ และอาจจะกลายเป็นคนขี้กังวล อารมณ์แปรปรวนและซึมเศร้าได้ง่าย ความสามารถนี้จะช่วยให้เด็ก ๆ อดทนและให้อภัยต่อการกระทบกระทั่งกันเล็ก ๆ น้อย ๆ ได้ในระหว่างเล่นด้วยกัน เมื่อไม่พอใจจะหาวิธีแก้ปัญหา ไม่ใช่การโวยวาย อาละวาด

2.3) การติดตามประเมินตนเอง (Self-Monitoring) คือความสามารถในการตรวจสอบความรู้สึก ความคิด หรือการกระทำของตนเองทั้งในระหว่างการทำงาน หรือหลังจากทำงานแล้วเสร็จ เพื่อให้มั่นใจว่า จะนำไปสู่ผลดีต่อเป้าหมายที่วางไว้ หากเกิดความบกพร่องผิดพลาดก็จะนำไปสู่การแก้ไขได้ทันการและเป็นการทำให้รู้จักตนเองทั้งในด้านความต้องการ จุดแข็งและจุดอ่อนได้ชัดเจนขึ้น รวมไปถึงการตรวจสอบความคิด ความรู้สึกหรือตัวตนของตนเอง กำกับติดตามพฤติกรรมของตนเอง และดูผลจากพฤติกรรมของตนที่กระทบต่อผู้อื่น ความสามารถนี้จะช่วยให้เด็กได้ทบทวนสิ่งที่ทำไป รู้สึกสำนึกผิดแล้วปรับปรุงตนเองใหม่ เช่น การพูดที่ทำให้เพื่อนเสียใจ หรือเมื่อทำผลงานเสร็จ ได้ทบทวนเพื่อพัฒนางานให้ดีขึ้น

3) กลุ่มทักษะปฏิบัติ

3.1) การริเริ่มและลงมือทำ (Initiating) คือความสามารถในการคิดค้นไตร่ตรองแล้วตัดสินใจว่าจะต้องทำสิ่งนั้น ๆ และนำสิ่งที่คิดมาสู่การลงมือปฏิบัติให้เกิดผล คนที่กล้าริเริ่มนั้นจำเป็นต้องมีความกล้าหาญ กล้าตัดสินใจ ไม่ผัดวันประกันพรุ่ง ต้องกล้าลองผิดลองถูก ทักษะนี้เป็น

พื้นฐานของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และจะนำไปสู่การพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้น ความสามารถนี้จะช่วยให้เด็ก ๆ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ และลงมือเล่นหรือทำกิจกรรม

3.2) การวางแผนจัดระบบ ดำเนินการ (Planning & Organizing) คือ ความสามารถในการปฏิบัติที่เริ่มตั้งแต่ การวางแผนที่จะต้องนำส่วนประกอบสำคัญต่าง ๆ มาเชื่อมต่อกัน เช่น การตั้งเป้าหมาย การเห็นภาพรวมทั้งหมดของงาน การกำหนดกิจกรรม ฯลฯ เป็นการนำความคิดหวังที่มีต่อเหตุการณ์ในอนาคตมาทำให้เป็นรูปธรรม วางเป้าหมายแล้วก็จัดวางขั้นตอนไว้ล่วงหน้า มีการจินตนาการหรือคาดการณ์ในสถานการณ์ต่าง ๆ เอาไว้ล่วงหน้า แล้วจัดทำเป็นแนวทางเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายต่อไป จากนั้นจึงเข้าไปสู่กระบวนการดำเนินการ จัดการจนลุล่วงได้แก่ การแตกเป้าหมายให้เป็นขั้นตอน มีการจัดกระบวนการ ระบบกลไกและการดำเนินการตามแผน ตั้งแต่จุดเริ่มต้นไปจนถึงจุดหมายปลายทาง รวมถึงการบริหารพื้นที่วัสดุ และการบริหารจัดการเวลาอย่างมีประสิทธิภาพและยืดหยุ่นเพื่อให้งานสำเร็จ ด้วยความสามารถนี้จะทำให้เด็กรู้จักจัดการกับกิจวัตรประจำวัน การวางแผนการเล่นที่ไม่ซับซ้อนได้ด้วยตนเอง

3.3) การมุ่งเป้าหมาย (Goal-Directed Persistence) คือความพากเพียรเพื่อบรรลุเป้าหมาย และจดจำข้อมูลไว้ในใจตลอดเวลาที่ทำงานตามแผนนั้นจนกว่าจะบรรลุ ซึ่งรวมถึงความใส่ใจในเรื่องเวลา (Sense of Time) กับความสามารถในการสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง และติดตามความก้าวหน้าของเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง นั่นคือเมื่อตั้งใจและลงมือทำสิ่งใดแล้วจะมุ่งมั่นอดทนเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ไม่ว่าจะมีความอุปสรรคใด ๆ ก็พร้อมฝ่าฟันจนสำเร็จ ความสามารถนี้จะทำให้เด็ก ๆ เมื่อทำสิ่งใดก็จะมุ่งมั่นทำโดยไม่ย่อท้อ เช่น ความพยายามที่จะขึ้นบาร์โคงให้ได้ ความพยายามที่จะผูกเชือกทรงเท้าจนสำเร็จ Goal-Directed ความตั้งใจที่จะกินข้าวจนหมดจาน

ปริญนันท์ พร้อมสุขกุล (2561: 1779) และกัญญารัตน์ ชูเกลี้ยง (2562: 22-23) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของทักษะสมอง EF คล้าย ๆ กัน โดยมีองค์ประกอบ 9 ด้าน ดังนี้

1) ทักษะความจำที่นำมาใช้งาน (Working Memory) คือทักษะจำหรือเก็บข้อมูลจากประสบการณ์ที่ผ่านมา และดึงมาใช้ประโยชน์ตามสถานการณ์ที่พบเจอ ทักษะด้านนี้ควรกระตุ้นหรือทวนซ้ำให้เด็กได้คิดอย่างสม่ำเสมอ จะทำให้จดจำได้ดีและนาน

2) ทักษะการยับยั้งชั่งใจ-คิดไตร่ตรอง (Inhibitory Control) คือความสามารถในการควบคุมความต้องการของตนเองให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมและสามารถควบคุมสิ่งล่อใจและสิ่งที่ทำจนเป็นนิสัยได้

3) ทักษะการยืดหยุ่นความคิด (Shift Cognitive Flexibility) คือความสามารถในการยืดหยุ่นหรือปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ ไม่ยึดตายตัว สามารถใช้ทักษะนี้เพื่อการเรียนรู้ การยอมรับกฎระเบียบ หรือการทำงานด้วยวิธีที่แตกต่างกันจนกระทั่งงานนั้นประสบความสำเร็จ

4) ทักษะการจดจ่อใส่ใจ (Focus) คือความสามารถในการใส่ใจจดจ่อ มุ่งความสนใจอยู่กับสิ่งที่ทำอย่างต่อเนื่องในช่วงเวลาหนึ่ง โดยไม่วกแวกไปตามสิ่งเร้าต่าง ๆ จากภายในตนเองหรือภายนอก

5) การควบคุมอารมณ์ (Emotion Control) คือความสามารถในการควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมไม่รบกวนผู้อื่น เด็กที่ควบคุมอารมณ์ตัวเองไม่ได้มักเป็นคนโกรธเกรี้ยว ขุนเขี้ยว และอาจมีอาการซึมเศร้า

6) การประเมินตัวเอง (Self-Monitoring) คือการสะท้อนการกระทำของตนเอง รู้จักตนเอง รู้จักข้อดี ข้อเสีย ข้อที่ควรปรับปรุง รวมถึงการประเมินการทำงานเพื่อหาข้อบกพร่อง

7) การริเริ่มและลงมือทำ (Initiating) คือความสามารถในการริเริ่มและลงมือทำตามที่ได้คิดไม่กลัวความล้มเหลว ไม่ผัดวันประกันพรุ่ง แต่มีความสามารถในการสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ การคิดและลงมือทำให้สิ่งที่คิดนั้นเกิดขึ้นจริง

8) การวางแผนและการจัดระบบดำเนินการ (Planning and Organizing) คือทักษะการทำงานตั้งแต่การตั้งเป้าหมาย การวางแผน การมองเห็นภาพรวม ความสามารถในการจัดลำดับความสำคัญของสิ่งที่ทำ ซึ่งเด็กที่ขาดทักษะนี้จะวางแผนไม่เป็น ทำให้งานมีปัญหา

9) การมุ่งเป้าหมาย (Goal-Directed Persistence) คือ ความพากเพียรมุ่งสู่เป้าหมายเมื่อตั้งใจและลงมือทำสิ่งใดแล้ว ก็มีความมุ่งมั่นอดทนตั้งใจในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ ไม่ว่าจะอุปสรรคใด ๆ ก็พร้อมฝ่าฟันให้สำเร็จ

Dowson and Guare (2009: 13) เสนอหลักการพัฒนาทักษะสมอง-อีเอฟของเด็กหรืออาจเรียกได้ว่าเป็นวิธีในการช่วยเหลือเด็กให้สามารถจัดการกับการทำงานได้สำเร็จด้วยตนเอง โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วมและฝึกฝนทักษะสมอง-อีเอฟ โดยมีหลักการ ดังนี้

1) สอนทักษะที่เด็กยังบกพร่องดีกว่าคาดหวังว่าเด็กจะเรียนรู้ได้เองจากการสังเกตหรือซึมซับ เด็กแต่ละคนมีทักษะสมอง-อีเอฟที่แตกต่างกัน เด็กบางคนสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จได้ด้วยตนเอง แต่เด็กบางคนอาจจะทำไม่ได้หรือดัดจริตอย่างใดอย่างหนึ่งระหว่างการทำงาน จึงทำให้ไม่สามารถทำงานได้จนสำเร็จหรืออาจกล่าวได้ว่า งานนั้นมีระดับทักษะสมอง-อีเอฟที่สูงกว่าทักษะที่เด็กมีอยู่ ดังนั้นครูต้องช่วยสอนเด็กอย่างเป็นขั้นตอน โดยระบุพฤติกรรมที่เป็นปัญหาระบุเป้าหมายของพฤติกรรมที่ต้องการให้เด็กทำได้ และพัฒนาขั้นตอนที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้แล้วดำเนินการตามขั้นตอนดังกล่าว ในระยะเริ่มต้นครูอาจคอยช่วยเหลือดูแลอย่างใกล้ชิดก่อน แล้วค่อย ๆ ลดความช่วยเหลือลง

2) คำนึงถึงระดับพัฒนาการของเด็ก ผู้ปกครองและครูคาดหวังว่าเด็กจะต้องทำตามที่คุณปกครองและครูตั้งเป้าหมายซึ่งสูงกว่าระดับพัฒนาการของเด็กที่ควรจะเป็น แต่ผู้ปกครองและ

ครูต้องคอยสังเกตว่าเด็กมีพัฒนาการตามวัยหรือไม่ อะไรที่เด็กทำไม่ได้หรือทำได้ช้ากว่าเด็กวัยเดียวกัน แล้วรีบให้ความช่วยเหลือ กระตุ้นให้เด็กสามารถมีพัฒนาการอย่างสมวัย

3) เปลี่ยนการช่วยเหลือจากสิ่งภายนอกสู่ภายในตัวเด็ก คอร์เทกซ์กลีบหน้าผากส่วนหน้าที่ควบคุมการทำงานของทักษะสมอง-อีเอฟ ยังเล็กมาก และยังพัฒนาได้ไม่เต็มที่เหมือนผู้ใหญ่ ดังนั้นการฝึกฝนทักษะสมอง-อีเอฟ ทุกทักษะต้องเริ่มต้นจากสิ่งที่อยู่ภายนอกตัวเด็ก เช่น การเดินข้ามถนน ครูเดินจูงมือเด็กจนถึงถนนที่จะข้าม ครูพูดว่ามองทั้งสองข้าง มองซ้าย มองขวา ไม่มีรถแล้วเดินข้ามได้ เมื่อเด็กได้ยืนก็จะเปลี่ยนจากสิ่งที่อยู่ภายนอกเข้าสู่ภายในตัวเด็ก ทำซ้ำ ๆ และคอยสังเกตว่าถ้าเมื่อไม่มีสิ่งกระตุ้นจากภายนอกเด็กสามารถข้ามถนนได้ เป็นต้น

4) ระวังเสมอว่าสิ่งต่าง ๆ ภายนอกตัวเด็กสามารถจัดการเปลี่ยนแปลงได้ทั้งสภาพแวดล้อม เด็กบางคนอยากดูโทรทัศน์จนเลยการทำการบ้าน ผู้ใหญ่ ผู้ปกครอง หรือครูอาจจะปิดโทรทัศน์หรือเปลี่ยนสถานที่ในการทำการบ้านที่ไม่มีโทรทัศน์ให้ดู ส่วนการทำงาน อาจต้องมียุทธศาสตร์หลากหลายเพื่อให้ไปถึงจุดหมาย ซึ่งเด็กแต่ละคนก็มีแนวทางที่แตกต่างกัน นอกจากนี้การปฏิสัมพันธ์กับเด็ก อาจต้องอาศัยหลากหลายวิธี เช่น การชี้แนะ การเตือนความจำ การตรวจสอบว่าเด็กเข้าใจถูกต้อง

5) กระตุ้นให้เด็กใช้แรงขับภายในของตนเองในการพัฒนาทักษะให้เกิดความชำนาญ และควบคุมได้มากกว่าที่จะใช้การบังคับต่อผู้เพื่อให้เด็กทำ เด็กมักจะทำในสิ่งที่เด็กอยากทำ ซึ่งบางอย่างอาจจะขัดแย้งกับสิ่งที่ครูหรือผู้ปกครองต้องการ ดังนั้นครูหรือผู้ปกครองควรมีกิจวัตรประจำวันให้เด็กรู้ว่าต้องทำอะไรบ้าง เพื่อให้กลายเป็นสิ่งหนึ่งที่ทำในแต่ละวัน หรือให้ทางเลือกเพื่อให้เด็กได้มีโอกาสในการเลือกตัดสินใจ ไม่ใช่การบังคับ หรือใช้การเจรจาต่อรองเพื่อที่จะเปลี่ยนจากการบังคับให้ทำเป็นสิ่งที่เด็กอยากทำ

6) สร้างงานที่เหมาะสมกับความสามารถของเด็กเพื่อให้เด็กได้ใช้ความพยายามมากที่สุด งานที่ต้องใช้ความพยายามมีอยู่สองอย่าง คือ งานที่เราไม่ค่อยถนัดกับงานที่เราทำได้แต่ไม่อยากทำ เช่นเดียวกับเด็ก เมื่อให้งานที่เด็กไม่ค่อยถนัด ครูจะต้องแยกงานนั้น ๆ ออกเป็นส่วน ๆ แล้วให้เด็กทำในแต่ละส่วนไม่ว่าจะเป็นส่วนใดก่อนหรือหลังก็ตาม จนท้ายที่สุดเด็กสามารถทำงานนั้นได้อย่างสำเร็จ

7) ใช้สิ่งกระตุ้นเพื่อเพิ่มพูนการเรียนรู้ การกระตุ้น คือการให้รางวัลที่ถือว่าเป็นสิ่งที่เป็นปกติและเรียบง่าย เช่น ช่วยแม่ทำงานบ้าน ผลที่ตามมาคือบ้านที่สะอาด น่าอยู่ และความภาคภูมิใจของเด็กที่สามารถทำได้ เป็นต้น เด็กจะเรียนรู้ขั้นตอนและกระบวนการในการทำงานต่างๆ เพิ่มมากขึ้น

8) ให้การสนับสนุนที่เพียงพอเพื่อให้เด็กประสบความสำเร็จ ให้ความสำคัญกับการสนับสนุนที่เพียงพอและเด็กประสบความสำเร็จอย่างเท่าเทียมกัน หากผู้ปกครองและครูให้ความสำคัญ

ช่วยเหลือเด็กเกินความเหมาะสม หมายความว่า เด็กล้มเหลวในการทำงาน เพราะเด็กไม่ได้พัฒนาศักยภาพของตนเองในการทำงาน หรือผู้ใหญ่ไม่ได้ช่วยเหลือเด็กตามความเหมาะสม ทำให้เด็กไม่ประสบความสำเร็จในการทำงาน

9) สนับสนุนและดูแลอย่างต่อเนื่องจนกว่าเด็กจะเกิดความชำนาญและประสบความสำเร็จ การแบ่งงานออกเป็นส่วน ๆ การสอนทักษะ การทำซ้ำ ๆ จนเกิดความสำเร็จ แต่สุดท้ายเด็กก็ล้มเหลวเมื่อต้องทำงานด้วยตนเอง ดังนั้นการสนับสนุนและดูแลเด็กจึงเป็นไปอย่างต่อเนื่องจนกว่าเด็กจะเกิดความชำนาญและมีพัฒนาการที่ดีขึ้น

10) หยุดให้การสนับสนุน การดูแล และการกระตุ้น ต้องค่อย ๆ ถอนตัวออกมา อย่าออกมาทันที ถ้าสนับสนุนและดูแลอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอทุกครั้ง อาจไม่ทราบได้เลยว่าเด็กสามารถทำได้ด้วยตนเองหรือไม่ ครูอาจต้องลดบทบาทบางอย่างลง และสังเกตว่าเด็กยังสามารถทำงานได้ด้วยตนเองหรือไม่ แต่ถ้าลดบทบาทนั้น แล้วค่อยหาช่วงจังหวะเวลาที่จะค่อย ๆ ลดบทบาทนั้น ๆ ลงจนเด็กสามารถทำงานได้ประสบความสำเร็จด้วยตนเอง

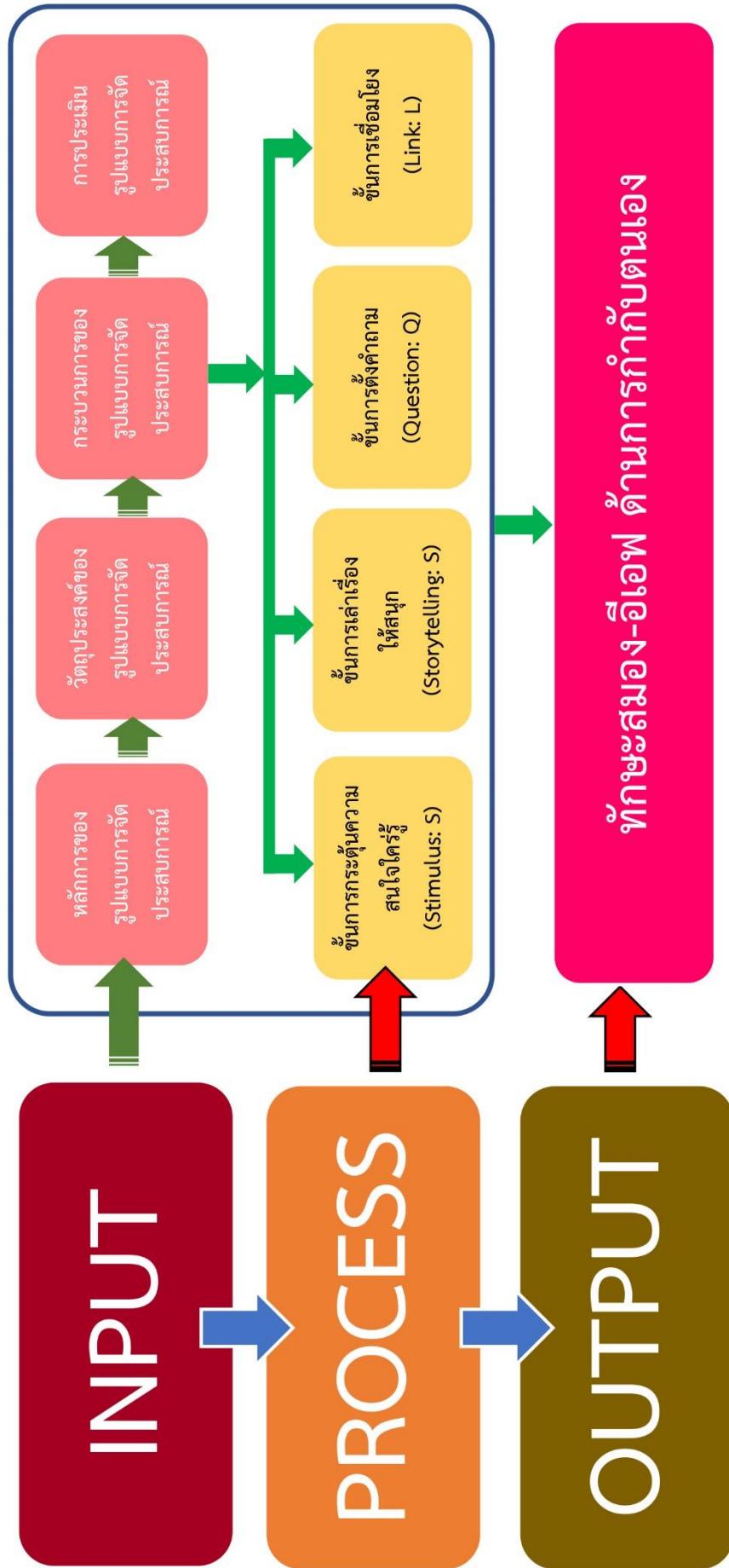
รูปแบบการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน
เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง
สำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3

รูปแบบการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3 คือ กลวิธีการสอนที่ออกแบบขึ้นให้ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญอย่างเป็นระบบ ตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิดหรือความเชื่อต่าง ๆ โดยอาศัยวิธีสอน และเทคนิคการสอนต่าง ๆ มาใช้จัดการจัดประสบการณ์เพื่อช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจง่ายยิ่งขึ้น และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ผ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กเพื่อส่งเสริมทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง

ภาพที่ 1 รูปแบบการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน แบบ 2SQL Model

แผนผังรูปแบบการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3

ภาพที่ 2 แผนผังรูปแบบการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3

ภาพที่ 3 แผนผังองค์ประกอบของรูปแบบการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง-ไอเอฟ ด้านการกำกับตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3

หลักการของรูปแบบการจัดประสบการณ์

หลักการของรูปแบบการจัดประสบการณ์ คือ ทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานของการออกแบบที่นำไปสู่การกำหนดจุดประสงค์ เนื้อหา กระบวนการจัดประสบการณ์ และการดำเนินกิจกรรมของรูปแบบการจัดประสบการณ์ ซึ่งประกอบด้วย

1. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อพัฒนาการของเด็กให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา
2. วางแผนกำหนดเป้าหมายการจัดประสบการณ์ ตามแผนการจัดประสบการณ์ สรุปและประเมินผลการจัดประสบการณ์
3. การพัฒนาทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง ผ่านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน จะช่วยให้เด็กนำประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
4. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานช่วยกระตุ้นให้เด็กเกิดแรงจูงใจในการพัฒนาทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง จนเกิดเป็นนิสัยและพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดประสบการณ์

เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3

กระบวนการของรูปแบบการจัดประสบการณ์

กระบวนการของรูปแบบการจัดประสบการณ์ คือ ขั้นตอนและวิธีดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในการจัดประสบการณ์เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดประสบการณ์ โดยกระบวนการจัดประสบการณ์ได้ผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์และเปรียบเทียบ และพัฒนาการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน ตามขั้นตอนการจัดประสบการณ์ แบบ 2SQL Model มีกระบวนการ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ภาพที่ 4 กระบวนการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน ตามขั้นตอนการจัดประสบการณ์ แบบ 2SQL Model

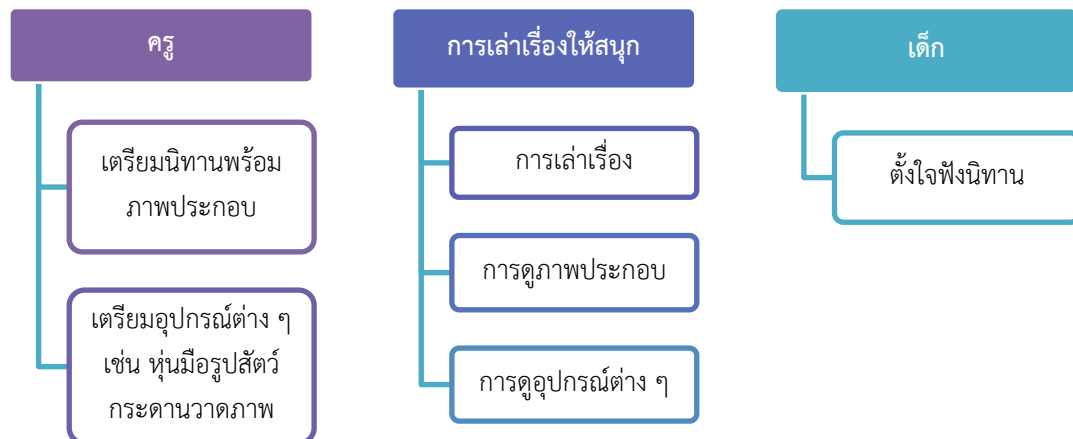
ขั้นตอนการจัดประสบการณ์ แบบ 2SQL Model มีรายละเอียดแต่ละขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ (Stimulus: S) คือ กลวิธีการดึงดูดความสนใจ และการเตรียมพร้อมของเด็กก่อนเข้าสู่เนื้อเรื่อง กระตุ้นให้เด็กสนใจที่จะเรียนรู้ และอยากติดตามเนื้อเรื่อง ได้แก่ เพลง คำคล้องจอง สถานการณ์ที่ครูสร้างขึ้น และการใช้คำถามปลายเปิด

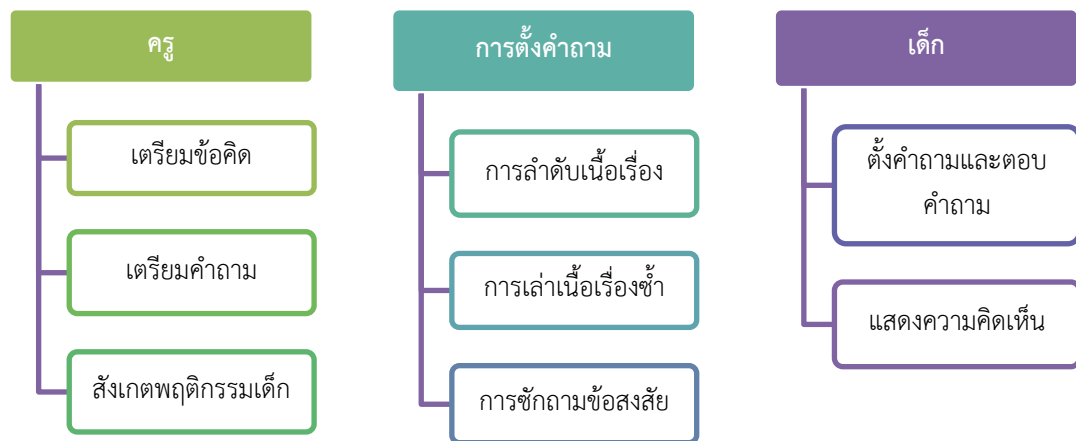
ภาพที่ 5 แผนผังขั้นการกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ (Stimulus: S)

2. ขั้นการเล่าเรื่องให้สนุก (Storytelling: S) คือ การเล่าเรื่องราวด้วยน้ำเสียงที่นุ่มนวล ชัดเจน จังหวะการเล่าเรื่องและออกกริยาท่าทางคล้อยตามเนื้อเรื่องเพื่อสร้างความสนใจแก่เด็ก ให้เด็กดูภาพตามไปด้วย โดยมีมือที่ถือต้องนิ่งไม่ขยับบอยให้เด็กมองตามจนตาลาย เพื่อให้เด็กรู้สึกสนุกสนานและจดจ่อใส่ใจ ดูและฟังการเล่าเรื่องจนจบ

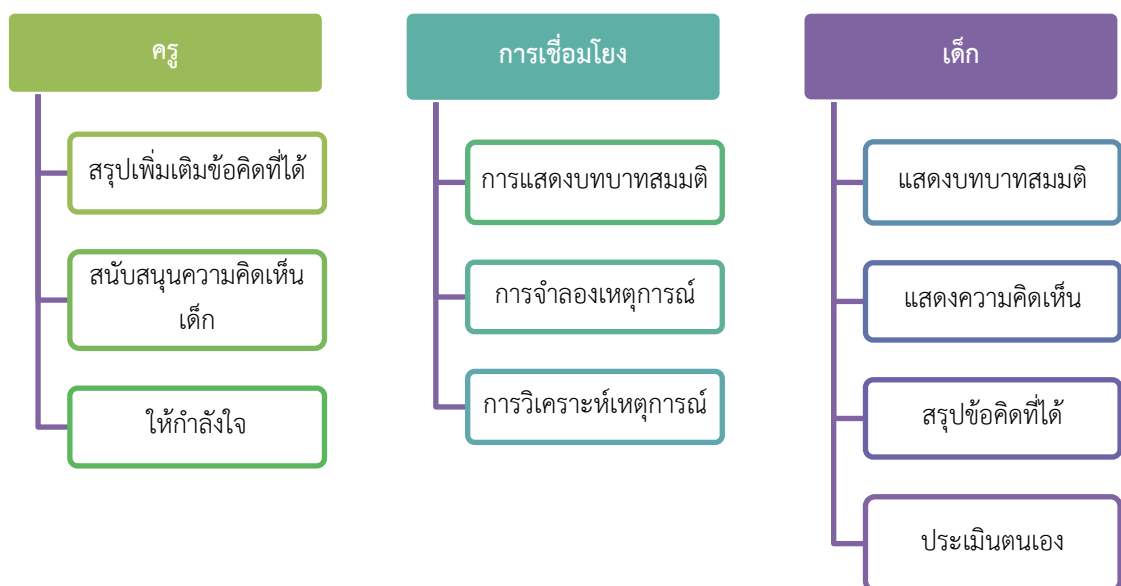
ภาพที่ 6 แผนผังขั้นการเล่าเรื่องให้สนุก (Storytelling: S)

3. ขั้นการตั้งคำถาม (Question: Q) คือ การพูดคุยเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง โดยใช้คำถาม ในประเด็นเนื้อเรื่อง เช่น ตัวละครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร และลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง ซึ่งตัวละคร ในนิทานจะเป็นตัวแบบที่ดีในการกำกับตนเองที่เหมาะสม

ภาพที่ 7 แผนผังขั้นการตั้งคำถาม (Question: Q)

4. ขั้นการเชื่อมโยง (Link: L) คือ การเชื่อมโยงเรื่องราวในนิทานเข้ากับประสบการณ์จริง ของเด็ก โดยการแสดงบทบาทสมมติ ซึ่งเด็กจะสามารถสร้างทักษะการประเมินตนเองได้ เช่น ถ้าเป็น หนู หนูจะได้อย่างไร ถ้าหนูทำเช่นเดียวกับนิทานจะมีผลดีหรือไม่

ภาพที่ 8 แผนผังขั้นการเชื่อมโยง (Link: L)

การประเมินรูปแบบการจัดประสบการณ์

การประเมินรูปแบบการจัดประสบการณ์ เป็นการดำเนินการทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นในสภาพจริง หรือเหตุการณ์จำลองตามแบบแผนที่ออกแบบไว้ เพื่อสังเกต รวบรวมข้อมูล และความเห็นต่อผู้เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงรูปแบบเพิ่มเติม พร้อมกับสรุปข้อมูลความคิดเห็น และข้อเสนอแนะที่เห็นว่าสำคัญต่อรูปแบบและการนำรูปแบบไปใช้ต่อไป

ข้อควรปฏิบัติก่อนการจัดประสบการณ์

1. ศึกษาการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3 จำนวน 25 แผน แผนละ 45 นาที ประกอบด้วย สารสำคัญ มาตรฐาน/คุณลักษณะที่พึงประสงค์ จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ กระบวนการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน ตามขั้นตอนการจัดประสบการณ์ แบบ 2SQL Model สื่อ/แหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล
2. ศึกษากระบวนการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน ตามขั้นตอนการจัดประสบการณ์ แบบ 2SQL Model ประกอบด้วย ขั้นการกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ (Stimulus: S) ขั้นการเล่าเรื่องให้สนุก (Storytelling: S) ขั้นการตั้งคำถาม (Question: Q) และขั้นการเชื่อมโยง (Link: L)

การจัดเตรียมสิ่งจำเป็นสำหรับการจัดประสบการณ์

การจัดเตรียมสิ่งจำเป็นในการจัดประสบการณ์ เป็นการจัดเตรียมตามที่ระบุในแผนการจัดประสบการณ์แต่ละแผน ก่อนการจัดประสบการณ์ควรปฏิบัติ ดังนี้

1. ศึกษาแผนการจัดประสบการณ์อย่างละเอียดก่อนที่จะดำเนินการจัดประสบการณ์
2. จัดเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดประสบการณ์ แต่ละครั้งให้พร้อมและเพียงพอ สำหรับนักเรียน เช่น เพลง คำคล้องจอง สถานการณ์จำลอง นิทาน นิทานประกอบภาพ อุปกรณ์ประกอบการเล่านิทาน หุ่นมือรูปสัตว์ กระดานวาดภาพ คำถาม เป็นต้น
3. จัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติหลังจากการดำเนินกิจกรรมการเล่าเรื่องเสร็จแล้ว
4. แบบวัดทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง เพื่อวัดก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ จำนวน 20 ข้อ

5. แบบสอบถามความพึงพอใจของเด็กที่มีต่อรูปแบบการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ จำนวน 10 ข้อ

แนวทางการดำเนินการจัดประสบการณ์

การดำเนินการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3 อย่างมีประสิทธิภาพ ครูและเด็กมีบทบาทในการดำเนินการจัดประสบการณ์ ตามขั้นตอนการจัดประสบการณ์ แบบ 2SQL Model ดังนี้

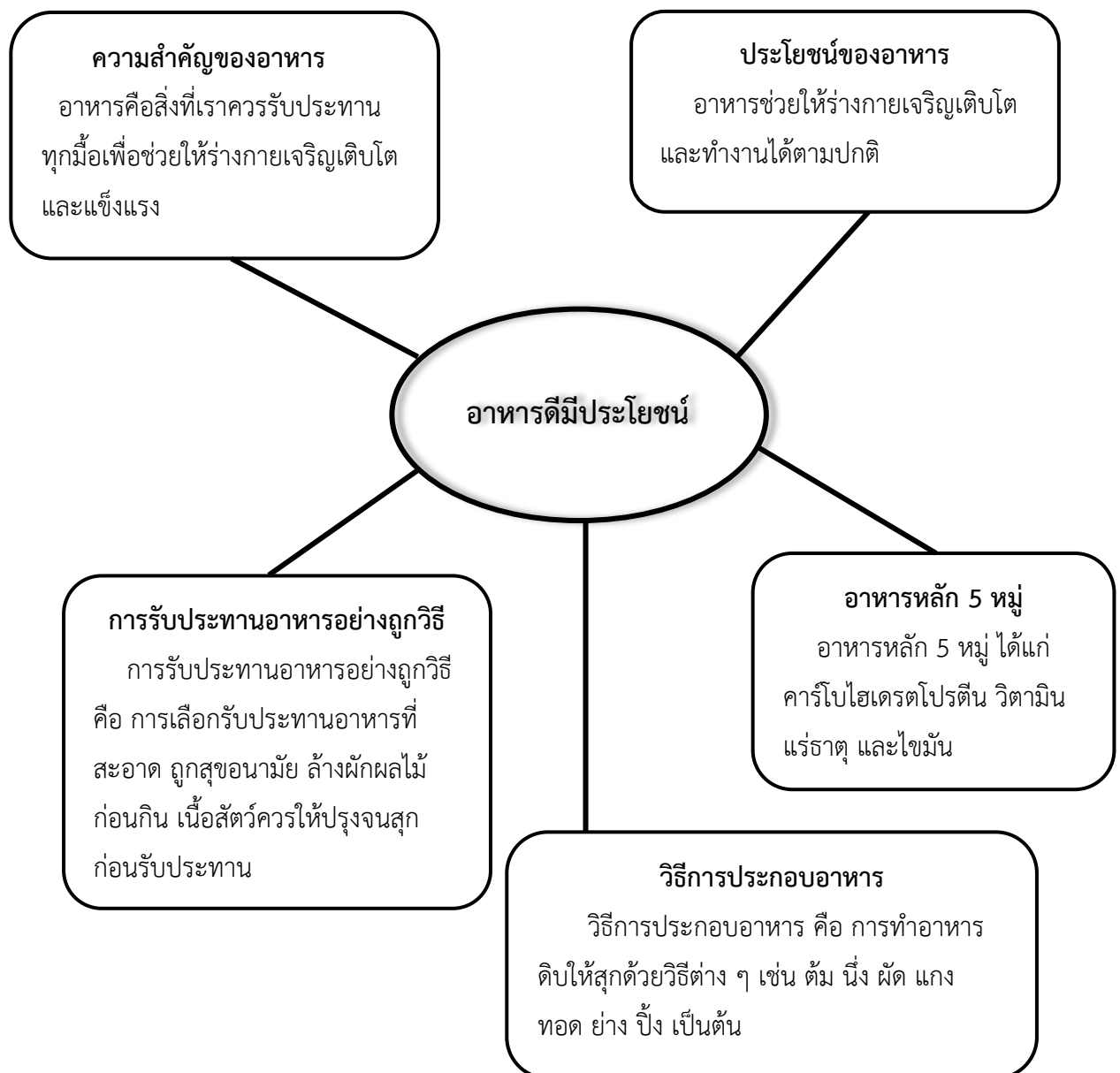
ขั้นตอนการจัดประสบการณ์ แบบ 2SQL Model	บทบาทครู	บทบาทเด็ก
ขั้นการกระตุ้นความสนใจ ใคร่รู้ (Stimulus: S)	- เตรียมสื่อกระตุ้นความสนใจ - สร้างบรรยากาศห้องเรียน - สร้างสถานการณ์จำลอง - ถามคำถามปลายเปิด	- ร้องเพลง - ท่องคำคล้องจอง - แสดงความคิดเห็น - ตอบคำถาม
ขั้นการเล่าเรื่องให้สนุก (Storytelling: S)	- เตรียมนิทานพร้อมภาพประกอบ - เตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น หุ่นมือรูปสัตว์ กระดานวาดภาพ เป็นต้น	- ตั้งใจฟังนิทาน
ขั้นการตั้งคำถาม (Question: Q)	- เตรียมข้อคิด - เตรียมคำถาม - สังเกตพฤติกรรมเด็ก	- ตั้งคำถามและตอบคำถาม - แสดงความคิดเห็น
ขั้นการเชื่อมโยง (Link: L)	- สรุปเพิ่มเติมข้อคิดที่ได้ - สนับสนุนความคิดเห็นเด็ก - ให้กำลังใจ	- แสดงบทบาทสมมติ - แสดงความคิดเห็น - สรุปข้อคิดที่ได้ - ประเมินตนเอง

ตัวอย่าง

แผนการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน
เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง
ตามขั้นตอนการจัดประสบการณ์ แบบ 2SQL Model

แผนการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง-อีเอฟ
ด้านการกำกับตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 3 สามัคคีวิทยาคาร
สาระการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก หน่วย อาหารดีมีประโยชน์

ผังความคิดวิเคราะห์สาระที่ควรรู้

แผนการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง-อีเอฟ

ด้านการกำกับตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3

สาระการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก

หน่วย อาหารดีมีประโยชน์

แผนการจัดประสบการณ์ที่ 1 เรื่อง ความสำคัญของอาหาร

สัปดาห์ที่ 1 วันที่.....เดือน..... พ.ศ.

เวลา 45 นาที

กิจกรรมเสริมประสบการณ์

1. สาระสำคัญ

อาหาร คือ สิ่งที่เรารับประทานได้ และไม่เป็นพิษต่อร่างกาย ช่วยให้ร่างกายเจริญเติบโต และแข็งแรง เด็ก ๆ จึงควรรับประทานอาหารให้เพียงพอ ครบตามหลักการโภชนาการ สร้างนิสัย การรับประทานอาหารและการเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์แก่ร่างกาย

2. ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 มีสุขภาพอนามัย สุขนิสัย ที่ดี และรู้จักรักษาความปลอดภัย

ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 แสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสมกับวัยและสถานการณ์

ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

ตัวบ่งชี้ที่ 3.3 มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

ตัวบ่งชี้ที่ 12.1 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ที่ 12.2 แสวงหาคำตอบด้วยวิธีการที่หลากหลาย

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 บอกความสำคัญของอาหารได้

3.2 บอกข้อเสียของการไม่กินอาหารได้

4. ทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง

4.1 การจดจ่อใส่ใจ

4.2 การยั้งคิดไตร่ตรอง

4.3 การควบคุมอารมณ์

4.4 การตรวจสอบตนเอง

5. สารการเรียนรู้

5.1 สารที่ควรเรียนรู้

5.1.1 ความสำคัญของอาหาร

5.1.2 ข้อเสียของการไม่กินอาหาร

5.2 ประสบการณ์สำคัญ

5.2.1 การท่องคำคล้องจอง

5.2.2 การฟังนิทาน

5.2.3 การซักถาม/สนทนา/ตอบคำถาม

5.2.4 การแสดงความคิดเห็น

6. กระบวนการจัดประสบการณ์ (ขั้นตอนการจัดประสบการณ์ แบบ 2SQL Model)

6.1 ขั้นการกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ (Stimulus: S)

6.1.1 เด็กและครูร่วมกันท่องคำคล้องจอง “อาหารของเรา” โดยครูท่องนำแล้วให้เด็กท่องตามที่ละท่อง จากนั้นท่องพร้อมกัน

คำคล้องจอง “อาหารของเรา”	
ไม่ทราบนามผู้แต่ง	
อาหารของเรา	ต้องเอาใจใส่
กินผักผลไม้	กินไข่กินนม
กินเนื้อกินปลา	แทนยาขมขม
กินข้าวกินขนม	อบรมเรื่องกิน
กินของดีดี	ที่มีวิตามิน
และมีโปรตีน	เลือกกินเถิดเถย

6.1.2 เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับคำคล้องจองที่ละท่องจนจบ

6.1.3 เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับอาหารที่เด็ก ๆ ชอบกิน

6.2 ขั้นการเล่าเรื่องให้สนุก (Storytelling: S)

6.2.1 ครูอ่านนิทาน เรื่อง “ป่องแป้งไม่อยากกิน” โดยให้เด็กดูภาพตามด้วยน้ำเสียงและกริยาท่าทางคล้ายตามเนื้อเรื่อง

6.2.2 เด็กตั้งใจฟังนิทานอย่างจดจ่อจนจบเรื่อง

6.3 ขั้นการตั้งคำถาม (Question: Q)

6.3.1 เด็กและครูร่วมกันสนทนาซักถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องของนิทาน เรื่อง “ป้องกันไม่ให้อายุยืน” โดยให้เด็กตั้งข้อสงสัยและซักถาม

6.3.2 ครูใช้คำถามเพื่อถามกระตุ้นเด็กเพิ่มเติม ดังนี้

- 1) ป้องกันอายุยืนแข็งแรงเหมือนใคร
- 2) ไฟทำอะไรได้บ้าง
- 3) ทำไมไฟจึงแข็งแรง
- 4) ก่อนกินอาหารเด็ก ๆ ต้องทำอะไรก่อน
- 5) ต้องกินอะไรบ้างจึงจะแข็งแรงเหมือนไฟ

6.3.3 เด็กและครูร่วมกันสรุปเกี่ยวกับนิทาน เรื่อง “ป้องกันไม่ให้อายุยืน” ได้ว่า “ถ้าหากป้องกันไม่ยอมเปลี่ยนแปลงตัวเองที่จะกินอาหารที่หลากหลายก็จะได้แข็งแรงเหมือนไฟ ในที่สุดป้องกันก็ยอมกินอาหาร”

6.4 ขั้นการเชื่อมโยง (Link: L)

6.4.1 เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับความสำคัญของอาหาร

6.4.2 เด็กและครูร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสียของการไม่กินอาหาร เช่น ชูบผอม ขาดสารอาหาร ไม่มีแรง เป็นต้น เด็ก ๆ ต้องเปลี่ยนแปลงตัวเองมากินอาหารที่หลากหลาย

6.4.3 เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับอาหารที่ตนเองไม่ชอบและไม่อยากกิน และครูเสนอแนะเพิ่มเติมถึงรสชาติและประโยชน์ของอาหารชนิดนั้น

6.4.4 ครูให้เด็กวาดภาพอาหารที่ตนเองชอบกิน พร้อมระบายสีให้สวยงาม

7. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

- 7.1 คำคล้องจอง “อาหารของเรา”
- 7.2 นิทาน เรื่อง “ป้องกันไม่ให้อายุยืน”
- 7.3 กระดาษ A4 สำหรับวาดภาพและระบายสี
- 7.4 ดินสอ
- 7.5 สีเทียน

8. การวัดและประเมินผล

8.1 วิธีวัด

สังเกตพฤติกรรมการมีทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง ประกอบด้วย

8.1.1 สังเกตพฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจ

8.1.2 สังเกตพฤติกรรมการยั้งคิดไตร่ตรอง

8.1.3 สังเกตพฤติกรรมการควบคุมอารมณ์

8.1.4 สังเกตพฤติกรรมการตรวจสอบตนเอง

8.2 เครื่องมือการวัดและประเมินผล

8.2.1 แบบสังเกตพฤติกรรมการมีทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง

8.3 เกณฑ์การวัดและประเมินผล

8.3.1 ระดับคุณภาพการประเมินพฤติกรรมการมีทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง

คะแนนระหว่าง 9-12 ระดับคุณภาพ 3 ดี

คะแนนระหว่าง 5-8 ระดับคุณภาพ 2 พอใช้

คะแนนระหว่าง 1-4 ระดับคุณภาพ 1 ปรับปรุง

8.3.2 ระดับคุณภาพจากคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการมีทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับ

ตนเอง

ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.51-3.00 เท่ากับ ดี

ระดับคะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 เท่ากับ พอใช้

ระดับคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 เท่ากับ ปรับปรุง

8.3.3 เกณฑ์การผ่านการประเมินพฤติกรรมการมีทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง

ผลการประเมินตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์

9. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นายสวาท ดวงคำ)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาล 3 สามัคคีวิทยาคาร

วันที่..... เดือน พ.ศ.

10. บันทึกหลังการจัดประสบการณ์

10.1 ผลการจัดประสบการณ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

10.2 ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

10.3 แนวทางแก้ปัญหา

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ..... ผู้สอน

(นางจุฑามาศ สมาทอง)

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ

วันที่..... เดือน พ.ศ.

นิทาน เรื่อง ป้องแปงไม่ยอมกิน

สองขา ผู้แต่ง

ไม่ ไม่เอา ไม่เอา	เสียงไม่เบา ไม่ยอมกิน
คำนี้ แม่ได้ยิน	ลูกไม่กินแม่อ่อนใจ
ป้อมแปงจำป้อมแปง	ลูกอยากแข็งแรงใช้ไหม
วันนี้ป่าลำไย	พาพี่ไผ่มาเล่นด้วย
มามาเล่นบอลลกัน	วิ่งเร็วพลันพี่เตะสวย
ปิ่นปายพี่ไผ่ช่วย	แบกแครีอกล้วยพี่แบกเอง
พี่น้องชอบวิ่งแข่ง	พี่แข็งแรงน้องอยากเก่ง
ต้องกินเพื่อตัวเอง	ถ้าอยากเก่งตั้งใจฟัง
ก่อนกินก่อนเริ่มมือ	ต้องล้างมือก่อนทุกครั้ง
สะอาดแล้วไปนั่ง	กินไม่ดังค่อยค่อยเคี้ยว
ควรหัดกินหลายอย่าง	เค็มหวานจางจืดเปรี้ยว
และกินผักใบเขียว	เคี้ยวเคี้ยวเคี้ยวหมดคำ
ควรนั่งกินเป็นที่	ตักพอหมา หมา
กินไม่หกอ้า อ้า	ทุก ทุก คำหมาให้ดี
ฟังแล้วก็คิดได้	หนูตั้งใจอยากเหมือนพี่
เริ่มต้นจากมือนี้	กินให้ดีมีคุณค่า
กินปุ๋ยหอยกึ่งไก่	ลองกินไข่เห็ดเปิดปลา
ผักบุ้งผักคะน้า	ถั่วแตงกวากรอบหวาน
ตักผัดและตักแกง	น้องป้อมแปงกินหมดจาน
ทุกคนล้วนเบิกบาน	น้องป้อมแปงเก่งจังเลย

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

[illegible]

เลขที่	พฤติกรรมการมีทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง												รวม	เฉลี่ย	ระดับคุณภาพ	สรุป	
	การจัดจ้อใจ			การยั้งคิดไตร่ตรอง			การควบคุมอารมณ์			การตรวจสอบตนเอง						ผ่าน	ไม่ผ่าน
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1					
18																	
19																	
20																	
รวม																	
เฉลี่ย																	
ร้อยละ																	

เกณฑ์การประเมิน

ระดับคุณภาพการประเมิน	สรุปการประเมินจากคะแนนเฉลี่ย	เกณฑ์การผ่านการประเมิน
9-12 คะแนน ระดับคุณภาพ 3 ดี	เฉลี่ย 2.51-3.00 เท่ากับ ดี	ผลการประเมินตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์
5-8 คะแนน ระดับคุณภาพ 2 พอใช้	เฉลี่ย 1.51-2.50 เท่ากับ พอใช้	
1-4 คะแนน ระดับคุณภาพ 1 ปรับปรุง	เฉลี่ย 1.00-1.50 เท่ากับ ปรับปรุง	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางจุฑามาศ สมาทอง)

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมที่มีทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง (Rubric)
สำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3

พฤติกรรมที่มี ทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง	เกณฑ์การให้คะแนนระดับคุณภาพ		
	3 (ดี)	2 (ปานกลาง)	1 (ปรับปรุง)
การจดจ่อใส่ใจ	สามารถฟังนิทานด้วยความสนใจไม่วอกแวก จินตนาการและทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างใส่ใจ เพื่อให้ตนเองทำให้สำเร็จด้วยความจดจ่อใส่ใจทุก ๆ ครั้ง	สามารถฟังนิทานด้วยความสนใจไม่วอกแวก จินตนาการและทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างใส่ใจ เพื่อให้ตนเองทำให้สำเร็จด้วยความจดจ่อใส่ใจ บางครั้งแต่ไม่ทุกครั้ง	สามารถฟังนิทานด้วยความสนใจไม่วอกแวก จินตนาการและทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างใส่ใจ เพื่อให้ตนเองทำให้สำเร็จด้วยความจดจ่อใส่ใจได้น้อยครั้ง
การยั้งคิดไตร่ตรอง	ความสามารถยับยั้งตนเองไม่ให้แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม รู้จักระวังตัวเอง ระวังความโกรธและหงุดหงิด รู้จักอดทน รอคอย ไม่หยาบคายของผู้อื่นมาเป็นของตนทุก ๆ ครั้ง	ความสามารถยับยั้งตนเองไม่ให้แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม รู้จักระวังตัวเอง ระวังความโกรธและหงุดหงิด รู้จักอดทน รอคอย ไม่หยาบคายของผู้อื่นมาเป็นของตนบางครั้ง แต่ไม่ทุกครั้ง	ความสามารถยับยั้งตนเองไม่ให้แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม รู้จักระวังตัวเอง ระวังความโกรธและหงุดหงิด รู้จักอดทน รอคอย ไม่หยาบคายของผู้อื่นมาเป็นของตนได้น้อยครั้ง
การควบคุมอารมณ์	สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ดี เช่น ไม่โกรธ หงุดหงิดง่ายเกินไป รู้จักแสดงอารมณ์อย่างถูกวิธีทุก ๆ ครั้ง	สามารถควบคุมอารมณ์ตนเอง เช่น ไม่โกรธ หงุดหงิดง่ายเกินไป รู้จักแสดงอารมณ์อย่างถูกวิธี บ่อยครั้งแต่ไม่ทุกครั้ง	สามารถควบคุมอารมณ์ตนเอง เช่น ไม่โกรธ หงุดหงิดง่ายเกินไป รู้จักแสดงอารมณ์อย่างถูกวิธี ได้น้อยครั้ง
การตรวจสอบตนเอง	รู้จักสังเกตพฤติกรรมของตนเองที่มีผลกระทบต่อผู้อื่นเพื่อนำข้อบกพร่องมาแก้ไขทุก ๆ ครั้ง	รู้จักสังเกตพฤติกรรมของตนเองที่มีผลกระทบต่อผู้อื่นเพื่อนำข้อบกพร่องมาแก้ไข บ่อยครั้งแต่ไม่ทุกครั้ง	รู้จักสังเกตพฤติกรรมของตนเองที่มีผลกระทบต่อผู้อื่นเพื่อนำข้อบกพร่องมาแก้ไข ได้น้อยครั้ง

แผนการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง-อีเอฟ

ด้านการกำกับตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3

สาระการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก

หน่วย อาหารดีมีประโยชน์

แผนการจัดประสบการณ์ที่ 2 เรื่อง ประโยชน์ของอาหาร

สัปดาห์ที่ 1 วันที่.....เดือน..... พ.ศ.

เวลา 45 นาที

กิจกรรมเสริมประสบการณ์

1. สาระสำคัญ

อาหารมีประโยชน์ ช่วยให้ร่างกายเจริญเติบโต เสริมสร้างความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ฟัน และช่วยให้ผิวพรรณสดใส ช่วยทำให้อวัยวะต่าง ๆ ภายในร่างกายทำงานได้อย่างเป็นปกติ ไม่เจ็บป่วยง่าย และมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง

2. ตัวบ่งชี้

- ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 มีสุขภาพอนามัย สุขนิสัย ที่ดี และรู้จักรักษาความปลอดภัย
- ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 แสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสมกับวัยและสถานการณ์
- ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น
- ตัวบ่งชี้ที่ 3.3 มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- ตัวบ่งชี้ที่ 12.1 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้
- ตัวบ่งชี้ที่ 12.2 แสวงหาคำตอบด้วยวิธีการที่หลากหลาย

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 3.1 บอกประโยชน์ของอาหารได้
- 3.2 จำแนกอาหารที่มีประโยชน์และอาหารที่ไม่มีประโยชน์ได้

4. ทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง

- 4.1 การจดจ่อใส่ใจ
- 4.2 การยั้งคิดไตร่ตรอง
- 4.3 การควบคุมอารมณ์
- 4.4 การตรวจสอบตนเอง

5. สารการเรียนรู้

5.1 สารที่ควรเรียนรู้

5.1.1 ประโยชน์ของอาหาร

5.1.2 อาหารที่มีประโยชน์และอาหารที่ไม่มีประโยชน์

5.2 ประสบการณ์สำคัญ

5.2.1 การร้องเพลง

5.2.2 การฟังนิทาน

5.2.3 การซักถาม/สนทนา/ตอบคำถาม

5.2.4 การแสดงความคิดเห็น

6. กระบวนการจัดประสบการณ์ (ขั้นตอนการจัดประสบการณ์ แบบ 2SQL Model)

6.1 ขั้นการกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ (Stimulus: S)

6.1.1 เด็กและครูร่วมกันร้องเพลง “อาหารดีมีประโยชน์” โดยครูร้องนำแล้วให้เด็กร้องตามทีละท่อน จากนั้นร้องพร้อมกัน

เพลง “อาหารดีมีประโยชน์”

สถาบันวิจัยการเรียนรู้ ผู้แต่ง

เนื้อหมู เนื้อเป็ด เนื้อไก่

ผัก ผลไม้ กุ้ง หอย ปู ปลา

ข้าว นม เนย และไข่นานา

ต่างมีคุณค่าพาเราแข็งแรง

อาหารดี และมีประโยชน์

ไม่มีโทษ ราคาไม่แพง

เด็ก ๆ ทานแล้วแข็งแรง

หนู ๆ แก้มแดงทานให้หมดเลย

6.1.2 เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับเนื้อเพลงทีละท่อนจนจบ

6.1.3 เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับชนิดของอาหารที่เด็ก ๆ ชอบกินและประโยชน์ของอาหารชนิดนั้น

6.2 ขั้นการเล่าเรื่องให้สนุก (Storytelling: S)

6.2.1 ครูอ่านนิทาน เรื่อง “หนูจะกินอะไรดี” โดยให้เด็กดูภาพตามด้วยน้ำเสียงและกิริยาท่าทางคล้ายตามเนื้อเรื่อง

6.2.2 เด็กตั้งใจฟังนิทานอย่างจดจ่อจนจบเรื่อง

6.3 ขั้นการตั้งคำถาม (Question: Q)

6.3.1 เด็กและครูร่วมกันสนทนาซักถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องของนิทาน เรื่อง “หนูจะกินอะไรดี” โดยให้เด็กตั้งข้อสงสัยและซักถาม

6.3.2 ครูใช้คำถามเพื่อถามกระตุ้นเด็กเพิ่มเติม ดังนี้

- 1) เด็กในนิทานชื่ออะไร
- 2) เด็กในนิทานเป็นคนอย่างไร
- 3) เด็กในนิทานไปที่ไหน
- 4) อาหารที่มีประโยชน์ในนิทานมีอะไรบ้าง
- 5) อาหารที่ไม่มีประโยชน์ในนิทานมีอะไรบ้าง
- 6) เด็ก ๆ อยากมีฟันที่แข็งแรงควรทำอย่างไร

6.3.3 เด็กและครูร่วมกันสรุปเกี่ยวกับนิทาน เรื่อง “หนูจะกินอะไรดี” ได้ว่า “หนูชวนชมไปเที่ยวร้านเปิดใหม่กับพ่อแม่ และพ่อแม่แนะนำให้เลือกซื้อและกินอาหารที่มีประโยชน์ เช่น ผลไม้สด น้ำเปล่า ไม่กินอาหารที่ไม่มีประโยชน์ เช่น ลูกอม ขนมหวาน ขนมกรุบกรอบ น้ำหวาน น้ำอัดลม เป็นต้น ซึ่งอาจจะทำให้ฟันผุและอ้วนได้”

6.4 ขั้นการเชื่อมโยง (Link: L)

6.4.1 เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับประโยชน์ของอาหาร

6.4.2 ครูนำภาพอาหารแต่ละชนิดมาให้เด็กดูแล้วให้เด็กเลือกจัดหมวดหมู่อาหารที่มีประโยชน์และอาหารที่ไม่มีประโยชน์

6.4.3 เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับอาหารที่ไม่มีประโยชน์ที่เด็ก ๆ เคยกิน แล้วเด็ก ๆ ควรกินต่อไปหรือไม่ และควรกินอาหารชนิดใดทดแทน

6.4.4 เด็กและครูร่วมกันสรุปอาหารที่มีประโยชน์ที่ควรกิน ได้แก่ ข้าว ผัก ผลไม้ เนื้อสัตว์ น้ำเปล่า เป็นต้น

7. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

7.1 เพลง “อาหารดีมีประโยชน์”

7.2 นิทาน เรื่อง “หนูจะกินอะไรดี”

7.3 ภาพอาหารที่มีประโยชน์และอาหารที่ไม่มีประโยชน์

8. การวัดและประเมินผล

8.1 วิธีวัด

สังเกตพฤติกรรมการมีทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง ประกอบด้วย

8.1.1 สังเกตพฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจ

8.1.2 สังเกตพฤติกรรมการยั้งคิดไตร่ตรอง

8.1.3 สังเกตพฤติกรรมการควบคุมอารมณ์

8.1.4 สังเกตพฤติกรรมการตรวจสอบตนเอง

8.2 เครื่องมือการวัดและประเมินผล

8.2.1 แบบสังเกตพฤติกรรมการมีทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง

8.3 เกณฑ์การวัดและประเมินผล

8.3.1 ระดับคุณภาพการประเมินพฤติกรรมการมีทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง

คะแนนระหว่าง 9-12 ระดับคุณภาพ 3 ดี

คะแนนระหว่าง 5-8 ระดับคุณภาพ 2 พอใช้

คะแนนระหว่าง 1-4 ระดับคุณภาพ 1 ปรับปรุง

8.3.2 ระดับคุณภาพจากคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการมีทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับ

ตนเอง

ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.51-3.00 เท่ากับ ดี

ระดับคะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 เท่ากับ พอใช้

ระดับคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 เท่ากับ ปรับปรุง

8.3.3 เกณฑ์การผ่านการประเมินพฤติกรรมการมีทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง

ผลการประเมินตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์

9. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นายสวาท ดวงคำ)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาล 3 สามัคคีวิทยาคาร

วันที่..... เดือน พ.ศ.

10. บันทึกหลังการจัดประสบการณ์

10.1 ผลการจัดประสบการณ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

10.2 ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

10.3 แนวทางแก้ปัญหา

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ..... ผู้สอน

(นางจุฑามาศ สมาทอง)

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ

วันที่..... เดือน พ.ศ.

นิทาน เรื่อง หนูจะกินอะไรดี

ผู้สื จันทรบาง ผู้แต่ง

หนูชื่อชวนชม	ตากลมน่ารัก
ใครเห็น ใครทัก	ว่าหนูแข็งแรง
ร่าเริง แจ่มใส	ยิ้มกว้างเมื่อใด
เห็นฟันขาวใส	สะอาดสวยดี
วันนี้ดีใจ	พ่อแม่พาไป
เที่ยวร้านเปิดใหม่	มีของมากมาย
ไอ้โฮตาลาย	หนูจะกินอะไรดี
พ่อคุณแม่พา	หนูจะกินอะไรดี
ต้องเลือกของดี	ที่มีประโยชน์
หลีกเลี่ยงลูกอม	ขนมที่หวานเหนียว
เคี้ยวแล้วติดฟัน	หากกินทุกวัน
ฟันหนูจะผุ	อ้วนฉุไม่งาม
ต้องเลือกของดี	ที่มีประโยชน์
ขนมกรุบกรอบ	รสหวานมันเค็ม
ล้วนมีโทษภัย	หากกินทุกวัน

ฟันหนูจะผุ

อ้วนดูไม่งาม

ต้องเลือกของดี

น้ำหวาน น้ำอัดลม

มีแต่น้ำตาล

ฟันหนูจะผุ

ต้องเลือกของดี

ผลไม้สด สด

เกลือแร่มากมี

บำรุงร่างกาย

นำพาซีวี

ชวนชมเด็กดี

ผลไม้อร่อยดี

น้ำเปล่าใสใส

ฟันหนูไม่ผุ

แจ่มใส แข็งแรง

เห็นฟันขาวใส

ที่มีประโยชน์

หนูควรดื่มน้ำ

หากกินทุกวัน

อ้วนดูไม่งาม

ที่มีประโยชน์

มีหลายรสชาติ

วิตามินมากมาย

ขับถ่ายสบายดี

สุขกายใจ

เชื่อคำสอนสั่ง

หนูกินทุกวัน

ดื่มแล้วชื่นใจ

หนูไม่อ้วนดู

ยิ้มกว้างเมื่อใด

สะอาดสวยดี

คำแล้วชวนชม

อาบน้ำแปรงฟัน

ก่อนจะเข้านอน

ไหว้พระขอพร

โปรดจงคุ้มครอง

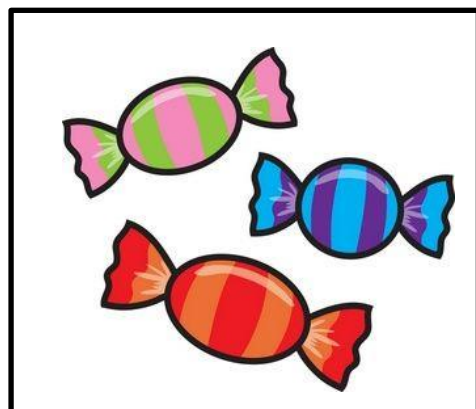
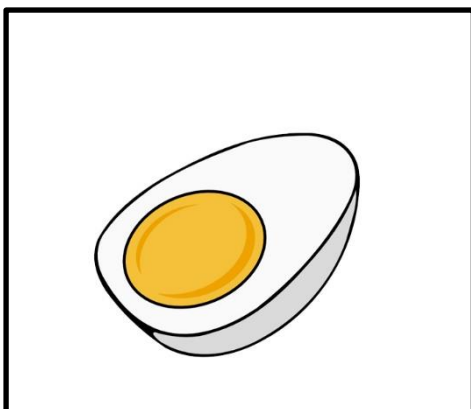
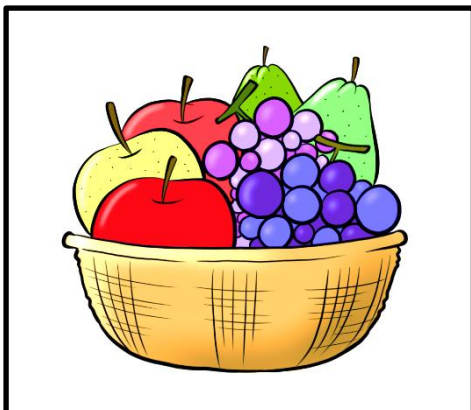
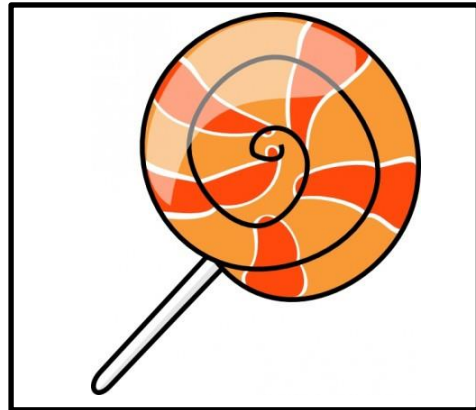
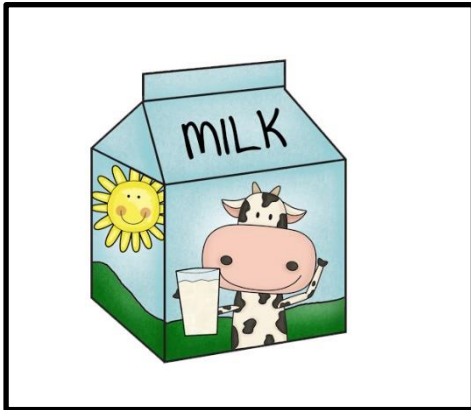
ชวนชมเด็กดี

ตื่นเช้าอีกที

เตรียมไปโรงเรียน

ภาพอาหารที่มีประโยชน์และอาหารที่ไม่มีประโยชน์

เลขที่	พฤติกรรมการมีทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง												รวม	เฉลี่ย	ระดับคุณภาพ	สรุป	
	การจัดจ้อใจ			การยั้งคิดไตร่ตรอง			การควบคุมอารมณ์			การตรวจสอบตนเอง						ผ่าน	ไม่ผ่าน
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1					
18																	
19																	
20																	
รวม																	
เฉลี่ย																	
ร้อยละ																	

เกณฑ์การประเมิน

ระดับคุณภาพการประเมิน	สรุปการประเมินจากคะแนนเฉลี่ย	เกณฑ์การผ่านการประเมิน
9-12 คะแนน ระดับคุณภาพ 3 ดี	เฉลี่ย 2.51-3.00 เท่ากับ ดี	ผลการประเมินตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์
5-8 คะแนน ระดับคุณภาพ 2 พอใช้	เฉลี่ย 1.51-2.50 เท่ากับ พอใช้	
1-4 คะแนน ระดับคุณภาพ 1 ปรับปรุง	เฉลี่ย 1.00-1.50 เท่ากับ ปรับปรุง	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางจุฑามาศ สมาทอง)

ตำแหน่ง ครู วิทยาลัยนาฏศิลป

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมที่มีทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง (Rubric)
สำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3

พฤติกรรมที่มี ทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง	เกณฑ์การให้คะแนนระดับคุณภาพ		
	3 (ดี)	2 (ปานกลาง)	1 (ปรับปรุง)
การจดจ่อใส่ใจ	สามารถฟังนิทานด้วยความสนใจไม่วอกแวก จินตนาการและทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างใส่ใจ เพื่อให้ตนเองทำให้สำเร็จด้วยความจดจ่อใส่ใจทุก ๆ ครั้ง	สามารถฟังนิทานด้วยความสนใจไม่วอกแวก จินตนาการและทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างใส่ใจ เพื่อให้ตนเองทำให้สำเร็จด้วยความจดจ่อใส่ใจ บางครั้งแต่ไม่ทุกครั้ง	สามารถฟังนิทานด้วยความสนใจไม่วอกแวก จินตนาการและทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างใส่ใจ เพื่อให้ตนเองทำให้สำเร็จด้วยความจดจ่อใส่ใจได้น้อยครั้ง
การยั้งคิดไตร่ตรอง	ความสามารถยับยั้งตนเองไม่ให้แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม รู้จักระวังตัวเอง ระวังความโกรธและหงุดหงิด รู้จักอดทน รอคอย ไม่หยาบคายของผู้อื่นมาเป็นของตนทุก ๆ ครั้ง	ความสามารถยับยั้งตนเองไม่ให้แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม รู้จักระวังตัวเอง ระวังความโกรธและหงุดหงิด รู้จักอดทน รอคอย ไม่หยาบคายของผู้อื่นมาเป็นของตนบางครั้ง แต่ไม่ทุกครั้ง	ความสามารถยับยั้งตนเองไม่ให้แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม รู้จักระวังตัวเอง ระวังความโกรธและหงุดหงิด รู้จักอดทน รอคอย ไม่หยาบคายของผู้อื่นมาเป็นของตนได้น้อยครั้ง
การควบคุมอารมณ์	สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ดี เช่น ไม่โกรธ หงุดหงิดง่ายเกินไป รู้จักแสดงอารมณ์อย่างถูกวิธีทุก ๆ ครั้ง	สามารถควบคุมอารมณ์ตนเอง เช่น ไม่โกรธ หงุดหงิดง่ายเกินไป รู้จักแสดงอารมณ์อย่างถูกวิธี บ่อยครั้งแต่ไม่ทุกครั้ง	สามารถควบคุมอารมณ์ตนเอง เช่น ไม่โกรธ หงุดหงิดง่ายเกินไป รู้จักแสดงอารมณ์อย่างถูกวิธี ได้น้อยครั้ง
การตรวจสอบตนเอง	รู้จักสังเกตพฤติกรรมของตนเองที่มีผลกระทบต่อผู้อื่นเพื่อนำข้อบกพร่องมาแก้ไขทุก ๆ ครั้ง	รู้จักสังเกตพฤติกรรมของตนเองที่มีผลกระทบต่อผู้อื่นเพื่อนำข้อบกพร่องมาแก้ไข บ่อยครั้งแต่ไม่ทุกครั้ง	รู้จักสังเกตพฤติกรรมของตนเองที่มีผลกระทบต่อผู้อื่นเพื่อนำข้อบกพร่องมาแก้ไข ได้น้อยครั้ง

แผนการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง-อีเอฟ

ด้านการกำกับตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3

สาระการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก

หน่วย อาหารดีมีประโยชน์

แผนการจัดประสบการณ์ที่ 3 เรื่อง อาหารหลัก 5 หมู่

สัปดาห์ที่ 1 วันที่.....เดือน..... พ.ศ.

เวลา 45 นาที

กิจกรรมเสริมประสบการณ์

1. สาระสำคัญ

อาหารหลัก 5 หมู่ คือ กลุ่มสารอาหารสำคัญที่ควรได้รับในแต่ละวัน ได้แก่ คาร์โบไฮเดรต โปรตีน วิตามิน แร่ธาตุ และไขมัน ที่จะช่วยให้ร่างกายเจริญเติบโต แข็งแรง และมีสุขภาพที่ดี

2. ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 มีสุขภาพอนามัย สุขนิสัย ที่ดี และรู้จักรักษาความปลอดภัย

ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 แสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสมกับวัยและสถานการณ์

ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

ตัวบ่งชี้ที่ 3.3 มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

ตัวบ่งชี้ที่ 12.1 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 บอกอาหารหลัก 5 หมู่ได้

3.2 จำแนกอาหารแต่ละหมู่ได้

3.3 บอกรสชาติผักได้

4. ทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง

4.1 การจดจ่อใส่ใจ

4.2 การยั้งคิดไตร่ตรอง

4.3 การควบคุมอารมณ์

4.4 การตรวจสอบตนเอง

5. สาระการเรียนรู้

5.1 สาระที่ควรเรียนรู้

5.1.1 อาหารหลัก 5 หมู่ ประกอบด้วย

หมู่ 1 คาร์โบไฮเดรต เช่น ข้าว แป้ง น้ำตาล เผือก มัน

หมู่ 2 โปรตีน เช่น เนื้อสัตว์ ไข่ นม ถั่ว

หมู่ 3 วิตามิน เช่น ผลไม้

หมู่ 4 เกลือแร่หรือแร่ธาตุ เช่น พืชผัก

หมู่ 5 ไขมัน เช่น ไขมันจากพืชและสัตว์

5.1.2 รสชาติผัก

5.2 ประสบการณ์สำคัญ

5.2.1 การร้องเพลง

5.2.2 การฟังนิทาน

5.2.3 การซักถาม/สนทนา/ตอบคำถาม

5.2.4 การแสดงความคิดเห็น

5.2.5 การใช้ประสาทสัมผัสทางรส

6. กระบวนการจัดประสบการณ์ (ขั้นตอนการจัดประสบการณ์ แบบ 2SQL Model)

6.1 ขั้นการกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ (Stimulus: S)

6.1.1 เด็กและครูร่วมกันร้องเพลง “อาหารหลัก 5 หมู่” โดยครูร้องนำแล้วให้เด็กร้องตามทีละท่อน จากนั้นร้องพร้อมกัน

เพลง “อาหารหลัก 5 หมู่”

ไม่ทราบนามผู้แต่ง

อาหารที่เราทานบ่อยบ่อย เจ้าเด็กน้อย ๆ เจ้าค่อย ๆ ฟัง
แต่ละหมู่มีประโยชน์คนละอย่าง เจ้าค่อย ๆ ฟังระวังอย่าทานมากไป
หมู่แรกเป็นคาร์โบไฮเดรต ทั้งข้าวแป้งมันนั้นจำเป็นมากมาย
หมู่ที่สอง เนื้อสัตว์ โปรตีน อีกทั้งยังมินมและปลาน่ากิน
หมู่สาม พวกวิตามิน มีทั่วทุกถิ่นผลไม้نانา
หมู่สี่ ผักห้ามลืมเขียวณา ช่วยให้น้ำตาสดใสไม่ซีดเซียว
หมู่สุดท้ายควรทานนิดเดียว เจ้าจะได้หุ่นเพียวปราศจากไขมัน

6.1.2 เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับเนื้อเพลงที่ละท่อนจนจบ

6.1.3 ครูให้บอกถึงชนิดอาหารเข้าที่ตนเองรับประทานก่อนมาเรียน

6.2 ขั้นการเล่าเรื่องให้สนุก (Storytelling: S)

6.2.1 ครูอ่านนิทาน เรื่อง “หนูดีไม่กินผัก” โดยให้เด็กดูภาพตามด้วยน้ำเสียงและกิริยาท่าทางคล้ายตามเนื้อเรื่อง

6.2.2 เด็กตั้งใจฟังนิทานอย่างจดจ่อจนจบเรื่อง

6.3 ขั้นการตั้งคำถาม (Question: Q)

6.3.1 เด็กและครูร่วมกันสนทนาซักถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องของนิทาน เรื่อง “หนูดีไม่กินผัก” โดยให้เด็กตั้งข้อสงสัยและซักถาม

6.3.2 ครูใช้คำถามเพื่อถามกระตุ้นเด็กเพิ่มเติม ดังนี้

- 1) จากนิทานมีอาหารชนิดใดบ้าง
- 2) จากนิทานเด็ก ๆ เคยกินผักชนิดใด และมีรสชาติอย่างไร
- 3) เพราะอะไรหนูดีจึงยอมกินผัก
- 4) ผักอยู่ในอาหารเมนูใด ให้ประโยชน์อะไรบ้าง

6.3.3 เด็กและครูร่วมกันสรุปเกี่ยวกับนิทาน เรื่อง “หนูดีไม่กินผัก” ได้ว่า “หนูดีไม่ชอบกินผัก แต่แม่และพ่อทำอาหารที่มีส่วนประกอบของผักเป็นหลัก เมื่อหนูดีไม่กินผักก็ทำให้ท้องผูกและแม่อังยังไม่อ่านนิทานก่อนนอนให้ฟังอีกด้วย หนูดีกลัวไม่ได้ฟังนิทานก่อนนอนจึงยอมกินผัก แล้วหนูดีก็หายจากการท้องผูก”

6.4 ขั้นการเชื่อมโยง (Link: L)

6.4.1 เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับอาหารหลัก 5 หมู่ ที่เด็ก ๆ เคยรับประทาน

6.4.2 เด็กและครูร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสียของไม่กินผัก เช่น ท้องผูก ผิวพรรณไม่ผ่องใส เป็นต้น

6.4.3 ครูนำแครอท แดงกวา และถั่ว มาให้เด็ก ๆ ลองหยิบชิม และร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับรสชาติของผักทั้ง 3 ชนิด

6.4.4 เด็กและครูร่วมกันสรุปอาหารหลัก 5 หมู่ พร้อมดูภาพพีระมิดอาหารหลัก 5 หมู่ ประกอบ

7. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

7.1 เพลง “อาหารหลัก 5 หมู่”

7.2 นิทาน เรื่อง “หนูดีไม่กินผัก”

7.3 แครอท แดงกวา และถั่ว

7.4 ภาพพิธีมิดอาหารหลัก 5 หมู่

8. การวัดและประเมินผล

8.1 วิธีวัด

สังเกตพฤติกรรมการมีทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง ประกอบด้วย

8.1.1 สังเกตพฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจ

8.1.2 สังเกตพฤติกรรมการยั้งคิดไตร่ตรอง

8.1.3 สังเกตพฤติกรรมการควบคุมอารมณ์

8.1.4 สังเกตพฤติกรรมการตรวจสอบตนเอง

8.2 เครื่องมือการวัดและประเมินผล

8.2.1 แบบสังเกตพฤติกรรมการมีทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง

8.3 เกณฑ์การวัดและประเมินผล

8.3.1 ระดับคุณภาพการประเมินพฤติกรรมการมีทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง

คะแนนระหว่าง 9-12 ระดับคุณภาพ 3 ดี

คะแนนระหว่าง 5-8 ระดับคุณภาพ 2 พอใช้

คะแนนระหว่าง 1-4 ระดับคุณภาพ 1 ปรับปรุง

8.3.2 ระดับคุณภาพจากคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการมีทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับ

ตนเอง

ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.51-3.00 เท่ากับ ดี

ระดับคะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 เท่ากับ พอใช้

ระดับคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 เท่ากับ ปรับปรุง

8.3.3 เกณฑ์การผ่านการประเมินพฤติกรรมการมีทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง

ผลการประเมินตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์

9. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นายสวาท ดวงคำ)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาล 3 สามัคคีวิทยาคาร

วันที่..... เดือน พ.ศ.

10. บันทึกหลังการจัดประสบการณ์

10.1 ผลการจัดประสบการณ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

10.2 ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

10.3 แนวทางแก้ปัญหา

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ..... ผู้สอน

(นางจุฑามาศ สมาทอง)

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ

วันที่..... เดือน พ.ศ.

นิทาน เรื่อง หนูดีไม่กินผัก

ทีมวิชาการ Life Balance ผู้แต่ง

เช้าวันเสาร์ หนูดีตื่นสายกว่าปกติเพราะไม่ต้องไปโรงเรียน หนูดีลุกขึ้นจากที่นอน มองออกไปนอกหน้าต่าง เห็นพระอาทิตย์ยิ้มแฉ่ง นกน้อยร้องเพลงจับอยู่บนกิ่งต้นมะม่วง หนูดีร้องเพลงตาม นกน้อย

“จ๊ิบ จ๊ิบ จ๊ิบ นกน้อยกระซิบเสียงใส แดดอ่อนอ่อน อ้อนต้นไม้ สายลมเย็นเย็น สบายใจจัง”

หลังจากหนูดีกับคุณแม่ทำธุระส่วนตัวเสร็จแล้วก็พากันเดินลงไปยังห้องครัว โดยมีคุณพ่อนั่งรออยู่ที่โต๊ะอาหาร

“มือนี่ พ่อลงมือทำเองเลยนะ รับรองอร่อยถูกใจ” คุณพ่อพูดหลังจากหนูดีกับคุณแม่นั่งลงบนเก้าอี้

ทันทีที่หนูดีเห็นอาหารบนโต๊ะกินข้าวก็หน้าบึ้ง เพราะในจานอาหารมีแต่ผักเป็นส่วนประกอบ ทั้งนั้น โฉนคะน้าน้ำมันหอย นี่ผัดผักรวม น้ำมันเจ็ดเต้าหู้ผัก นี่หน่อไม้ฝรั่งผัดกุ้ง

“ทำไมมีแต่ผักล่ะคะ หนูดีไม่ชอบกินผัก!” หนูดีพูดด้วยน้ำเสียงตัดพ้อ

“กินดูก่อนดีไหมจ๊ะ ผักอร่อยและมีประโยชน์ต่อร่างกายนะคะ” คุณแม่พูดพร้อมกับลูบหัว หนูดี

“ไม่เอาค่ะ หนูดีไม่อยากกินผัก”

พอถึงมือกลางวัน อาหารจากฝีมือแม่ก็ยังเต็มไปด้วยผัก แต่ยงดีที่มีไก่ทอดให้หนึ่งจาน หนูดีเลือกที่จะไม่กินผักตามเคย

มือเย็น หนูดีไม่กินผักเช่นเดิม ถึงแม้คุณแม่จะแกะสลักผักต่าง ๆ ให้เป็นรูปดอกไม้และผีเสื้อ แล้วก็ตาม

“ถ้าหนูดีไม่ยอมกินผัก ก่อนนอนคืนนี้คุณแม่จะไม่อ่านหนังสือให้ฟังนะคะ”

เมื่อหนูดีได้ยินดังนั้นก็รู้สึกเสียใจที่จะไม่ได้ฟังนิทานก่อนนอน จึงยอมกินผักที่คุณแม่แกะสลักไว้ให้สองสามคำ

เช้าวันอาทิตย์ พระอาทิตย์ยังคงยิ้มแย้ม นกน้อยก็ยังร้องเพลงอยู่บนกิ่งต้นไม้อย่างเคย แต่หนูดีไม่ได้ร้องเพลงตามนกน้อยเหมือนเมื่อก่อน เกิดอะไรขึ้นกับหนูดีนะ

“แม่จ๋า หนูดีปวดท้อง!”

หนูดีบอกคุณแม่ที่กำลังเตรียมผ้าเช็ดตัวจะไปอาบน้ำพร้อมกับหนูดี

หนูดีเดินตามคุณแม่ไปเข้าห้องน้ำ นั่งชักโครก พยายามอึยังไงก็อึไม่ออก หนูดีท้องผูกนั่นเอง!

“แม่จ๋า! หนูดีอึไม่ออก”

เมื่อหนูดีออกมาจากห้องน้ำ คุณแม่พาหนูดีมาคุยกันที่ห้องนั่งเล่น และถามหนูดีว่า

“หนูดีรู้ไหมคะ ทำไมหนูถึงปวดท้อง”

“ไม่รู้ค่ะคุณแม่” หนูดีตอบ คุณแม่จึงอธิบายให้หนูดีฟังว่า

“ที่หนูปวดท้องก็เพราะท้องมันผูก ท้องอืดทำไมถึงผูก ที่ท้องผูกเพราะหนูไม่กินผัก”

“แม่จ๋า หนูดีขอโทษที่ไม่เชื่อฟัง ต่อไปนี้หนูดีจะกินผักทุกมื้อเลยคะ” หนูดีให้สัญญากับแม่

มือเช้าของวันอาทิตย์ นอกจากพระอาทิตย์จะขึ้นแล้ว คุณพ่อคุณแม่ก็ออกกำลังกาย เพราะหนูดีกินผักทุกชิ้นที่แม่ตักให้จนเกลี้ยงจาน

“คุณพ่อกับคุณแม่ แสดงว่าน้อยบนก้นมันมึนๆ กับกระบอกน้อยในสวนข้างบ้าน ท้องไม่ผูกเหมือนหนูดีใช้ไหมคะ” หนูดีถามขึ้นอย่างอารมณ์ดี

“ใช่จ้ะ เพราะพวกมันกินผักผลไม้ที่มีใยอาหารอยู่เป็นประจำทำให้ท้องไม่ผูก และร่างกายก็แข็งแรงเพราะมีวิตามินและแร่ธาตุด้วยนะ”

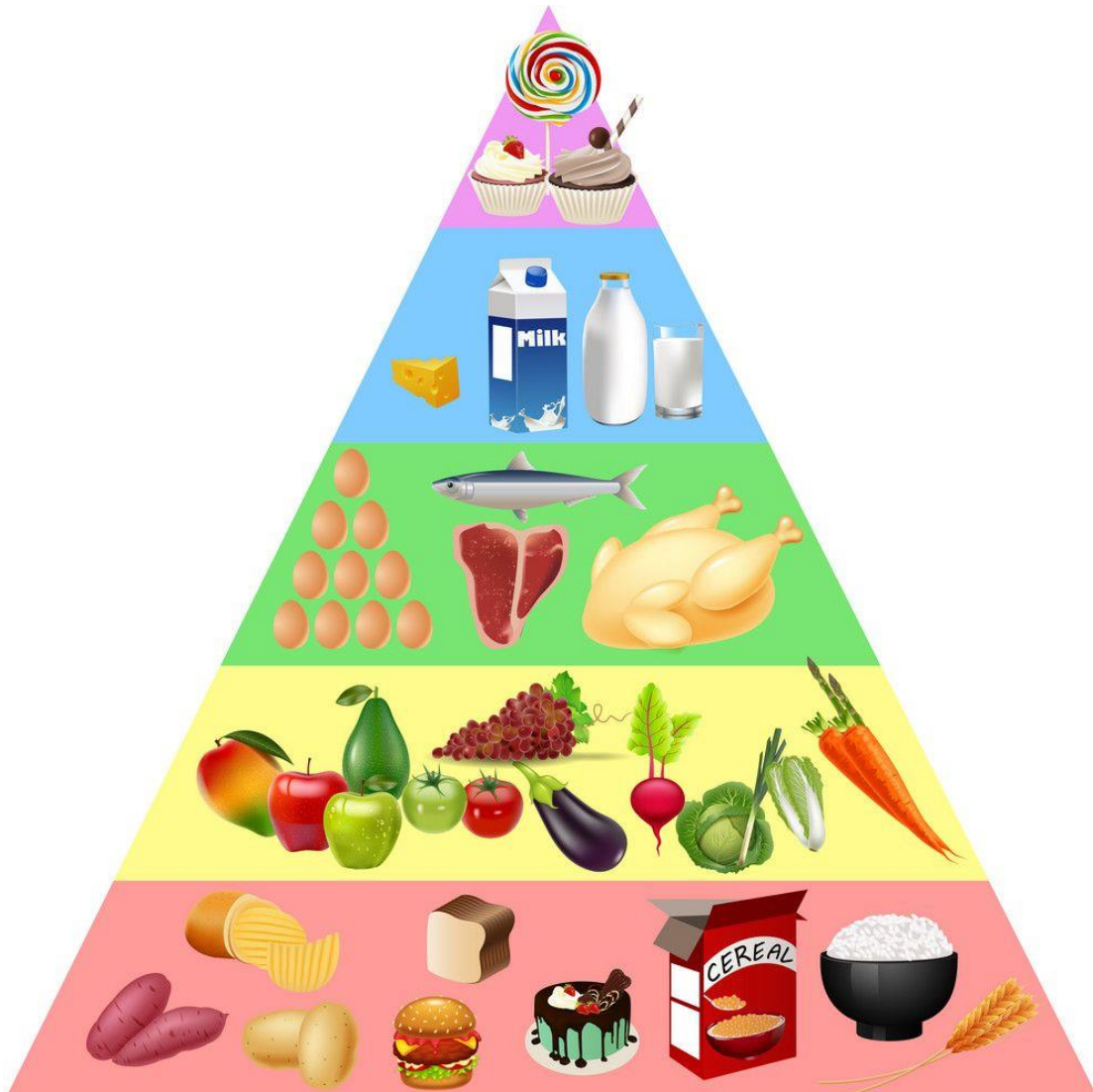
หลังอาหารมื้อเช้า หนูดีช่วยคุณแม่พ่อกับคุณพ่อกับคุณแม่ที่กำลังยืนล้างจานอยู่ในห้องครัว

หนูดีบอกคุณแม่ว่า หนูดีจะไปร้องเพลงให้เพื่อน ๆ ที่โรงเรียนฟัง เพื่อน ๆ จะได้ชอบกินผักเหมือนหนูดี

แล้วหนูดีก็ร้องเพลงอย่างอารมณ์ดี

“ผักเขียวเขียว ผักหลากหลายสีล้วน กินผักทุกวัน ร่างกายแข็งแรง กินผักท้องไม่ผูก กินแล้วท้องไม่แข็ง ผิวสวยแถมแดง แข็งแรง สมอดี”

ภาพพีระมิดอาหารหลัก 5 หมู่

เลขที่	พฤติกรรมการมีทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง												รวม	เฉลี่ย	ระดับคุณภาพ	สรุป	
	การจัดจ้อใจ			การยั้งคิดไตร่ตรอง			การควบคุมอารมณ์			การตรวจสอบตนเอง						ผ่าน	ไม่ผ่าน
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1					
18																	
19																	
20																	
รวม																	
เฉลี่ย																	
ร้อยละ																	

เกณฑ์การประเมิน

ระดับคุณภาพการประเมิน	สรุปการประเมินจากคะแนนเฉลี่ย	เกณฑ์การผ่านการประเมิน
9-12 คะแนน ระดับคุณภาพ 3 ดี	เฉลี่ย 2.51-3.00 เท่ากับ ดี	ผลการประเมินตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์
5-8 คะแนน ระดับคุณภาพ 2 พอใช้	เฉลี่ย 1.51-2.50 เท่ากับ พอใช้	
1-4 คะแนน ระดับคุณภาพ 1 ปรับปรุง	เฉลี่ย 1.00-1.50 เท่ากับ ปรับปรุง	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางจุฑามาศ สมาทอง)

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมที่มีทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง (Rubric)
สำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3

พฤติกรรมที่มี ทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง	เกณฑ์การให้คะแนนระดับคุณภาพ		
	3 (ดี)	2 (ปานกลาง)	1 (ปรับปรุง)
การจดจ่อใส่ใจ	สามารถฟังนิทานด้วยความสนใจไม่วอกแวก จินตนาการเรื่องและทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างใส่ใจ เพื่อให้ตนเองทำให้สำเร็จด้วยความจดจ่อใส่ใจทุก ๆ ครั้ง	สามารถฟังนิทานด้วยความสนใจไม่วอกแวก จินตนาการเรื่องและทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างใส่ใจ เพื่อให้ตนเองทำให้สำเร็จด้วยความจดจ่อใส่ใจ บางครั้งแต่ไม่ทุกครั้ง	สามารถฟังนิทานด้วยความสนใจไม่วอกแวก จินตนาการเรื่องและทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างใส่ใจ เพื่อให้ตนเองทำให้สำเร็จด้วยความจดจ่อใส่ใจได้น้อยครั้ง
การยั้งคิดไตร่ตรอง	ความสามารถยับยั้งตนเองไม่ให้แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม รู้จักระวังตัวเอง ระวังความโกรธและหงุดหงิด รู้จักอดทน รอคอย ไม่หยาบคายของผู้อื่นมาเป็นของตนทุก ๆ ครั้ง	ความสามารถยับยั้งตนเองไม่ให้แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม รู้จักระวังตัวเอง ระวังความโกรธและหงุดหงิด รู้จักอดทน รอคอย ไม่หยาบคายของผู้อื่นมาเป็นของตนบางครั้ง แต่ไม่ทุกครั้ง	ความสามารถยับยั้งตนเองไม่ให้แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม รู้จักระวังตัวเอง ระวังความโกรธและหงุดหงิด รู้จักอดทน รอคอย ไม่หยาบคายของผู้อื่นมาเป็นของตนได้น้อยครั้ง
การควบคุมอารมณ์	สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ดี เช่น ไม่โกรธ หงุดหงิดง่ายเกินไป รู้จักแสดงอารมณ์อย่างถูกวิธีทุก ๆ ครั้ง	สามารถควบคุมอารมณ์ตนเอง เช่น ไม่โกรธ หงุดหงิดง่ายเกินไป รู้จักแสดงอารมณ์อย่างถูกวิธี บ่อยครั้งแต่ไม่ทุกครั้ง	สามารถควบคุมอารมณ์ตนเอง เช่น ไม่โกรธ หงุดหงิดง่ายเกินไป รู้จักแสดงอารมณ์อย่างถูกวิธี ได้น้อยครั้ง
การตรวจสอบตนเอง	รู้จักสังเกตพฤติกรรมของตนเองที่มีผลกระทบต่อผู้อื่นเพื่อนำข้อบกพร่องมาแก้ไขทุก ๆ ครั้ง	รู้จักสังเกตพฤติกรรมของตนเองที่มีผลกระทบต่อผู้อื่นเพื่อนำข้อบกพร่องมาแก้ไข บ่อยครั้งแต่ไม่ทุกครั้ง	รู้จักสังเกตพฤติกรรมของตนเองที่มีผลกระทบต่อผู้อื่นเพื่อนำข้อบกพร่องมาแก้ไข ได้น้อยครั้ง

แผนการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง-อีเอฟ

ด้านการกำกับตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3

สาระการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก

หน่วย อาหารดีมีประโยชน์

แผนการจัดประสบการณ์ที่ 4 เรื่อง วิธีการประกอบอาหาร

สัปดาห์ที่ 1 วันที่.....เดือน..... พ.ศ.

เวลา 45 นาที

กิจกรรมเสริมประสบการณ์

1. สาระสำคัญ

วิธีการประกอบอาหาร คือ การทำอาหารดิบให้สุกด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น ต้ม นึ่ง ผัด แกง ทอด ย่าง ปิ้ง เป็นต้น รวมถึงการปรุงอาหารให้มีรสชาติต่าง ๆ เช่น เปรี้ยว หวาน เค็ม เผ็ด ตามความชอบของแต่ละครอบครัว

2. ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 มีสุขภาพอนามัย สุขนิสัยที่ดี และรู้จักรักษาความปลอดภัย

ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 แสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสมกับวัยและสถานการณ์

ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

ตัวบ่งชี้ที่ 3.3 มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

ตัวบ่งชี้ที่ 12.1 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ที่ 12.2 แสวงหาคำตอบด้วยวิธีการที่หลากหลาย

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 บอกวิธีการประกอบอาหารได้

3.2 ประกอบอาหารง่าย ๆ ร่วมกับเพื่อนได้

4. ทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง

4.1 การจดจ่อใส่ใจ

4.2 การยั้งคิดไตร่ตรอง

4.3 การควบคุมอารมณ์

4.4 การตรวจสอบตนเอง

5. สาระการเรียนรู้

5.1 สาระที่ควรเรียนรู้

- 5.1.1 วิธีการประกอบอาหาร ได้แก่ ต้ม นึ่ง ผัด แกง ทอด ย่าง ปิ้ง เป็นต้น
- 5.1.2 วิธีการทำไข่เจียว

5.2 ประสบการณ์สำคัญ

- 5.2.1 การร้องเพลง
- 5.2.2 การเล่าประสบการณ์
- 5.2.3 การฟังนิทาน
- 5.2.4 การซักถาม/สนทนา/ตอบคำถาม
- 5.2.5 การแสดงความคิดเห็น
- 5.2.6 การทำอาหาร

6. กระบวนการจัดประสบการณ์ (ขั้นตอนการจัดประสบการณ์ แบบ 2SQL Model)

6.1 ขั้นการกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ (Stimulus: S)

- 6.1.1 เด็กและครูร่วมกันร้องเพลง “อาหาร” โดยครูร้องนำแล้วให้เด็กร้องตามทีละท่อน จากนั้นร้องพร้อมกัน

เพลง “อาหาร”	
สถาบันวิจัยการเรียนรู้ ผู้แต่ง	
อาหารมื้อหลัก	มีผักมีปลา
ผลไม้نانา	หน้าตาน่ากิน
ข้าว แป้ง น้ำตาล	หวานอร่อยลิ้น
ไขมัน วิตามิน	กินแล้วแข็งแรง

- 6.1.2 เด็กและครูร่วมกันสนทนากับเนื้อเพลงทีละท่อนจนจบ
- 6.1.3 เด็กเล่าประสบการณ์การทำอาหารของเด็ก ๆ เช่น การทำไข่เจียว การทำไข่ต้ม การทำส้มตำ การทอดปลาทุ เป็นต้น

6.2 ขั้นการเล่าเรื่องให้สนุก (Storytelling: S)

- 6.2.1 ครูอ่านนิทาน เรื่อง “ป่องแป้งเข้าครัว” โดยให้เด็กดูภาพตามด้วยน้ำเสียงและกริยาท่าทางคล้ายตามเนื้อเรื่อง
- 6.2.2 เด็กตั้งใจฟังนิทานอย่างจดจ่อจนจบเรื่อง

6.3 ขั้นการตั้งคำถาม (Question: Q)

6.3.1 เด็กและครูร่วมกันสนทนาซักถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องของนิทาน เรื่อง “ปองแปงเข้าครัว” โดยให้เด็กตั้งข้อสงสัยและซักถาม

6.3.2 ครูใช้คำถามเพื่อถามกระตุ้นเด็กเพิ่มเติม ดังนี้

- 1) ปองแปงมีความตั้งใจทำอะไร
- 2) ปองแปงทำอาหารสำเร็จหรือไม่
- 3) มีวัตถุดิบใดบ้างที่ปองแปงใช้ทำอาหาร
- 4) เด็ก ๆ เคยทำอาหารเหมือนปองแปงไหม แล้วทำสำเร็จหรือไม่
- 5) เด็ก ๆ อยากทำอาหารอะไรมากที่สุด

6.3.3 เด็กและครูร่วมกันสรุปเกี่ยวกับนิทาน เรื่อง “ปองแปงเข้าครัว” ได้ว่า “ปองแปงตั้งใจทำส้มตำตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จ ทำให้ปองแปงได้สัมผัสรสชาติได้มารับประทาน มีวัตถุดิบที่มีประโยชน์มากมายเป็นส่วนประกอบ เช่น มะละกอ แครอท ถั่วลิสงคั่ว ถั่วพักยาว กระเทียม มะเขือเทศ มะนาว ล้วนให้คุณค่าของอาหาร”

6.4 ขั้นการเชื่อมโยง (Link: L)

6.4.1 ครูแนะนำอุปกรณ์และวัตถุดิบในการทำไข่เจียว และให้เด็ก ๆ ช่วยกันทำไข่เจียว เด็กที่เคยมีประสบการณ์ในการทำไข่เจียวสาธิตวิธีการทำไข่เจียว

6.4.2 ครูคอยสังเกตและให้คำแนะนำวิธีการทำในขั้นตอนที่เด็กทำไม่คล่อง จนเด็กทำไข่เจียวสำเร็จ

6.4.3 เด็กและครูร่วมกันสรุปเกี่ยวกับการทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จตามเป้าหมาย

6.4.4 ครูให้เด็กร่วมรับประทานข้าวไข่เจียวร่วมกันอย่างเอร็ดอร่อย

7. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

7.1 เพลง “อาหาร”

7.2 อาสาสมัครเล่าประสบการณ์

7.3 นิทาน เรื่อง “ปองแปงเข้าครัว”

7.4 อุปกรณ์และวัตถุดิบการทำไข่เจียว ได้แก่ กระทะไฟฟ้า ไข่ น้ำปลา ถ้วย จาน ช้อน และ

ส้อม

8. การวัดและประเมินผล

8.1 วิธีวัด

สังเกตพฤติกรรมการมีทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง ประกอบด้วย

8.1.1 สังเกตพฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจ

8.1.2 สังเกตพฤติกรรมการยั้งคิดไตร่ตรอง

8.1.3 สังเกตพฤติกรรมการควบคุมอารมณ์

8.1.4 สังเกตพฤติกรรมการตรวจสอบตนเอง

8.2 เครื่องมือการวัดและประเมินผล

8.2.1 แบบสังเกตพฤติกรรมการมีทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง

8.3 เกณฑ์การวัดและประเมินผล

8.3.1 ระดับคุณภาพการประเมินพฤติกรรมการมีทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง

คะแนนระหว่าง 9-12 ระดับคุณภาพ 3 ดี

คะแนนระหว่าง 5-8 ระดับคุณภาพ 2 พอใช้

คะแนนระหว่าง 1-4 ระดับคุณภาพ 1 ปรับปรุง

8.3.2 ระดับคุณภาพจากคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการมีทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับ

ตนเอง

ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.51-3.00 เท่ากับ ดี

ระดับคะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 เท่ากับ พอใช้

ระดับคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 เท่ากับ ปรับปรุง

8.3.3 เกณฑ์การผ่านการประเมินพฤติกรรมการมีทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง

ผลการประเมินตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์

9. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นายสวาท ดวงคำ)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาล 3 สามัคคีวิทยาคาร

วันที่..... เดือน พ.ศ.

10. บันทึกหลังการจัดประสบการณ์

10.1 ผลการจัดประสบการณ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

10.2 ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

10.3 แนวทางแก้ปัญหา

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ..... ผู้สอน

(นางจุฑามาศ สมาทอง)

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ

วันที่..... เดือน พ.ศ.

นิทาน เรื่อง ปองแปงเข้าครัว

สองขา ผู้แต่ง

ปองแปงเข้าครัว	คั่วถั่วลิสง
หอมแล้วดกกล	กระดิ่งไม้ไฟ
บุบเปลือกถั่วออก	เปลือกนอกทิ้งไป
ผัดอย่างตั้งใจ	ไม่รีบซ้ำซ้ำ
ล้างมะละกอ	ปลอกหนอเปลือกหนา
หยิบที่ชูตมา	ไม่ยำเป็นเส้น
ชุดแครอทด้วย	สีสวยส้มเด่น
หวานกรอบ สดเย็น	เห็นแล้วน่ากิน
ถั่วฝักยาวนี้	กรอบดีอร่อยลิ้น
เด็ดเป้าะไยยีน	ลองกินทันใด
หยิบสาก หงายครก	ปึก ปึก ตำ ตำ
กระเทียมกึ่งนำ	ตำตำเร็วรี
ตำเส้น ตำถั่ว	เคล้าทั่วหลายสี
มะเขือเทศมี	ทัพพีหยิบมา

ใส่น้ำตาลปีบ	ริบเหาะน้ำปลา
มะนาวปิบมา	โอชาเปรี้ยวหวาน
ไม่ลืมหั่วคั่ว	ตำร่วไม่นาน
ตักพูนใส่จาน	เบิกบานสัมผัส

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

[illegible]

เลขที่	พฤติกรรมการมีทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง												รวม	เฉลี่ย	ระดับคุณภาพ	สรุป	
	การจัดจ้อใจ			การยั้งคิดไตร่ตรอง			การควบคุมอารมณ์			การตรวจสอบตนเอง						ผ่าน	ไม่ผ่าน
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1					
18																	
19																	
20																	
รวม																	
เฉลี่ย																	
ร้อยละ																	

เกณฑ์การประเมิน

ระดับคุณภาพการประเมิน	สรุปการประเมินจากคะแนนเฉลี่ย	เกณฑ์การผ่านการประเมิน
9-12 คะแนน ระดับคุณภาพ 3 ดี	เฉลี่ย 2.51-3.00 เท่ากับ ดี	ผลการประเมินตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์
5-8 คะแนน ระดับคุณภาพ 2 พอใช้	เฉลี่ย 1.51-2.50 เท่ากับ พอใช้	
1-4 คะแนน ระดับคุณภาพ 1 ปรับปรุง	เฉลี่ย 1.00-1.50 เท่ากับ ปรับปรุง	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางจุฑามาศ สมาทอง)

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมที่มีทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง (Rubric)
สำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3

พฤติกรรมที่มี ทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง	เกณฑ์การให้คะแนนระดับคุณภาพ		
	3 (ดี)	2 (ปานกลาง)	1 (ปรับปรุง)
การจดจ่อใส่ใจ	สามารถฟังนิทานด้วยความสนใจไม่วอกแวก จินตนาการและทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างใส่ใจ เพื่อให้ตนเองทำให้สำเร็จด้วยความจดจ่อใส่ใจทุก ๆ ครั้ง	สามารถฟังนิทานด้วยความสนใจไม่วอกแวก จินตนาการและทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างใส่ใจ เพื่อให้ตนเองทำให้สำเร็จด้วยความจดจ่อใส่ใจ บางครั้งแต่ไม่ทุกครั้ง	สามารถฟังนิทานด้วยความสนใจไม่วอกแวก จินตนาการและทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างใส่ใจ เพื่อให้ตนเองทำให้สำเร็จด้วยความจดจ่อใส่ใจได้น้อยครั้ง
การยั้งคิดไตร่ตรอง	ความสามารถยับยั้งตนเองไม่ให้แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม รู้จักระวังตัวเอง ระวังความโกรธและหงุดหงิด รู้จักอดทน รอคอย ไม่หยาบคายของผู้อื่นมาเป็นของตนทุก ๆ ครั้ง	ความสามารถยับยั้งตนเองไม่ให้แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม รู้จักระวังตัวเอง ระวังความโกรธและหงุดหงิด รู้จักอดทน รอคอย ไม่หยาบคายของผู้อื่นมาเป็นของตนบางครั้ง แต่ไม่ทุกครั้ง	ความสามารถยับยั้งตนเองไม่ให้แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม รู้จักระวังตัวเอง ระวังความโกรธและหงุดหงิด รู้จักอดทน รอคอย ไม่หยาบคายของผู้อื่นมาเป็นของตนได้น้อยครั้ง
การควบคุมอารมณ์	สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ดี เช่น ไม่โกรธ หงุดหงิดง่ายเกินไป รู้จักแสดงอารมณ์อย่างถูกวิธีทุก ๆ ครั้ง	สามารถควบคุมอารมณ์ตนเอง เช่น ไม่โกรธ หงุดหงิดง่ายเกินไป รู้จักแสดงอารมณ์อย่างถูกวิธี บ่อยครั้งแต่ไม่ทุกครั้ง	สามารถควบคุมอารมณ์ตนเอง เช่น ไม่โกรธ หงุดหงิดง่ายเกินไป รู้จักแสดงอารมณ์อย่างถูกวิธี ได้น้อยครั้ง
การตรวจสอบตนเอง	รู้จักสังเกตพฤติกรรมของตนเองที่มีผลกระทบต่อผู้อื่นเพื่อนำข้อบกพร่องมาแก้ไขทุก ๆ ครั้ง	รู้จักสังเกตพฤติกรรมของตนเองที่มีผลกระทบต่อผู้อื่นเพื่อนำข้อบกพร่องมาแก้ไข บ่อยครั้งแต่ไม่ทุกครั้ง	รู้จักสังเกตพฤติกรรมของตนเองที่มีผลกระทบต่อผู้อื่นเพื่อนำข้อบกพร่องมาแก้ไข ได้น้อยครั้ง

แผนการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง-อีเอฟ

ด้านการกำกับตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3

สาระการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก

หน่วย อาหารดีมีประโยชน์

แผนการจัดประสบการณ์ที่ 5 เรื่อง การรับประทานอาหารอย่างถูกวิธี

สัปดาห์ที่ 1 วันที่.....เดือน..... พ.ศ.

เวลา 45 นาที

กิจกรรมเสริมประสบการณ์

1. สาระสำคัญ

การรับประทานอาหารอย่างถูกวิธี คือ การเลือกรับประทานอาหารที่สะอาด ถูกสุขอนามัย ล้างผักผลไม้ก่อนกิน เนื้อสัตว์ควรให้ปรุงจนสุกก่อนรับประทาน เพื่อความปลอดภัยต่อสุขภาพและร่างกาย

2. ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 มีสุขภาพอนามัย สุขอนามัย ที่ดี และรู้จักรักษาความปลอดภัย

ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 แสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสมกับวัยและสถานการณ์

ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

ตัวบ่งชี้ที่ 3.3 มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

ตัวบ่งชี้ที่ 12.1 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ที่ 12.2 แสวงหาคำตอบด้วยวิธีการที่หลากหลาย

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 บอกการรับประทานอาหารอย่างถูกวิธีได้

3.2 บอกข้อเสียของรับประทานอาหารไม่ถูกวิธีได้

4. ทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง

4.1 การจดจ่อใส่ใจ

4.2 การยั้งคิดไตร่ตรอง

4.3 การควบคุมอารมณ์

4.4 การตรวจสอบตนเอง

5. สาระการเรียนรู้

5.1 สาระที่ควรเรียนรู้

- 5.1.1 การรับประทานอาหารอย่างถูกวิธี
- 5.1.2 ข้อเสียของการรับประทานอาหารไม่ถูกวิธี

5.2 ประสบการณ์สำคัญ

- 5.2.1 การร้องเพลง
- 5.2.2 การฟังนิทาน
- 5.2.3 การซักถาม/สนทนา/ตอบคำถาม
- 5.2.4 การแสดงความคิดเห็น
- 5.2.5 การรับประทานอาหารผลไม้

6. กระบวนการจัดประสบการณ์ (ขั้นตอนการจัดประสบการณ์ แบบ 2SQL Model)

6.1 ขั้นการกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ (Stimulus: S)

- 6.1.1 เด็กและครูร่วมกันร้องเพลง “กินอาหาร” โดยครูร้องนำแล้วให้เด็กร้องตามที่ละท่อน จากนั้นร้องพร้อมกัน

เพลง “กินอาหาร”

แปลน พอร์ คิตส์ ผู้แต่ง

กินอาหารให้สุขภาพดี	เลือกสิ่งที่ดีและมีคุณค่า
กินสามมื้อ กินตามเวลา	สำคัญนะจะเข้ากลางวันเย็น
กินอาหารปรุงสุกสดใหม่	สะอาดปลอดภัย อิ่มกำลังดี
มาสิ มาสิ ลองสิ ลองสิ	กินอาหารดีร่างกายแข็งแรง

- 6.1.2 เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับเนื้อเพลงที่ละท่อนจนจบ
- 6.1.3 เด็กร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการกินอาหารของตนเอง

6.2 ขั้นการเล่าเรื่องให้สนุก (Storytelling: S)

- 6.2.1 ครูอ่านนิทาน เรื่อง “ทุกมี้อร่อยจัง” โดยให้เด็กดูภาพตามด้วยน้ำเสียงและกริยาท่าทางคล้ายตามเนื้อเรื่อง
- 6.2.2 เด็กตั้งใจฟังนิทานอย่างจดจ่อจนจบเรื่อง

6.3 ขั้นการตั้งคำถาม (Question: Q)

6.3.1 เด็กและครูร่วมกันสนทนาซักถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องของนิทาน เรื่อง “ทุกมืออ่อยจัง” โดยให้เด็กตั้งข้อสงสัยและซักถาม

6.3.2 ครูใช้คำถามเพื่อถามกระตุ้นเด็กเพิ่มเติม ดังนี้

- 1) จากนิทานตัวเอกของเรื่องได้กินอาหารอะไรบ้าง
- 2) จากนิทานตัวเอกของเรื่องทำอะไรช่วยแม่
- 3) เด็ก ๆ ควรกินข้าวก็มื่อ มื่อใดบ้าง
- 4) จากนิทานโรงเรียนมีของว่างอะไรให้กิน
- 5) จากนิทานตัวเอกของเรื่องช่วยพ่อทำอะไร
- 6) นอกจากเด็ก ๆ จะกินอาหารจากพ่อ แม่ หรือแม่ครัว เด็ก ๆ ควรทำ

อย่างอื่นไหม

6.3.3 เด็กและครูร่วมกันสรุปเกี่ยวกับนิทาน เรื่อง “ทุกมืออ่อยจัง” ได้ว่า “ควรกินอาหารให้ครบทุกมือ มือเช้า มือกลางวัน และมือเย็น เลือกกินอาหารที่มีประโยชน์ เช่น กินผัก กินไข่ ต้มนม กินผลไม้ ที่สำคัญก่อนกินทุกครั้งจะต้องล้างมือให้สะอาด”

6.4 ขั้นการเชื่อมโยง (Link: L)

6.4.1 เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับการรับประทานอาหารแต่ละมือของเด็ก ๆ

6.4.2 เด็กและครูร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสียของการรับประทานอาหารไม่ถูกวิธี เช่น ไม่ล้างมือก่อนรับประทานอาหารอาจมีเชื้อโรคเข้าสู่ร่างกาย การรับประทานอาหารไม่ตรงเวลาและไม่ครบมืออาจทำให้ปวดท้องและเป็นโรคกระเพาะได้ เป็นต้น

6.4.3 ครูให้เด็กล้างมือและรับประทานผลไม้ต่าง ๆ ที่เตรียมไว้ ได้แก่ ฝรั่ง แอปเปิ้ล ชมพู สับปะรด มะม่วง เป็นต้น

6.4.4 ครูคอยสังเกตและแนะนำเด็กที่ไม่กินผลไม้ลองชิม

7. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

7.1 เพลง “กินอาหาร”

7.2 นิทาน เรื่อง “ทุกมืออ่อยจัง”

7.3 ผลไม้ต่าง ๆ เช่น ฝรั่ง แอปเปิ้ล ชมพู สับปะรด มะม่วง เป็นต้น

8. การวัดและประเมินผล

8.1 วิธีวัด

สังเกตพฤติกรรมการมีทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง ประกอบด้วย

8.1.1 สังเกตพฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจ

8.1.2 สังเกตพฤติกรรมการยั้งคิดไตร่ตรอง

8.1.3 สังเกตพฤติกรรมการควบคุมอารมณ์

8.1.4 สังเกตพฤติกรรมการตรวจสอบตนเอง

8.2 เครื่องมือการวัดและประเมินผล

8.2.1 แบบสังเกตพฤติกรรมการมีทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง

8.3 เกณฑ์การวัดและประเมินผล

8.3.1 ระดับคุณภาพการประเมินพฤติกรรมการมีทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง

คะแนนระหว่าง 9-12 ระดับคุณภาพ 3 ดี

คะแนนระหว่าง 5-8 ระดับคุณภาพ 2 พอใช้

คะแนนระหว่าง 1-4 ระดับคุณภาพ 1 ปรับปรุง

8.3.2 ระดับคุณภาพจากคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการมีทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับ

ตนเอง

ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.51-3.00 เท่ากับ ดี

ระดับคะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 เท่ากับ พอใช้

ระดับคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 เท่ากับ ปรับปรุง

8.3.3 เกณฑ์การผ่านการประเมินพฤติกรรมการมีทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง

ผลการประเมินตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์

9. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นายสวาท ดวงคำ)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาล 3 สามัคคีวิทยาคาร

วันที่..... เดือน พ.ศ.

10. บันทึกหลังการจัดประสบการณ์

10.1 ผลการจัดประสบการณ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

10.2 ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

10.3 แนวทางแก้ปัญหา

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ..... ผู้สอน

(นางจุฑามาศ สมาทอง)

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ

วันที่..... เดือน พ.ศ.

นิทาน เรื่อง ทูมมื่ออ่อยจ้ง

อัมรา เรื่องศิริ ผู้แต่ง

เช้าวันนี้	แม่ลวกผักขามใหญ่
หนูช่วยปอกไข่	น้องอยู่ใกล้ ใกล้ ร้อง อือ อือ อือ
อ้า อ้า อ้า	น้องหมาคำไม้โต
หนูกินข้าว ผักไข่	ก่อนไปโรงเรียน อึม อ่อยจ้ง
สับโม่งเข้า เข้าแถว	แล้วรับนม
ฟุด ฟุด ฟุด	ดูดนมจืด อึม อ่อยจ้ง
กลิ่นหอมฉุยจากโรงครัว	หนูเตรียมตัว กินอ่อย
มื่อกลางวัน	อือ อยากกินจ้ง
อ้า อ้า อ้า เติมได้อีก	ใครไม่อึม เติมอีก เติมอีก อึม อ่อยจ้ง
อาหารว่าง บ่ายนี้	มีตะโก้ ขนมตาล ชื่นโต ๆ
มาแบ่งกัน	อึม อ่อยจ้ง
หลังเลิกเรียน	ช่วยพ่อเก็บตำลึง
เข่งเอี่ยมจนถึง	ดิงยอดมา ผักมีคุณค่า อึม นำกินจ้ง
อาหารมื่อเย็น	เห็นแล้วน่าอ่อย
พ่อบอกไว ๆ หน้อย	มาล้อมวงพร้อมหน้า
อ้า อ้า อ้า	อึม มีความสุขจ้ง

เลขที่	พฤติกรรมการมีทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง												รวม	เฉลี่ย	ระดับคุณภาพ	สรุป	
	การจัดจ้อใจ			การยั้งคิดไตร่ตรอง			การควบคุมอารมณ์			การตรวจสอบตนเอง						ผ่าน	ไม่ผ่าน
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1					
18																	
19																	
20																	
รวม																	
เฉลี่ย																	
ร้อยละ																	

เกณฑ์การประเมิน

ระดับคุณภาพการประเมิน	สรุปการประเมินจากคะแนนเฉลี่ย	เกณฑ์การผ่านการประเมิน
9-12 คะแนน ระดับคุณภาพ 3 ดี	เฉลี่ย 2.51-3.00 เท่ากับ ดี	ผลการประเมินตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์
5-8 คะแนน ระดับคุณภาพ 2 พอใช้	เฉลี่ย 1.51-2.50 เท่ากับ พอใช้	
1-4 คะแนน ระดับคุณภาพ 1 ปรับปรุง	เฉลี่ย 1.00-1.50 เท่ากับ ปรับปรุง	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางจุฑามาศ สมาทอง)

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมที่มีทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง (Rubric)
สำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3

พฤติกรรมที่มี ทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง	เกณฑ์การให้คะแนนระดับคุณภาพ		
	3 (ดี)	2 (ปานกลาง)	1 (ปรับปรุง)
การจดจ่อใส่ใจ	สามารถฟังนิทานด้วยความสนใจไม่วอกแวก จินตนาการและทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างใส่ใจ เพื่อให้ตนเองทำให้สำเร็จด้วยความจดจ่อใส่ใจทุก ๆ ครั้ง	สามารถฟังนิทานด้วยความสนใจไม่วอกแวก จินตนาการและทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างใส่ใจ เพื่อให้ตนเองทำให้สำเร็จด้วยความจดจ่อใส่ใจ บางครั้งแต่ไม่ทุกครั้ง	สามารถฟังนิทานด้วยความสนใจไม่วอกแวก จินตนาการและทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างใส่ใจ เพื่อให้ตนเองทำให้สำเร็จด้วยความจดจ่อใส่ใจได้น้อยครั้ง
การยั้งคิดไตร่ตรอง	ความสามารถยับยั้งตนเองไม่ให้แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม รู้จักระวังตัวเอง ระวังความโกรธและหงุดหงิด รู้จักอดทน รอคอย ไม่หยาบคายของผู้อื่นมาเป็นของตนทุก ๆ ครั้ง	ความสามารถยับยั้งตนเองไม่ให้แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม รู้จักระวังตัวเอง ระวังความโกรธและหงุดหงิด รู้จักอดทน รอคอย ไม่หยาบคายของผู้อื่นมาเป็นของตนบางครั้ง แต่ไม่ทุกครั้ง	ความสามารถยับยั้งตนเองไม่ให้แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม รู้จักระวังตัวเอง ระวังความโกรธและหงุดหงิด รู้จักอดทน รอคอย ไม่หยาบคายของผู้อื่นมาเป็นของตนได้น้อยครั้ง
การควบคุมอารมณ์	สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ดี เช่น ไม่โกรธ หงุดหงิดง่ายเกินไป รู้จักแสดงอารมณ์อย่างถูกวิธีทุก ๆ ครั้ง	สามารถควบคุมอารมณ์ตนเอง เช่น ไม่โกรธ หงุดหงิดง่ายเกินไป รู้จักแสดงอารมณ์อย่างถูกวิธี บ่อยครั้งแต่ไม่ทุกครั้ง	สามารถควบคุมอารมณ์ตนเอง เช่น ไม่โกรธ หงุดหงิดง่ายเกินไป รู้จักแสดงอารมณ์อย่างถูกวิธี ได้น้อยครั้ง
การตรวจสอบตนเอง	รู้จักสังเกตพฤติกรรมของตนเองที่มีผลกระทบต่อผู้อื่นเพื่อนำข้อบกพร่องมาแก้ไขทุก ๆ ครั้ง	รู้จักสังเกตพฤติกรรมของตนเองที่มีผลกระทบต่อผู้อื่นเพื่อนำข้อบกพร่องมาแก้ไข บ่อยครั้งแต่ไม่ทุกครั้ง	รู้จักสังเกตพฤติกรรมของตนเองที่มีผลกระทบต่อผู้อื่นเพื่อนำข้อบกพร่องมาแก้ไข ได้น้อยครั้ง

แบบวัดทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัย
 ชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 3 สามัคคีวิทยาคาร
 สำนักงานการศึกษา เทศบาลนครอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

ชื่อ-นามสกุล.....ชื่อเล่น.....

คำชี้แจง ให้เด็กตั้งใจฟังข้อความที่ครูอ่าน พร้อมทั้งทำเครื่องหมายกากบาท
 (X) ลงในช่อง ☐ ในภาพให้ถูกต้อง

ตอนที่ 1 ทักษะการจดจ่อใส่ใจ

1. เมื่อเพื่อนชวนไปเล่นในขณะที่กำลังทำการบ้าน เด็ก ๆ ควรทำอะไร

☐ ทำต่อจนเสร็จ
 ค่อยไปเล่น

☐ รีบไปเล่นกับเพื่อน
 ทันที

☐ อาสาชวนเพื่อน
 มาเล่นเพิ่ม

2. เด็กในภาพใดไม่ใส่ใจเรียน

☐ ตั้งใจฟังนิทานหุ่นมือ

☐ ตั้งใจฟังครูสอน

☐ หลับขณะเรียน

3. เด็กในภาพใดที่ทำงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จ

☐ เล่นก่อนค่อยทำทีหลัง

☐ ตั้งใจทำจนกว่า
จะเสร็จ

☐ หยอกล้อเพื่อน
ในขณะที่ทำ

4. ภาพในข้อใดที่เด็ก ๆ ไม่ควรตั้งใจทำตามมากที่สุด

☐ ตั้งใจเล่นเกมทั้งวัน
จนกว่าจะชนะ

☐ ตั้งใจฝึกร้องเพลง
จนร้องได้

☐ ตั้งใจฝึกโยนลูกบอล
จนทำได้อย่างชำนาญ

5. เด็กในภาพใดที่จะเรียนเก่งที่สุด

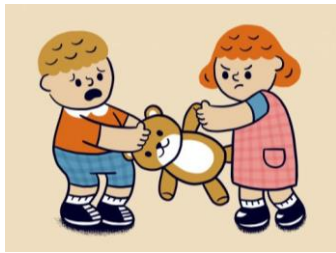

☐ เด็กที่ถูกเพื่อนรังแก

☐ เด็กที่มีเพื่อนหลายคน

☐ เด็กที่ตั้งใจเรียนและ
ขยันทำการบ้าน

ตอนที่ 2 ทักษะการยั้งคิดไตร่ตรอง

6. เมื่อเพื่อนมีของเล่นที่เด็ก ๆ อยากได้ เด็ก ๆ ควรทำอะไร

☐ แย่งของเล่น

☐ ร้องไห้ขอให้ได้

☐ เล่นของเล่นที่มีอยู่

7. เมื่อมีปัญหาและโกรธเพื่อน เด็ก ๆ ควรทำอะไร

☐ บอกปัญหากับครูและ
ปรับความเข้าใจกัน

☐ ชกต่อยกัน

☐ ไม่คุยกัน

8. เมื่อเด็ก ๆ ทำให้เพื่อนโกรธ ควรทำอะไร

☐ แกล้งเพื่อนต่อ

☐ ไปขอโทษเพื่อน

☐ ต่ำเพื่อน

9. เมื่อเด็กดูโทรทัศน์มานานเกิน 1 ชั่วโมงแล้ว แม่ให้เลิกดู เด็ก ๆ ควรทำอะไร

10. เมื่ออยากกินขนม แต่แม่บอกให้กินข้าวก่อนค่อยกินทีหลัง เด็ก ๆ ควรทำอะไร

ตอนที่ 3 ทักษะการควบคุมอารมณ์

11. เมื่อเด็ก ๆ รู้สึกโกรธ เมื่อถูกน้องแย่งตุ๊กตาไปควรทำอะไร

12. เด็กในภาพใดที่ควบคุมอารมณ์ตนเองเมื่อโกรธเพื่อนได้

☐ ขวนเพื่อนทะเลาะ

☐ ปาหมอนใส่เพื่อน

☐ รีบปรับความเข้าใจกัน

13. เด็กในภาพใดน่ารักเมื่อเล่นกับเพื่อน

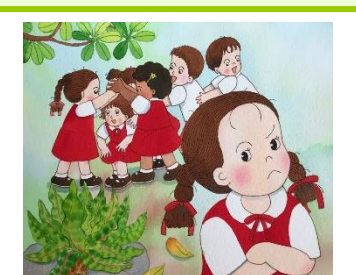

☐ ทะเลาะกัน

☐ แย่งของเล่นเพื่อน

☐ เล่นด้วยกัน

14. เด็กในภาพใดไม่ควบคุมอารมณ์ตนเองเมื่อเล่นกับเพื่อนซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อเพื่อนได้

☐ โกรธเพื่อนจึงขว้างทรายใส่

☐ แย่งของเล่นเพื่อน

☐ แยกตัวไม่เล่นกับเพื่อน

15. เมื่อเด็ก ๆ ทำการบ้านไม่ได้ เด็ก ๆ ควรทำอย่างไร

☐

ให้พ่อแม่ช่วยสอน

☐

โมโหและเลิกทำ

☐

ร้องไห้แง

ตอนที่ 4 ทักษะการตรวจสอบตนเอง

16. เด็ก ๆ อยากรักแบบภาพใดที่ทำให้เพื่อน ๆ ชอบและอยากเป็นเพื่อนด้วย

☐

รู้จักแบ่งปันขนม

☐

แย่งของเล่นเพื่อน

☐

แอบกินขนมคนเดียว

17. เมื่อเพื่อนไม่ยอมเล่นด้วย เด็ก ๆ ควรทำอย่างไร

☐

โมโหเพื่อน

☐
พูดคุยและเล่น
กับเพื่อนดี ๆ
☐
แยกตัวมาเล่น
คนเดียว

18. ถ้าเด็ก ๆ ไม่ชอบกินผัก เด็ก ๆ ควรทำอะไร

☐

ลองชิมดูก่อน

☐

ทำหน้าบึ้ง

☐

หันหน้าหนีไม่ยอมกิน

19. เมื่อเด็ก ๆ เล่นมือถือนานเกินไปแม่จึงดุและให้หยุดเล่น เด็ก ๆ ควรทำอะไร

☐

โมโหให้แม่

☐

เอามือถือไปซ่อน

☐

เชื่อฟังแม่

20. ถ้าอยากเป็นคนมีน้ำใจเมื่อเล่นกับเพื่อนควรทำอะไร

☐

แย่งของเล่นเพื่อน

☐

ชกต่อยเพื่อน

☐

ให้เพื่อนยืมของเล่น

เฉลยแบบวัดทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัย
 ชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 3 สามัคคีวิทยาคาร
 สำนักงานการศึกษา เทศบาลนครอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

คำชี้แจง ให้เด็กตั้งใจฟังข้อความที่ครูอ่าน พร้อมทั้งทำเครื่องหมายกากบาท
 (X) ลงในช่อง ☐ ในภาพให้ถูกต้อง

ตอนที่ 1 ทักษะการจดจ่อใส่ใจ

1. เมื่อเพื่อนชวนไปเล่นในขณะที่กำลังทำการบ้าน เด็ก ๆ ควรทำอะไร

2. เด็กในภาพใดไม่ใส่ใจเรียน

3. เด็กในภาพใดที่ทำงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จ

☐ เล่นก่อนค่อยทำทีหลัง

☒ ตั้งใจทำจนกว่าจะเสร็จ

☐ หยอกล้อเพื่อนในขณะที่ทำ

4. ภาพในข้อใดที่เด็ก ๆ ไม่ควรตั้งใจทำตามมากที่สุด

☒ ตั้งใจเล่นเกมทั้งวันจนกว่าจะชนะ

☐ ตั้งใจฝึกร้องเพลงจนร้องได้

☐ ตั้งใจฝึกโยนลูกบอลจนทำได้อย่างชำนาญ

5. เด็กในภาพใดที่จะเรียนเก่งที่สุด

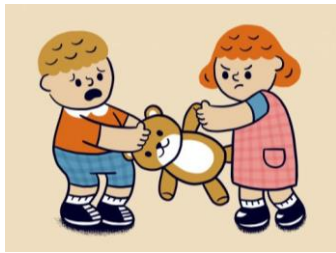

☐ เด็กที่ถูกเพื่อนรังแก

☐ เด็กที่มีเพื่อนหลายคน

☒ เด็กที่ตั้งใจเรียนและขยันทำการบ้าน

ตอนที่ 2 ทักษะการยั้งคิดไตร่ตรอง

6. เมื่อเพื่อนมีของเล่นที่เด็ก ๆ อยากได้ เด็ก ๆ ควรทำอะไร

แย่งของเล่น

ร้องไห้ขอให้ได้

เล่นของเล่นที่มีอยู่

7. เมื่อมีปัญหาและโกรธเพื่อน เด็ก ๆ ควรทำอะไร

บอกปัญหากับครูและ
ปรับความเข้าใจกัน

ชกต่อยกัน

ไม่คุยกัน

8. เมื่อเด็ก ๆ ทำให้เพื่อนโกรธ ควรทำอะไร

แกล้งเพื่อนต่อ

ไปขอโทษเพื่อน

ด่าเพื่อน

9. เมื่อเด็กดูโทรทัศน์มานานเกิน 1 ชั่วโมงแล้ว แม่ให้เลิกดู เด็ก ๆ ควรทำอะไร

10. เมื่ออยากกินขนม แต่แม่บอกให้กินข้าวก่อนค่อยกินทีหลัง เด็ก ๆ ควรทำอะไร

ตอนที่ 3 ทักษะการควบคุมอารมณ์

11. เมื่อเด็ก ๆ รู้สึกโกรธ เมื่อถูกน้องแย่งตุ๊กตาไปควรทำอะไร

12. เด็กในภาพใดที่ควบคุมอารมณ์ตนเองเมื่อโกรธเพื่อนได้

ชวนเพื่อนทะเลาะ

ปาลมอมใส่เพื่อน

รีบปรับความเข้าใจกัน

13. เด็กในภาพใดน่ารักเมื่อเล่นกับเพื่อน

ทะเลาะกัน

แย่งของเล่นเพื่อน

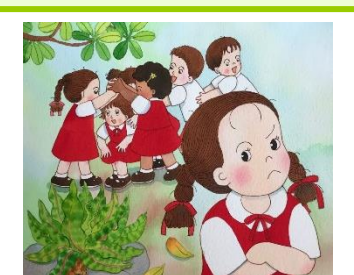

เล่นด้วยกัน

14. เด็กในภาพใดไม่ควบคุมอารมณ์ตนเองเมื่อเล่นกับเพื่อนซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อเพื่อนได้

โกรธเพื่อนจึงขว้าง
ทรายใส่

แย่งของเล่นเพื่อน

แยกตัวไม่เล่น
กับเพื่อน

15. เมื่อเด็ก ๆ ทำการบ้านไม่ได้ เด็ก ๆ ควรทำอะไร

ให้พ่อแม่ช่วยสอน

โมโหและเลิกทำ

ร้องไห้แง

ตอนที่ 4 ทักษะการตรวจสอบตนเอง

16. เด็ก ๆ อยากรักแบบภาพใดที่ทำให้เพื่อน ๆ ชอบและอยากเป็นเพื่อนด้วย

รู้จักแบ่งปันขนม

แย่งของเล่นเพื่อน

แอบกินขนมคนเดียว

17. เมื่อเพื่อนไม่ยอมเล่นด้วย เด็ก ๆ ควรทำอะไร

โมโหเพื่อน

พุดคุยและเล่น
กับเพื่อนดี ๆแยกตัวมาเล่น
คนเดียว

18. ถ้าเด็ก ๆ ไม่ชอบกินผัก เด็ก ๆ ควรทำอะไร

ลองชิมดูก่อน

ทำหน้าบึ้ง

หันหน้าหนีไม่ยอมกิน

19. เมื่อเด็ก ๆ เล่นมือถือนานเกินไปแม่จึงดูและให้หยุดเล่น เด็ก ๆ ควรทำอะไร

โมโหให้แม่

เอามือถือไปซ่อน

เชื่อฟังแม่

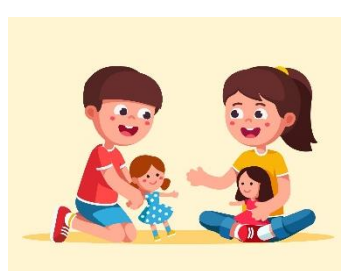
20. ถ้าอยากเป็นคนมีน้ำใจเมื่อเล่นกับเพื่อนควรทำอะไร

แย่งของเล่นเพื่อน

ชกต่อยเพื่อน

ให้เพื่อนยืมของเล่น

สำหรับเด็ก

แบบสอบถามความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อรูปแบบการจัดประสบการณ์
โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง-อีเอฟ ด้านการกำกับตนเอง
สำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 3 สามัคคีวิทยาคาร
สำนักงานการศึกษา เทศบาลนครอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

คำชี้แจง ครูอ่านให้เด็กฟังทีละข้อ แล้วให้เด็กทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรูปหน้าที่ตรงกับ
ความพึงพอใจของเด็ก

พึงพอใจมาก

หมายถึง 3 คะแนน

พึงพอใจปานกลาง

หมายถึง 2 คะแนน

พึงพอใจน้อย

หมายถึง 1 คะแนน

รายการ	ระดับความพึงพอใจ		
	มาก (3) 	ปานกลาง (2) 	น้อย (1)
1. รู้สึกสนุกสนานจากการฟังเนื้อเรื่อง			
2. รู้สึกเพลิดเพลินอยากติดตามเนื้อเรื่อง			
3. มีภาพประกอบเรื่องเล่าที่สีสันสวยงามน่าสนใจ			
4. ได้ทำเล่นบทบาทสมมติเป็นตัวละครในเรื่อง			
5. ได้ความรู้จากการฟังเรื่องเล่าจากครู			
6. มีอุปกรณ์ในการเล่าเรื่องที่สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง			
7. ได้นำข้อคิดจากเรื่องที่ฟังไปใช้ในชีวิตประจำวัน			
8. สามารถกำกับตนเองได้ดีขึ้น			
9. สามารถนำมาอ่านด้วยตนเองได้			
10. มีความสุขทุกครั้งที่ได้ฟังครูเล่าเรื่อง			

บรรณานุกรม

- กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), สำนักงาน. (2561). **คู่มือพัฒนาทักษะสมอง EF Executive Functions สำหรับครูปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: บริษัท มติชน จำกัด (มหาชน).
- กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, สำนักงาน และ RLG, สถาบัน. (2562). **คู่มือพัฒนาทักษะสมอง EXECUTIVE FUNCTIONS สำหรับครูปฐมวัย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: รักลูกกรุ๊ป จำกัด.
- กัญญารัตน์ ชูเกลี้ยง และคณะ. (2562). **การพัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ (EF) สำหรับเด็กปฐมวัย โดยผ่านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา เรื่อง การประกอบอาหารประเภทขนมไทยพื้นเมือง 4 ภาค**. รายงานการวิจัยศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ วิทยาเขตสุพรรณบุรี มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- เกดิษฐ์ จันทร์ขจร และคณะ. (2560). **การสร้างแบบวัดการบริหารจัดการของสมองชั้นสูง (ฉบับประเมินตนเอง) สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร**, ” วิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา. 15, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2560): 25-36.
- เกดิษฐ์ จันทร์ขจร. (2562). “การบริหารจัดการของสมองชั้นสูง: แนวคิดและแนวทางประยุกต์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน,” **วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**. 20, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2562): 111-126.
- คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, สำนักงาน. (2558). **EF ภูมิคุ้มกันชีวิตและป้องกันยาเสพติด คู่มือสำหรับครูอนุบาล**. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2559). **ทิศทางของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- จันทริมา สุคนธ์ทรัพย์. (2561). **การพัฒนารูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทานเพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- ดุขฎิ อุกการ. (2561). “การเสริมสร้างพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยควรเลือกใช้หลักการใด: “การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน” หรือ “การคิดเชิงบริหาร”, ” **Veridian E-Journal, Silpakorn University**. (ฉบับภาษาไทย). 11, 1 (มกราคม-เมษายน 2561): 1635.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- นฤมล เนียมหอม. (2561). นวัตกรรมกรรมการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน. (ออนไลน์) 2561 (สืบค้นเมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2561).
จาก [http://www.nareumon.com/index.php?option=com_content
&task=view&id=57&Itemid=50](http://www.nareumon.com/index.php?option=com_content&task=view&id=57&Itemid=50)
- นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล. (2558). “Executive functions (การคิดเชิงบริหาร),” ใน เอกสาร
ประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการระดมสมองวางกรอบประเด็นและเนื้อหาหนังสือ
นิทานฯ โครงการ “หนังสือนิทานสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดสำหรับเด็กปฐมวัย”.
กรุงเทพฯ: สมาคมครอบครัวศึกษาแห่งประเทศไทย .
- เนตรชนก รักกาญจน์. (2558). การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน
เพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญเลี้ยง ทูมทอง. (2556). ทฤษฎีและการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์ เอส.พรินต์ ไทย แพลคตอรี่.
- ปริญนันท์ พร้อมสุขกุล. (2561). “ดนตรีกับทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ,” Veridian E-Journal,
Silpakorn University (ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์
และศิลปะ). 11, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2561): 1775-1792.
- พัฒนา พรหมณี. (2560). “การพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเลขานุการสำหรับ
นักศึกษาอาชีวศึกษา,” วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคมศาสตร์
และมนุษยศาสตร์. 6, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2559): 295-304.
- สุภาวดี หาญเมธี. (2560). ทักษะสมองเพื่อการจัดการชีวิตให้สำเร็จ (Executive Functions).
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์ (1987) จำกัด.
- Center on the Developing Child at Harvard University. (2020). **Executive Function &
Self-regulation.** (Online) 2020 (Retrieved on May 20, 2020) from
<https://developingchild.harvard.edu/science/key-concepts/executive-function>.
- Dawson, P., and Guare, R. (2009). Smart but scattered: The revolutionary “Executive
Skills” Approach to Helping Kids Reach Their Potential. New York:
Guilford Press.
- Morin, A. (2014). **Understanding executive functioning issues.** USA.: UNDERSTOOD.

บรรณานุกรม (ต่อ)

Perry, N.E., & Hutchinson, L.R. (2012), “Examining How Teachers Use Tasks, Instructional Practices, and Interpersonal Interactions to Support Children’s Self-Regulation In Classrooms,” **Poster presented at the annual meeting of the American Educational Research Association.** Canada: Vancouver.

2SQL MODEL